

LADISLAV SVOBODA

Cejpův dům čp. 127 na Malém náměstí v Hradci Králové

STAVEBNĚ HISTORICKÝ PRŮZKUM

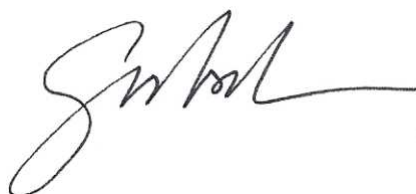

ROKYTNICE V ORLICKÝCH HORÁCH 2021

OBSAH

Úvod	2
Katalogový list	3
Anotace	4
Dějiny objektu (<i>s využitím textu M. Ebela z roku 1993</i>)	5
Vznik 5, 17.-18. století 9, 19. století 13, 20. století 20, 21. století 35	
Prameny, mapy, plány, ikonografie, literatura	39
<i>(s využitím podkladů M. Ebela z roku 1993)</i>	
Prameny 39, ikonografie 41, mapy a plány 43, modely, literatura 45, internet 47	
Architektonický rozbor	48
Situace a celková charakteristika 48, exteriéry 50, interiéry 56 (přízemí 57, patro dvorních křídel 69, sklepy 74, první patro 80, druhé patro 89, podkroví 96)	
Stavební historie	99
Hodnocení	108
Hodnotné prvky a detaily	113
Závady	113
Náměty pro péči o objekt	115
Náměty na další průzkumy	119
Seznam vyobrazení	120
Obrazové přílohy	125

V Rokytnici v Orlických horách 20. 6. 2021

ing. arch. Ladislav Svoboda
pruzkpam@volny.cz

ÚVOD

Smlouva na zpracování SHP byla podepsána hejtmanem Královéhradeckého kraje jako zástupcem vlastníka 20. ledna 2021 na základě výsledku veřejné soutěže. Termín odevzdání byl stanoven na 18. červenec 2021 a díky tomuto dlouhému termínu bylo možno odsunout prohlídku objektu na dobu po nejhorším období koronavirové pandemie i příznivější roční období – prohlídky nakonec proběhly 7. dubna a 11. května. Zimního času bylo využito na revizi a podstatné rozšíření dějin objektu, jejichž základ zpracoval M. Ebel v roce 1993. Dům byl od léta 2020 až na zbytky archivu učňovské školy vyklizený, plášť domu i jeho interiéry byly tou dobou v dobrém stavebním stavu (zmínit lze snad jen vlhnoucí sklepy vlivem některých neprodyšných povrchů a lokální statické trhliny), zabezpečené proti vstupu nepovolných osob.

Jako podkladu bylo použito zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha (O. Filip a O. Kočí) ze září 2020, v němž bylo třeba zcela přepracovat zobrazení kleneb a schodišť. Ze zaměření bylo (s vynecháním tečky za první číslicí) převzato i číslování místností.

Metodicky průzkum postupoval v souladu se smluvním zadáním podle brožury *Metodika stavebněhistorického průzkumu*, zpracované ing. Petrem Mackem a kolektivem v roce 2015. (Datování v kapitole Architektonický rozbor jsou orientační, vyslovená ad hoc bez konfrontace s Dějinami objektu, a mohou se tedy lišit od datací v jiných kapitolách. Některé fotografie mají v zájmu širokého záběru charakter panoramat, mnohé byly v zájmu čitelnosti digitálně upraveny, což mohlo způsobit barevný posun.) Za pomoc při zpracování tohoto elaborátu děkuji PhDr. Martinu Ebelovi, Jaroslavu Hružovi, Mgr. Janu Koškovi, Ladislavě Martínkové, Mgr. Tereze Vinterové a zvláště Mgr. Radku Bláhovi a ing. Jiřímu Slavíkovi.

Poznámka: Práce je duševním vlastnictvím autora.

Průzkum vyjadřuje mínění zpracovatele SHP, nemůže nahrazovat vyjádření příslušných památkových orgánů a organizací ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb.

Průzkum svojí povahou představuje začátek poznání památky, které je třeba dále prohlubovat dalšími typy průzkumů během jejích stavebních úprav.

KATALOGOVÝ LIST

Název lokality - obec: Hradec Králové [569810]
Název objektu: Objekt občanské vybavenosti
Číslo popisné: 127
Ulice: Dlouhá
Evidenční číslo kulturní památky: 14290/6-410
Katastrální území: Hradec Králové [646873]
Číslo parcely: st. 162
Investor (objednavatel) průzkumu: Královéhradecký kraj,
Pivovarské náměstí 1245,
500 03 Hradec Králové
Zpracovatel: ing. arch. Ladislav Svoboda
Datum vypracování: červenec 2021
Data průzkumů: průzkum v terénu 7. dubna a 11. května 2021,
rozšíření archivní rešerše 30. ledna - 31. dubna 2021

ANOTACE

Dvoupatrový dům na velké rohové parcele má gotický původ, nejstarší částí je obezděná, pův. zřejmě roubená dýmná světnice, tvořící severozápadní část přízemí, nejspíš z 1. třetiny 14. století. V dalších fázích vznikly zřejmě v patrové neklenuté podobě podsklepená východní část severního traktu a východní část jižního traktu, zastavující průjezd.

Na úplný čtyřboký půdorys doplnila dům či palác vrcholně renesanční přestavba, prováděná od roku 1571 pro dlouholetého hradeckého primase, Martina Cejpa z Peclínovce, nejspíše Burianem Vlachem, stavitelem Bílé věže. Dům získal dvoupatrovou podobu s vysokými etážovými štíty, kamennými ostěními, uvnitř s hodnotnými klenbami a jistě i další, bohužel zaniklou výpravou.

V majetku Cejpů, předních hradeckých občanů, nobilitovaných měšťanů, zůstal a zřejmě byl udržován i během složitého období třicetileté války, v roce 1668 jej získal Johann Coenens, podobně jako jeho syn podkomoří věnných měst. Ve 40. letech 18. století dům vyhořel, postup obnovy je nejasný a zkázu dokončil další požár v roce 1762. Přesto náročná rekonstrukce, zřejmě za účasti stavitele Fr. Kermera, dokončená v roce 1770, jež zhodnotila dům z 500 na 5.500 zlatých, převážně zachovala renesanční podobu domu včetně štítů, kleneb a částečně i kamenných ostění.

V roce 1792 zakoupila dům hradecká obec pro krajský úřad, který tu sídlil až do svého zániku v 60. letech 19. století. V době jeho působení získal dům po požáru v roce 1836 v podstatě dnešní podobu s klasicistním krovem. Od roku 1870 vedle úřadů a erárních bytů bylo hlavním uživatelem domu hradecké školství, tedy v 19. století dívčí škola a ve 20. století (až do roku 2020) hospodářské, resp. živnostenské či učňovské školství. Důsledkem epizodického využití jv. části přízemí pro řemeslnickou tržnici v letech 1899-1902 se stalo přeložení vstupu na severní průčelí.

Cejpův dům čp. 127 v Hradci Králové si přes do značné míry utilitární adaptace v 18.-20. století zachoval goticko-renesanční dispozici přízemí a vrchních sklepů s první identifikovanou dýmnou světnicí ve městě, rejstříkem soudobých kleneb a ojediněle i dalších detailů a historický objem renesančních podlaží s hodnotnými okenními ostěními. Jeho památková hodnota roste s významným stavebníkem vrcholně renesanční přestavby, dlouholetým hradeckým primasem Martinem Cejpem, i příslušností k regeneraci procházející městské památkové rezervaci, s jejíž dominantou, Bílou věží, má pravděpodobně společného i stavitele. Ve městě, kde kdysi všudypřítomná renesance byla mnohdy i brutálně převrstvena dalšími slohovými a novodobými překryvy, dům rozhodně zaslouží i pečlivou památkovou rehabilitaci interiérů, k níž byla nastoupena cesta zjišťovacím restaurátorským průzkumem vnitřní výmalby.

DĚJINY OBJEKTU

(PhDr. M. Ebel, 1993, a ing. arch. Ladislav Svoboda, 2021)

Dům byl postaven na druhém, postranním královéhradeckém náměstí, kde stávaly celkově průměrné měšťanské domy, avšak s odchylkami na obě strany - jak k hodnotným, tak i k stavebně horším. Samotné náměstí v průběhu staletí dostalo několik názvů – v počátcích Koňský trh (ve fonetickém zápisu německého názvu Rozmark), nejčastěji bylo zváno Malým rynkem.

Jak se vyvozuje z archeologických výzkumů, byl tento prostor ve **13. století** zastaven dřevěnými objekty obytného i hospodářského charakteru, se zahloubenými suterény, a nejdříve ve 14. století z důvodu potřeby dalších tržních prostor pro rychle se rozvíjející město došlo k likvidaci této zástavby a vyměření veřejného prostranství. Dnešní podoby a funkce nabylo podle těchto výzkumů náměstí definitivně v 15., nejpozději v 1. polovině 16. století, kdy bylo vydlážděno. V sondách I a J, provedených v roce 2006 bezprostředně před domem čp. 127, se jednalo o spíše lehčí dřevěné kůlové stavby, snad hospodářského účelu. {Bláha 2007, str. 183n.}

Počátky formování parcely domu tak zřejmě nelze na základě tohoto zjištění datovat již do první poloviny 13. století, v souvislosti se založením středověkého města někdy před rokem 1225, ale nejdříve do **1. poloviny 14. století**. Jisté však je, že oblast kolem našeho domu byla osídlena již dávno před tímto datem - v době, kdy předchůdcem dnešního města bylo hradiště, jak nasvědčují nálezy keramiky ze střední až mladší doby hradištní i dřevohlinitého opevnění z této doby v prostoru Mýtské brány. {Bláha 2007, str. 184 a t. uved. lit.}

Hradec Králové jako každé středověké město byl kromě období ekonomického vzestupu i úpadku ovlivněn ve svých přestavbách rozsáhlými požáry. Případné požáry v období hospodářské konjunktury pak znamenaly pro město často jednorázové přestavby. Rozsah některých požárů v minulosti není někdy zcela přesně znám (prameny se jen obecně zmiňují o požáru města), dle našich znalostí mohl dům čp. 127 vyhořet v průběhu své existence asi desetkrát (město na tom bylo ještě hůř, z velkých ohňů jsme v dalším chronologickém líčení vynechali zejm. požár 13. listopadu 1509 v jeho západní části); požáry, spojené s vojenskými vpády a rabováním nebo silným větrem, mohly být zvláště ničivé.

{Solař 1868, str. 176-177, Tomek 1885, str. 18, Kuča 1997, str. 251} Na druhé straně solidní zděný dům mohl zvláště v mladších dobách vyvážnout i z rozsáhlého požáru města relativně bez úhony, pokud se podařilo včas shodit krov nebo měl dokonce nespalnou krytinu.

Domu se možná mohl týkat požár již v roce 1339, kdy „několik dní před sv. Markem vyhořelo celé město“, s větší pravděpodobností to lze předpokládat dne 28. května **1407** – „v sobotu po Božím Těle vyhořel velký díl města i s kostely a hradem“ - nebo „v úterý po Narození Panny Marie dne 9. září 1416“, kdy opět vyhořelo město takřka celé. {Solař 1868, str. 176; Mikulka 1996, str. 39}

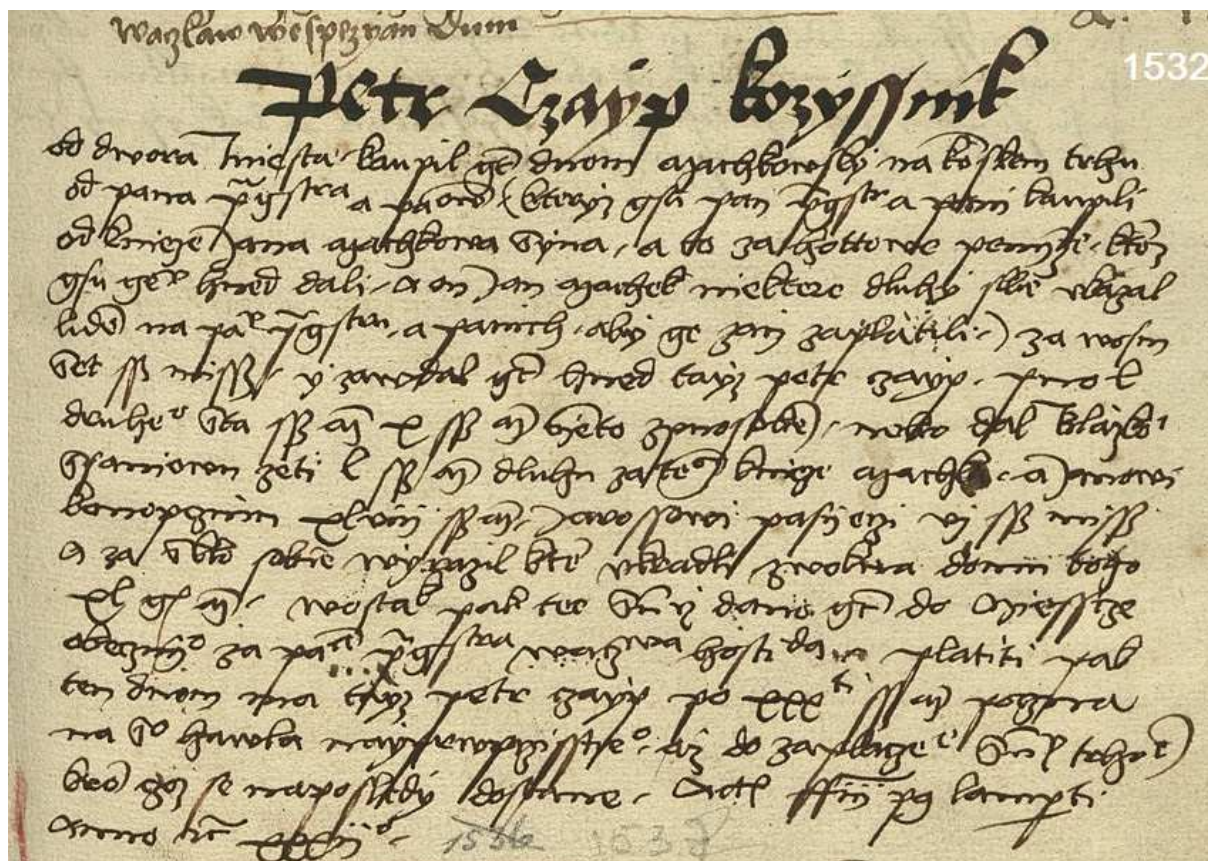
Překvapivou zmínku o existenci Koňského trhu již ve **40. letech 14. století** přineslo studium dochovaných inkvizičních protokolů, kde se uvádí: „*Agnes dicta Koczierin, que habet domum iuxta portam ultra Rozmark...*“, v překladu „*Anežka řečená Koczierin, která má dům vedle brány u Koňského trhu....*“ {Patschovsky 1979, str. 220, český překlad Mazancová 2011, str. 60}

K roku **1420** je datován model města, vystavený od roku 2008 v Muzeu východních Čech v Hradci Králové. Model představuje náš dům – již na náměstí přesně v dnešním půdorysu, jako součást jeho západní fronty celkem o pěti domech - jako rozložitou, značně objemnou obdélnou stavbu se sedlovou střechou, zabírající celou délku parcely až k čp. 231. Je zřejmé, že tato podoba domu byla inspirována pro nedostatek jiných podkladů jeho vyznačením v daleko mladších raportních plánech z let 1766 až 1768 (viz níže). O tuto podobu domu se tedy nemůžeme pro naše účely opírat. {*Model města Hradce Králové k roku 1420*, MVČ Hradec Králové, 2008; Bláha-Jakl-Sigl 2009, str. 193n.}

Za husitských válek byl Hradec jedním z důležitých center dění, v dochovaných zprávách se však při několikaletých přepadech či převratech o větších škodách na běžném stavebním fondu vnitřního města (tedy kromě zboření hradu v roce 1419, následně zanikl i přilehlý minoritský klášter) nehovoří. {Mikulka 1996, str. 86-107 a 111} Pozdější obnovu přerušil 19. června **1484** požár, když „v sobotu po Božím Těle o čtvrté hodině na noc (po západu slunce) vypukl v městě tak prudký oheň, prý založený, že celé město i s předměstími v popel lehlo, mnoho lidí zahynulo“. {Solař 1868, str. 176}

Doubek-Rezková {2009, str. 234} vztáhli k pojednávanému domu zápis v nejstarší městské trhové knize: „**Petr Czayp** kožišník / od dvora města koupil jest dům Machkovský na Ko(ň)ském trhu / od pana purkmistra a pánů, (kterýž jsú pan purkmistr a páni koupili / od kněze Jana Machkova syna, a to za hotové peníze, kteréž / jsú jemu hned dali, a on Jan Machek některé dluhy pla(tit) ukázal / hned na pana purkmistra, a páních, aby je zaň zaplatili) za vosm / set kop míšeňských i zavalal jest hned tejj Petr Czayp ??? / ??? 160 kop míš. a z této ???, nebo dal Blažkovi / Šanierovi zeti L (tj. 50) kop gr. dluhu za toho kněze Machka a ??? / Konop(á)čovi 48 kop gr., Jarošovi pasíři VI (tj. šest) kop míšeňských / a za sklo sobě vyrazil (tj. se mu slevilo) , které ukradli z vokna domu toho / XL (tj. 40) kop gr. m.,

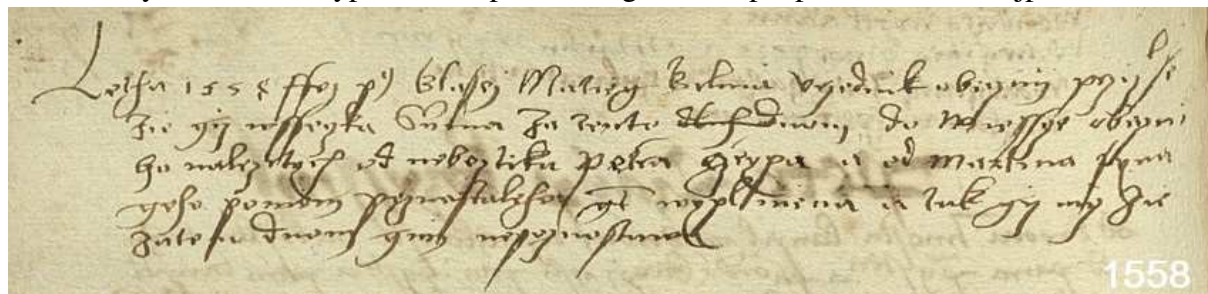

pak ??? ??? dáno jest do měšce / obecního za pna purkmistra Václava Hostida a platiti pak / ten dům má teěž Petr Czayp po 30 kopách míšenských ??? / na sv. Havla nejprve příštího, až do zaplacení ??? téhož / ??? což se naposledy dostane. Act feria II. post s. Lampertii Anno XXXII (1532)“

Následují přípisy o splácení a úpravách splátek, až konečně (podle zápisu na rubu dotyčného listu) v roce **1558** byla celá částka splacena: „Léta 1558 ??? ??? Blažej Matěj ??? úředník obecní při..., / že již všecka suma za tento dům do měšce obecního náležitě od nebožtíka Petra Cejpa a od Martina syna / jeho po něm pozůstalého jest vyplněna a tak již nic za / za ten dům jemu nepozůstává.“ Zápis sice kromě označení náměstí neobsahuje bližší lokalizační formulí, osobnosti kupce a zvláště pak dědice jej však s naším domem spojují s vysokou pravděpodobností. {SOKA HK, AmHK, empt., fol. 22 v}.

Počátkem 16. století se zmiňuje ve městě několik požárů (v letech **1509**, **1512** a **1517**) bez udávané lokalizace {Mikulka 1996, str. 175}. „Dne 19. července **1536** v pátek před sv. Maří Majdalenou vyhořelo město téměř všecko krom předměstí, 25 toliko domů zůstalo, kostel, radnice a fara s tím, což jest pod ní.“ {Solař 1868, str. 177 s odkazem na Dr. J. N. Stárka, Časopis českého musea. XIX, str. 386}

Martin Cejp byl vlastně homo novus. Narodil se údajně v roce 1544 v Hradci Králové {některé zdroje uvádějí narození též v roce 1529 či 1535 - Mašek 2008, str. 139, otcem byl Petr Ceyp - <https://www.geni.com/people/Martin-Cejp-z-Pecelinovce>

/6000000046405057070}, v letech 1568-1571 byl jedním z konšelů, v letech 1572-1591 působil jako hradecký primas. Jako primas využil příznivé situace, v níž se město vzpamatovalo z potrestání za účast v rebelii roku 1547, a inicioval mj. výstavbu reprezentativní Bílé věže a předbraní Pražské brány Burianem Vlachem. 15. září 1575 byl s povolením císaře Maxmiliána nobilitován, obdržel přitom predikát z Peclínovce a v erbu „ramena ozbrojeného z oblaků vynikajícího a šípem prostřeleného v poli červeném a nad helmou téhož ramena mezi dvěma křídly orličími“. Jeho podobu spolu se synem Samuelem zachycuje skvostný, přitom český dvoudílný hradecký tzv. Radoušův graduál, na jehož pořízení se významně podílel (dokončen v roce 1602). {Rybička 1873, str. 6; Divišová 2011/I, str. 65}

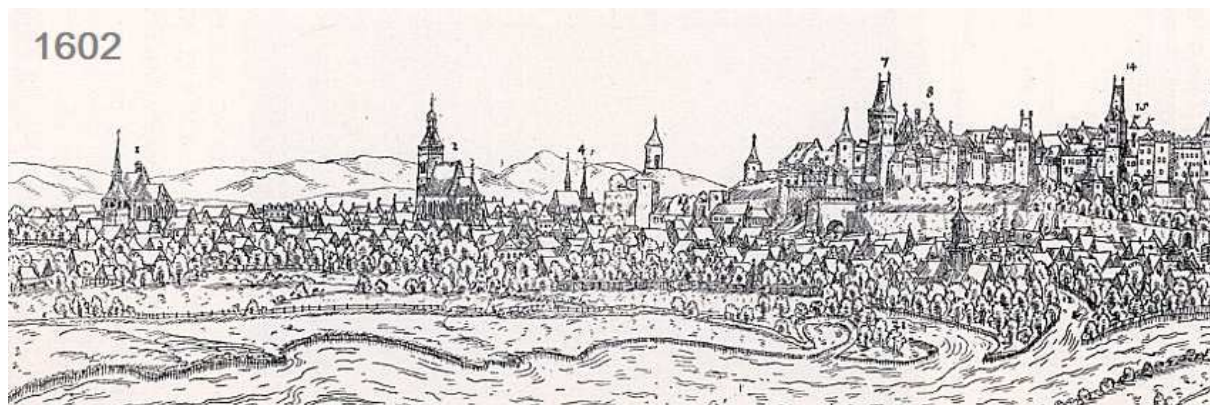
Vlastnictví Martina Cejpa z Peclínovce potvrzuje k roku **1578** první lokalizační

formule sousedního domu čp. 128, přesněji jeho pravé části. (Samotná západní fronta náměstí má dnes jen tři domy, čp. 127 až 129, docházelo zde však ke spojování - ještě v době třicetileté války zde stálo celkem pět objektů: rozlehlé čp. 129 s pivovarem, na místě čp. 128 tři objekty - pravý a střední se společnými osudy de facto od roku 1647 a levý přikoupen až 1762 - a naše čp. 127.) {SOKA HK, AmHK, empt. 1. albus, fol. E 11}.

30. července **1586** (v středu po památce sv. Marty) zuřil ve městě požár: „vypukl na straně města na podloubích a snad nedaleko od brány Pražské až na Malé náměstí dosahující“. Bylo jím „65 domů zkaženo a větším dílem do základu v nic obráceno mimo šest pivovárů, z nichž jenom jeden na díle shořel; 14 domů, když se zapalovati počínaly, otlučeno...“. {Solař 1868, str. 70}

Martin Cejp zemřel 19. 8. **1599** na mor a svůj dům s pivovarem odkázal spolu s řadou dalších nemovitostí své třetí manželce Dorotě rozené Blatenské {Rybička 1873, str. 6; Mikulka 1997, str. 261}.

Na nejstarším vyobrazení podstatné východní části města v pohledu zhruba od severu od Jana Willenberga z roku **1602** není Cejpův dům zachycen nebo jej alespoň neumíme identifikovat. Vysoký dům s renesančními štíty těsně vpravo od věže Pražské brány (označen číslem 8) je považován za purkrabství. {Cechner 1904, str. 24}

Osudy domu **na počátku 17. století** nejsou přesněji známy. Dle testamentu měla právo manželka **Dorota** na dům jen do své smrti (zemřela kolem roku 1614 – Bláha 2005, str. 23). Z Martinových synů se zřejmě dožil vyššího věku jen syn **Samuel**, avšak není jasné, kdy se domu ujal. V souvislosti s naším domem jej připomíná až lokalizační formule pravé části čp. 128 z roku 1647, tj. z doby značně pozdní {SOkA HK, AmHK, empt. 1. albus, fol. AA 4}; dle Rybičky {1873, str. 6, bez bližší citace} jej vlastnil již k roku **1631**. Jisté však je, že dům byl v průběhu třicetileté války udržován a nestal se tzv. poustkou jako celá řada jiných hradeckých měšťanských domů. V sousedním domě čp. 128 - pravé části - někdy před r. 1647 hořelo {SOkA HK, AmHK, empt. 1. albus, fol. AA 4}, rozsah požáru však není vůbec znám.

Pokud tedy Cejpův dům válečné události přímo zasáhly, byl pravděpodobně ihned přinejmenším provizorně opravován. Z těchto pohrom jmenujme především plenění a požáry při vojenských operacích v letech 1622 a **1639-1640**, kdy se tu střídali Švédové s císařskými, aniž mezi jejich počínáním často byl nějaký velký rozdíl. {Solař 1868, str. 108-110 a 121-124}

Další vyobrazení města, a to od jihu, z roku **1638**, se dochovalo na protáhlé desce z varhan zdejšího chrámu sv. Ducha. Náladová malba v sépiových tónech zobrazuje většinu domů víceméně stereotypně se sedlovými střechami, tedy se zděnými štíty zčásti se zubatými stupňovitými okraji nebo zcela bez detailů. Cejpův dům na něm nelze rozeznat. {MVČ HK, historická sbírka}

Soupis poddaných dle víry z roku **1651** zmiňuje i osazenstvo našeho domu: Samuelovi Cejpovi z Peclínovce bylo 51 let a jeho manželce Lidmile 40 let, v domě dále bydlely jejich děti - Jan (21), Samuel (19), Jindřich (7), Dorota (13), Lidmila (11) a další personál - děvečka Lidmila (24 let) a pacholek Matěj Polák (26 let) {NA, SM, sg. R 109/45, B-H 20, kt. 2002, fol. 36v}. Berní rula a současná fassé z roku **1653** uvádějí Samuela Cejpa naposled mezi živými, zápis jen povšechně uvádí městskou živnost, ohodnocen byl na jednoho osedlého {NA, BR, i.č. 12, fol. 1556; SOkA HK, AmHK, 168, fol. 18v}. Kdy zemřel, není známo.

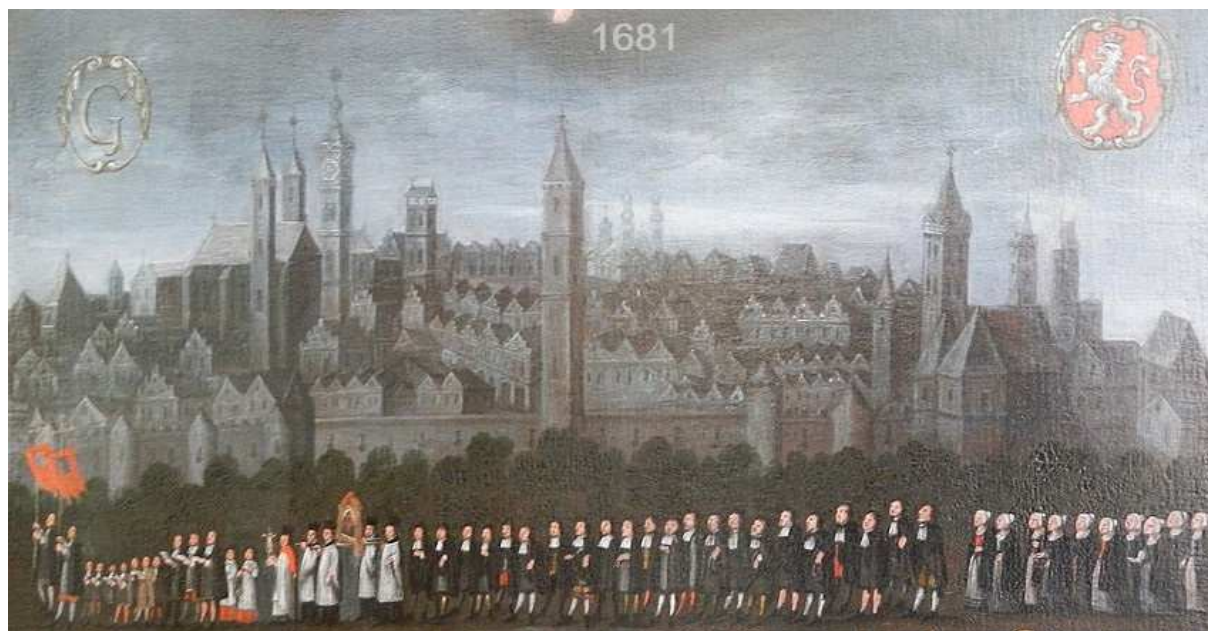
Dědici Samuela Cejpa (zemřel bez testamentu) byli jeho synové **Samuel Václav** a **Jan Jiří** (oba se, stejně jako otec, angažovali v městské radě) spolu se dvěma dcerami **Dorotou** provdanou **Kameníkovou** a **Ludmilou** provdanou **Stříbrskou**. Někdy v

šedesátých letech se po smrti Samuela Cejpa z Peclínovce majetkové poměry zkomplikovaly. K roku **1667** je v trhové smlouvě dům nazýván ještě Cejpovským, o rok později se však město muselo ujmout zřejmě s ohledem na vážnou dluhy prodeje.

Posledního dne roku **1668** postoupili zástupci města za 2.000 zlatých tzv. Cejpovský a Weberovský dům **Johannu Coenensovi**. O obou domech se uvádí, že jsou dohromady spojeny. Uváděný Weberovský dům byl spojenou pravou a střední částí čp. 128 s lázní a pánví. Dědicům Samuela Cejpa měla být vyplacena jen určitá blíže nespecifikovaná částka {SOkA HK, AmHK, contr. 6., fol. P 12; empt. 1 albus, fol. AA 5, 8; Rybička, 1873, 6-7}.

Nový majitel - Johann Coenens z Coenensu - náležel do rodiny drobnější předbělohorské katolické šlechty, pohybující se v císařských službách. Vypovězení v roce 1618 mu bylo v pobělohorské éře spíše kádrovým doporučením, po osvědčení jako rada dvorské komory se stal roku 1658 podkomořím věnných měst a v této funkci setrval až do své smrti v roce **1672**. V Hradci Králové se sice spolupodílel na uvedení jezuitů, ovšem na druhé straně svého vysokého úředního postavení využíval k pomoci městu ve finančních, úředních i soudních záležitostech. {Rybička 1873, str. 6-7; Mikulka 1994, str. 86n.}

Do roku **1681** je datován obraz s procesím Panny Marie Piekarské, jehož pozadí tvoří veduta města, vyvedená převážně v šedých tónech. Veduta je považována za kopii malby z roku 1638, což lze přijmout v úhlu pohledu i celkovém rozvržení obrazu, avšak v jednotlivostech došlo k mnoha úpravám a možno říci i zpřesnění. Cejpův dům snad lze ztotožnit s pravým ze čtyř domů, které tvoří výraznou skupinu, pravděpodobně západní frontu Malého náměstí, vlevo od věže Mýtské brány. {MVC HK, historická sbírka}

Po Johannu Coenensovi zdědil čp. 127 jeho syn **Johann Cornelius z Coenensu**. Kromě našeho domu vlastnil statek Solnici. Ve šlépějích svého otce byl roku **1697** jmenován hofrychtěrem věnných měst. {Rybička, 1873, 6-7} Jeho aktivita na našem domě není zcela jasná - po jeho smrti v polovině roku 1711 zde zůstaly dva domy, jeden zvaný *bílý*, tj. střední, a pravá část čp. 128 a druhý zvaný *kamenný*, který je totožný s naším čp. 127. Celkem sedm vzdálenějších dědiců do dvou let po smrti Johanna Cornelia oba domy rozprodalo, každý jinému zájemci. Zatímco za dvě třetiny dnešního čp. 128 bylo zapláceno zájemcem 1.100 zl., zájemce o čp. 127 - *dům... kamenný od starodávna Cejpovský, posléz Coenšovský řečený v čtvrté čtvrti... na malém rynku na rohu* musel zaplatit podstatně více - 2200 zl. (ve splátkách, v ceně byl i jakýsi nespecifikovaný nábytek). Solventním kupcem se stal smiřický purkrabí a

jinak hradecký měšťan **Tomáš Braun** s manželkou Marií Magdalenou. V odprodávaném domě měli prodávající dědici Johanna Cornelia mít dočasně rezervován byt, pro sebe však měl mít kupec následující prostory: v hořejším štoku jedna tabulnice, pokoj, komora a jedna světnička dozadu, spíž, komora a maštal; další prostory měli užívat i ve jmenovaném bílém domě {SOkA HK, AmHK, contr. 7., fol. E 8, 13}.

Městská fassé tereziánského katastru z roku **1713** uvádí náš dům jako kamenný v dobrém stavu a náležející Janu (sic!) Braunovi. Revize tereziánského katastru z roku 1722 eviduje již jako majitele Tomáše Brauna {NA, TK, i.č. 1074, 4/12}.

Kolem roku **1740** zachytil město v pohledu od severu na své lavírované perokresbě F. B. Werner. Ani zde není identifikace našeho domu jednoznačná, jde snad o nejvyšší objekt s několika štíty mezi čísly 2 a 3. {Doubrava 1971}

Na přelomu let 1740 a **1741** Tomáš Braun zemřel, o jinak blíže nespecifikovanou pozůstalost se přihlásily dědičky - dcery Anna provdaná Cejpová, Ludmila provdaná Žďárská a Terezie provdaná Kubíková. Záhy se sestry dohodly na definitivním rozdělení - na počátku října **1742** získala dům, nově odhadnutý na 1.800 zlatých, **Anna Cejpová** {SOkA HK, AmHK, add. et div. 1., fol. J 10; add. et div. 2., fol. A 6}.

V roce **1744** Anna Cejpová dům postoupila za pouhých 500 zlatých valdickým kartuziánům, přesněji jejich převoru a svému příbuznému **Inocenci Švendovi**. Trhová smlouva ani nebyla zaknihována. Někdy v této době dům vyhořel; požár tohoto objektu uvádí pouze berní rula s tím, že majitel domu byl k roku **1747** defalcírován vzhledem k vyhoření. V době užívání kartuziány nebyl dům používán jako várečný {SOkA HK, AmHK, empt. 9., fol. E 1; NA, BR, i.č. 12, fol. 1556}. Šlo snad jen o lokální požár, ke zvážení možné pruské okupace města v letech 1741-1742 nebo 1744 končily podle historiografie města pokojnými odchody {Solař 1868, str. 139-144; Mikulka 1995, str. 177, 180 a 182}.

Pokud dům na stavební podstatě nepostihlo pruské drancování města v červenci **1758** {Solař 1868, str. 151-153}, zcela jistě jej poškodil Prusy založený požár v roce **1762**: „11. července v pravé poledne přiklusalo asi 36 (nic více) pruských kozáků... Nato rozjeli se po městě, lidi po ulicích chytali, obírali, a ty, kteří se bránili neb co dáti neměli, karabáči mrskali, krámy násilně zotvírali, vybírali, dveře u domů vylamovali a peníze na měšťanech vymáhali.... jak se pravilo a v pravdě vyzvědělo a městská upsání dosvědčují, od krále Fridricha měli poručeno, město vypáliti: okolo půl páté hodiny v domě proti soše nárožním (nyní číslo 150.) náhle kouř z komína se vyvalil a po něm silný plamen, jež veliký vítr přes ulici na protější dům (číslo 149.) v okamžiku přenesl; sotva čtvrtý dům na onom podlouhí

hořel, již na kolika místech kolej se znala, an vítr od západu a půlnoci silně táhl; ano že na kolika místech založeno bylo, slušno jest se domnívati, an v tu chvíli oheň i nad kaplí sv. Josefa vyrazil. (...) Plápolalo pak město celou noc, neboť nebylo nikoho, kdo by byl co nejmenšího hájil a oheň hasil. Oheň, ač uprostřed náměstí vzniklý, celou také (jak říkáme) velkou podsíň strávil, an vítr jej dolů k východu hnal. Zachvátil zhoubný požár tento onen díl města až na poslední dům, kde se říká „na schůdkách“... Západní díl města, totiž od semináře jesuitského, katedrální kostel, radnice se zadní ulicí a, jak již podotknuto, plátenický ryneček u Pražské brány se sedmi domy, solnice, „hrad,“ kostel sv. Jana a biskupský seminář zachovány jsou; ostatně kolej jesuitská i s kostelem, kdež i zvony se slili, 160 domů městských a 30 na podměstí Slezském, až ke kostelu sv. Antonína, na kterémž věž a střecha uhořela, až k mostům řeky Orlice, vše požár spustošil. Dle vyznání měšťanstva a přísěžného ztvrzení dělala škoda, tímto požárem způsobená, na půl milionu zlatých.“ {Solař 1868, str. 158-160}

V roce **1763** prodal převor Inocenc Švenda dům za pouhých 500 zlatých **Františku a Kláře Švendovým**. Kupující museli dalších 500 zl. složit do městské pokladny jako poplatek za obnovení várečného práva. V ceně je však ještě patrný odraz nedávného vyhoření domu roku 1762 {SOkA HK, AmHK, empt. 9., fol. E 1}.

Stoupající hodnotu objektu v závislosti na úpravách vyjadřuje lépe trhováz smlouva o rok mladší - roku **1764** objekt koupili od Franze a Kláry Švendových **Jan Nepomuk Kříž** s manželkou **Františkou rozenou Kirchnerovou z Neukirchen** - z celkové ceny 1.400 zl. kupující zaplatili v hotovosti 300 zl. Ve smlouvě je dodatek, že „páni prodávající jim... kupujícím ponechávají všechny v tom domě se vynacházející k stavení potřebné materialia jakož i rámce k oknám do toho domu již prv vyhotovené“ {SOkA HK, AmHK, empt. 9., fol. F 9}.

Hradecké řádění pruské soldatesky v letech 1758 a 1762 bylo jedním z popudů k přeměně města v bastionovou pevnost. Energicky přijaté a vzápětí realizované rozhodnutí znamenalo již v únoru 1766 počátek boření podměstí. V rámci příprav výstavby pevnosti a výkupů potřebných nemovitostí bylo v letech **1766-1768** vypracováno několik tzv. raportních plánů, které jsou nejstaršími půdorysy města se zákresy jednotlivých domů. Jak jsme již zmínili výše, dům čp. 127 je zakreslován jednoduchým obdélným obrysem bez dvorku. {Mikulka 1995, str. 177, 181 a 192; Richter-Semotanová 1998, mapy č. 8 a 9; SOkA, AmHK, Hradec Králové - Raportní plán z roku 1767}

Na žádost Jana Kříže vypracovali stavitel František Kerner a tesařský mistr Jan

Sedláček 15. ledna **1770** odhad jeho „vnově vystavěného domu... na Malém rynku situovaného a od starodávna Konenczovského řečeného“. Stavitel se vyjádřil, že „to celé domovní varní stavení v spravedlivé slušnosti pro jeho pěkné klenutí a znamenitou proporci tolik co by structura od zdi a kamena vynášela v 5000 f. šacuňkem bylo, ostatní ale díl od dřeva skrze mistra tesařského P. Sedláčka ve 500 zlatých následovně celý tento varní dům po ohni restaurovaný.... státi má“ (tj. celkem 5.500 zl). {SOkA HK, AmHK, rel. jud. 1., fol. 245}.

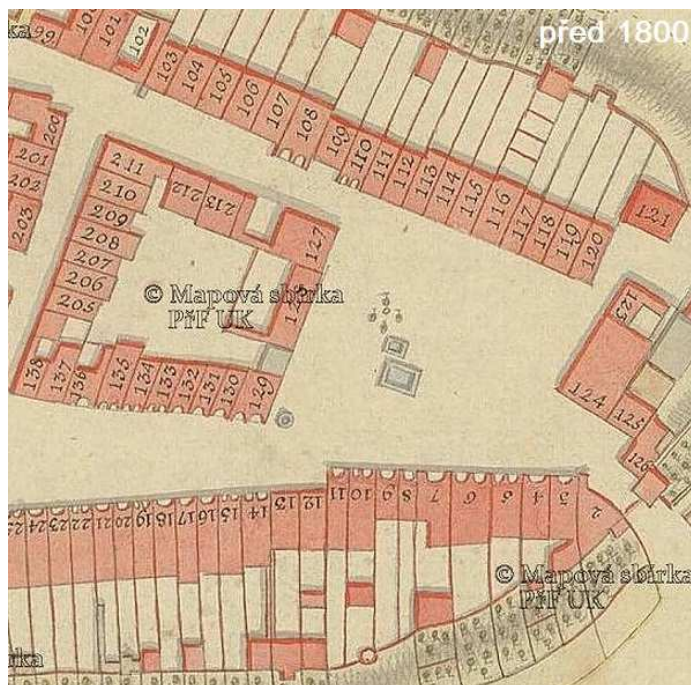
Někdy na přelomu let 1787 a **1788** Františka zemřela a její dědictví připadlo jmenovanému manželovi {SOkA HK, AmHK, add. et. div. 4., fol. T 13}. V březnu **1792** Jan Nepomuk Kříž, tehdy již jako bývalý purkmistr, prodal svůj nárožní dům za 5.500 zl. a 54 zl. klíčného **hradeckému magistrátu a obci**, které posléze dům náležel již trvale {SOkA HK, AmHK, contr. 14., fol. C 18; vt. NA, Hl. kn. DZ, S 37, fol. 305}.

Město dům koupilo pro krajský úřad Hradeckého kraje, do té doby již čtrnáct let sídlícího na zámku ve 12 km vzdálené Hoříněvsi (kvůli velikému nedostatku ubytovacích kapacit pro vojsko ve městě, přeměňovaném na pevnost), který se měl na základě dvorského dekretu do Hradce vrátit. Zabránilo tak i možnému umístění úřadu do Josefova, jak si přáli vojáci. Předtím sídlil hejtman v domě čp. 36 vpravo u biskupské rezidence {podrobněji viz např. Solař 1868, str. 145 a 174-175 a Doubek-Rezková 2009, str. 96; Svoboda 2014, str. 13; Mikulka 1995, str. 205 a 263}. Celý úřad na rozdíl od dnešní olbřímí administrativní organizace, jejíž telefonní seznam obsahuje (bez zastupitelstva) přes 420 jmen (!), tehdy pozůstával z pěti osob: krajského hejtmána, sekretáře, kasíra (pokladního) a dvou komisařů. {Solař 1868, str. 145} Hejtman samozřejmě nebyl volený, ale jmenovaný, od předchozího stavu, kdy hejtmány byli, zpravidla doživotně, příslušníci nižších stavů a měli zřejmě hlavně reprezentativní funkci, můžeme v této době pozorovat posun k osobám civilním („odkudkolivěk“), s předpoklady pro zvládání narůstající administrativy, např. v r. **1797** Podivin Grebinger {Solař 1868, str. 620 a 137}.

První mapu, na níž je dům alespoň schematicky vyobrazen se dvorkem a dvěma dvorními křídly, nakreslil někdy v 90. letech 18. století Wilhelm von Thurn-Taxis. Jde o orientační plán vnitřního města s čísly popisnými. {Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Mapová sbírka, Králové Hradec nad Labem a Orlicij}

V roce **1809** zvětšil město kolorovanou kresbou od severozápadu Jan Antonín Venuto

(1746-1833). Tento umělecký samouk s kněžským vzděláním byl od roku 1785 královéhradeckým kanovníkem a poženaně dlouhou délku svého života zasvětil vytvoření pozoruhodného souboru vedut. Dlouho jsme ho znali jako autora kreslených předloh k omezenému počtu rytin jiných autorů nebo skic s různou úrovní dokončenosti {Mžysková 2006, Slavík 2009}, až souborné vydání jeho díla {Veselý 2018} umožňuje využít jeho práce,

včetně úžasné sbírky 398 akvarelových vedut, uložených v Rakouské národní knihovně ve Vídni, v plném počtu. Venuto se v honbě za dosažení početnosti sbírky a pokrytí celých Čech nezdržel užití předloh jiných autorů, někdy i značného stáří a různých úrovní podrobnosti a věrohodnosti {srv. Svoboda 2018}, zmíněná veduta Hradce Králové, Venutova sídelního města, však patří k těm nejpreciznějším a zachycení nově zbudované pevnosti a jejích objektů potvrzuje její aktuálnost. Drobnější městská zástavba, zobrazená na vedutě vlevo od vojenské nemocnice, by mohla být považována za téměř obecný, amorfní shluk střech, naštěstí však máme k dispozici kvalitní naskenování, na němž lze bezpečně identifikovat i podle sousedství s čp. 213 (s dodnes dochovanou mansardovou střechou) Cejpův dům ještě s renesančními štíty. S filigránskou pečlivostí tu Venuto na ploše necelých 13x10 milimetrů vykreslil část vrchního podlaží domu se sedlovou střechou a oběma štíty se zdvojenými vrcholy: vidíme víceetážový západní štít s okraji i vrcholy ve tvaru „vlaštovčích ocasů“, stupňovitý okraj východního štítu, zobrazeného z rubu, vyznívá méně určitě, na vrcholech má jakési subtilní stojky (obelisky?). Na stejně datovaném vyobrazení města od jihu vypadá zpodobení měšťanských domů obecněji, přesto tu lze naznačené vrchní části dvojice štítů Cejpova domu,

obrácených do náměstí, při podrobné prohlídce najít. Jde tedy zřejmě také o nové zpracování záběru, protože stejný pohled na mapě diecéze z roku 1792 je nepoměrně hrubší. {Veselý 2018, str. 119 a ke srv. 328}

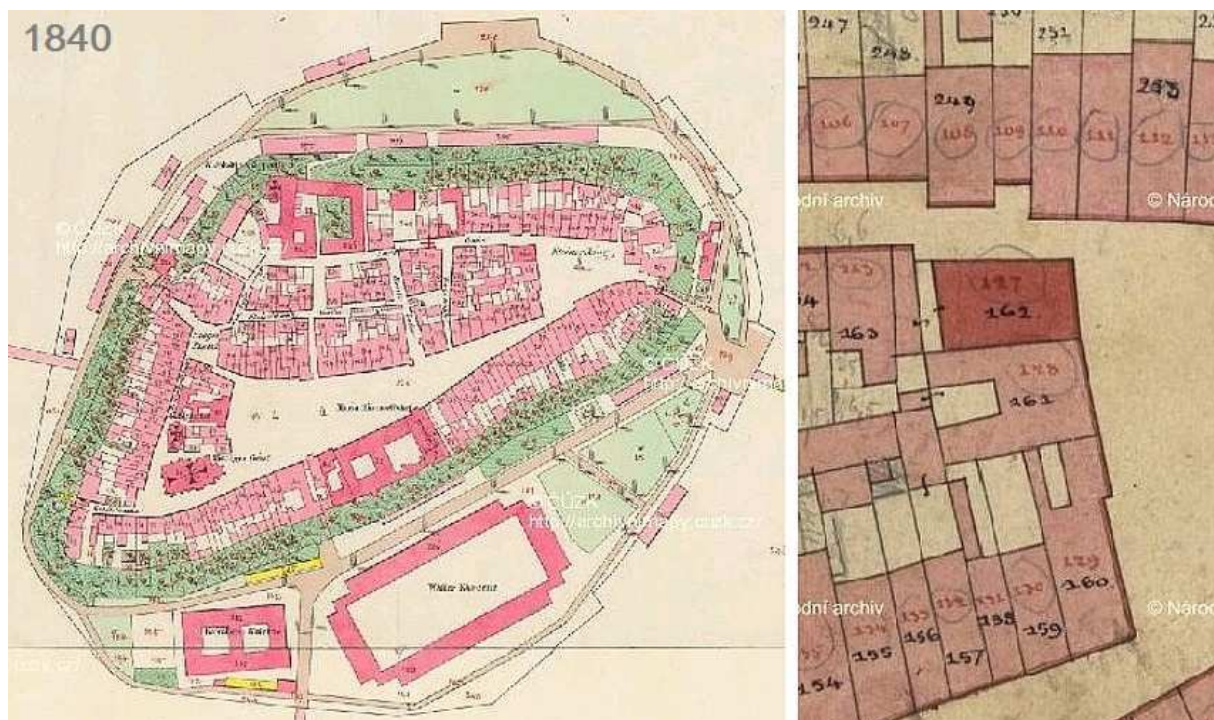
Požáry sužovaly město dokonce ještě v 1. polovině 19. století, uvádějí se dokonce čtyři, a to v letech 1814, 1818 (velká část města), 1835 a 1836 (severní část města). {Kuča 1997, str. 251} Historiografie města k nim uvádí i podrobnosti: „Dne 24. srpna **1814** zpustošil požár 76 měšťanských domů, biskupský seminář a kostel sv. Jana Nepomuckého“; „k velkému požáru, který strávil značnou část města, došlo v roce **1818** - ještě po desíti letech zůstávala po něm jako památka pustá spáleniště v Tomkově ulici, u hradu a na Malém náměstí“; „v září **1835** hořelo 9 domů na Máselné podsíni – mezi nimi i J. H. Pospíšila“; „dne 30. července **1836** o třetí hodině odpolední vzňalo se v domě pod číslem 109 na Malém náměstí a vyhořel dům krajského hejtmanství, pošta a řada domů až po číslo 120.“ {Solař 1868, str. 176; Mikulka 1995, str. 333} Doubek-Rezková {2009, str. 245} potvrzují poškození našeho domu při posledním z požárů uvedením vzpomínky Františka Kafky, narozeného v domě čp. 103 v roce 1823, podle níž „na půdách rozmístěné archivy byly rozházené do širokého okolí.“ Výhodou polohy při Malém náměstí mohlo být, že tu stála bouda hasičské zbrojnice se složenými stříkačkami, konvemi, žebříky, háky a dalším hasicím nářadím. {Mikulka 1995, str. 239}

Erár platil městu za pronájem: v roce **1826** za byt hejtmána 60 zlatých vídeňského čísla, za úřadovnu 50 zlatých a k tomu za právo várečné 96 zlatých. V roce **1838** se platilo ročně 24 zlatých konvenční měny. {Doubek-Rezková 2009, str. 234-235}

Podle stavu v roce **1835** působili na úřadě vedle krajského hejtmána již tři krajští komisaři, jeden krajský inženýr, osm dalších úředníků, sedm praktikantů, jeden krajský lékař a jeden krajský ranhojič. {Mikulka 1995, str. 295}

V roce **1840** byl dům zobrazen v tzv. indikační skice a návazně v nejstarší katastrální mapě. Dvorní křídlo je zakresleno bez úskoků v dlouhých stěnách, spojovací krček k hlavní budově není zakreslen vůbec. {Národní archiv Praha, Indikační skici, Hradec Králové; Ústřední archiv zeměměřictví a katastru Praha, katastrální mapa (tzv. císařský otisk), Hradec Králové (Königgratz), list č. 2291-1-001}

„Dne 14. ledna **1850** skončil se zdejší c. k. úřad krajský a nazejtří dne 15. započalo zde císařské královské hejtmanství okresní (někdy označováno jako podkrajský úřad), a pak i c. k. zemský i trestní soud pro hradecký a nechanický okres, a c. k. okresní soud druhé třídy, a v Jičíně c. k. vláda krajská dle nového zřízení císařských úřadů. Avšak dle opět nového rozdělení země a změny císařských úřadů, nejvyšším rozhodnutím dne 14. září

a 26. listopadu 1853 a 5. března **1854** povolené, stal se Hradec opět sídlem c. k. úřadu krajského.“ {Solař 1868, str. 175}

Se změnou využití byla uzavřena 28. 11. 1849 nová nájemní smlouva: „Královéhradečtí kontribuenti (tj. zjednodušeně řečeno město, resp. ti, kdo v něm platí daně) pronajímají dům čp. 127 nejvyššímu eráru pro zamýšlené c. k. okresní hejtmanství na tak dlouho, jak bude tento úřad v Hradci existovat, za 44 zl. konvenční měny ročně. Dům se nachází v dobrém stavebním stavu a erár se zavazuje platit všechny případné budoucí opravy nebo adaptace, aby byl dům po skončení nájmu vrácen zase v dobrém stavu. Stejně tak má erár sám platit i malování apod. Smlouva přestává platit, pokud bude dům zcela nebo zčásti srovnán se zemí přírodními živly nebo nepřátelskou invazí. Stejně tak pokud by byl úřad přenesen jinam, ať už na krátkou nebo na dlouhou dobu. Právo várečné spojené s tímto domem si ponechává město.“ {AmHK, inv. č. 1344, kt. 46, sign. A-46 Nájemní smlouva... na čp. 127 z roku 1849}

Klicperova kronika nás informuje o počátečním vedení úřadu: „První jmenovaný podkrajský, hrabě Vratislav, ani sem nepřišel, takže vedení tohoto podkraje prvnímu komissaru p. Morici Lüssnerovi hned od 15. ledna 1850 co podkrajskému svěřeno jest.“ {AmHK, Pamětní kniha města Hradce Králové (Klicperova kronika) 1836–1870, s. 23}

V roce **1865** byla budova ohodnocena na 15.124 zlatých rakouského čísla. {Doubek-Rezková 2009, str. 234-235}

23. října 1862 bylo ovšem krajské zřízení zrušeno (na Moravě a ve Slezsku již roku 1860). České země se od té doby členily již jen na okresy. Krajské úřady, které si ještě podržely některé pravomoci, byly definitivně zrušeny roku **1868**. {https://cs.wikipedia.org/wiki/Historie_krajů_v_Česku}

V letech **1870-1874** sídlil v domě částečně učitelský ústav (C. k. ústav ku vzdělávání učitelů). Vznikl v roce 1850 v biskupském kněžském semináři čp. 33 a v roce **1874** se přestěhoval do čp. 230 {Doubek-Rezková 2009, str. 235, 86 a 174}, ovšem současně, a to již od podzimu **1869**, dostala dům do užívání městem založená veřejná obecná vyšší dívčí škola, jejímž ředitelem se stal Kristián Stefan. Škola měla být trojtřídní, ovšem třetí třída byla

otevřena až ve školním roce 1872/1873 – snad i proto musela škola užívat i prostory v čp. 230.

V roce **1885** již školu navštěvovalo 102 a o deset let později dokonce 209 dívek. Proto bylo již v roce 1895 rozhodnuto o stavbě nové školní budovy pro obecné a měšťanské školy dívčí i chlapecké, která pak byla v letech 1896-1898 při Pospíšilově třídě skutečně postavena a ve školním roce 1898/1899 se v ní začalo vyučovat. {Doubek-Rezková 2009, str. 174; Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta, diplomová práce, Vyskočilová 2015, str. 56n.}

Přes nedostatek místa, jímž vyučovací prostory dívčí školy v domě trpěly, nebyly odtud vymístěny naturální byty, zčásti ani nesouvisející s provozem školy. V roce **1890** bydlel ve 2. poschodí hlavní budovy ředitel školy Kristian Stefan se 3 dalšími osobami, v přízemí školnice Kateřina Vaněčková (+3), v přístavku na nádvoří měli své byty policejní strážníci Josef Majer (+6) a Karel Pecold (+5). Bydlelo tu tedy ještě 21 osob (kromě členů rodin jedna služka) a přechodně čtyři studenti. {SOKA HK, sčítací operáty 1890}

Na modelu města, datovaném do roku 1865, máme zachycenu nejstarší doloženou podobu hlavního, východního průčelí domu. Co do rozmístění otvorů je zřejmě hodnověrná (okna jsou však, zdá se zcela mechanicky, zakreslena jako osmitabulková), ale co do

V roce **1898**, když dívčí škola odešla, měly dostat uprázdněné prostory novou náplň. Plány a rozpočet na úpravu obecního domu čp. 127 vypracoval 14. října 1898 Josef Melcr z Technické kanceláře královského věnného města Hradce Králové. Zadní místnost, bývalá tělocvična o ploše 7,5x7,2 metru, měla být upravena na sudárnu pro c.k. cejchovní úřad. Zdejší adaptace vyžadovaly snížení podlahy o 50 cm (odkopání a vytrhání podlahy, zřízení kanálku i nové položení starých pískovcových dlaždic), dále zazdění dveří u přiléhající komory, odbourání okenního parapetu na dvoukřídlové dveře s nadsvětlíkem, 1,25 m širokých, ze dvora do sudárny, a dodání nových jednokřídlových dveří z chodby do sudárny. Kromě jiných vesměs nepodstatných prací (odvodnění, výměna kamen apod.) měl být upraven bývalý byt školníka a jedna třída pro kanceláře c.k. cejchovního úřadu.

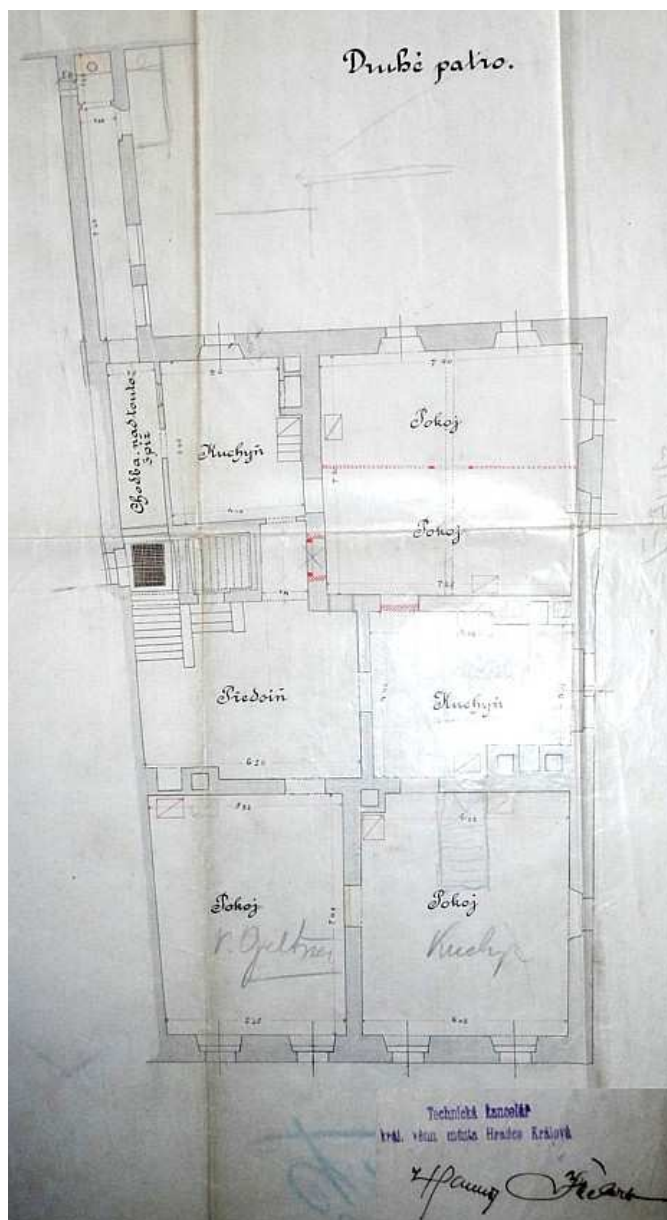
V prvním patře měly být zřízeny dva byty o dvou pokojích a kuchyni, zadní velká místnost měla být rozdělena rabičovou stěnou (7,6x3,4 m) na dva pokoje, dále měly být probourány dveře z pokoje do kuchyně o rozměrech 2x0,9 metru, zvětšeno okno u kuchyně a zde odstraněn záchod, probourány dveře mezi předními pokoji a jedno okno do kuchyně a jiné nepodstatné práce. V kuchyni (5x4 m) měla být vytrhána kamenná dlažba a všude zřízeny nové, zřejmě prkenné podlahy. Také měla být pořízena nová tahová kamna a sporáky.

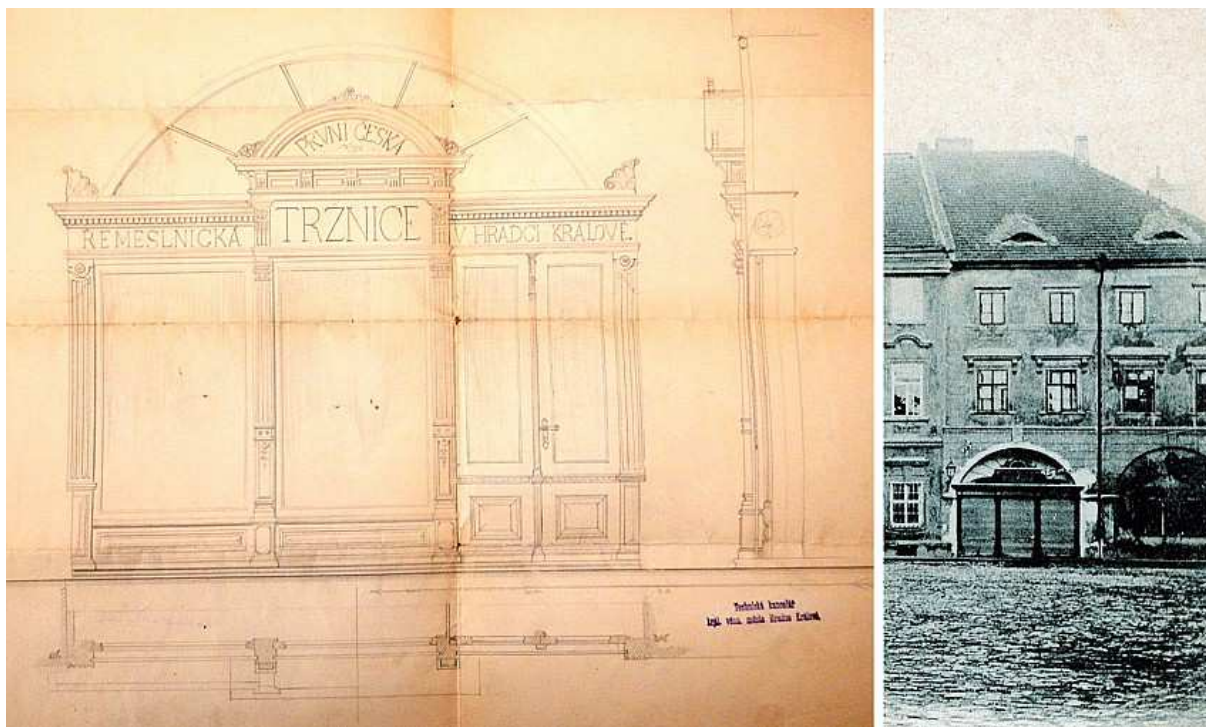
V druhém patře měly být rovněž zřízeny dva byty o dvou pokojích a kuchyni, rozdělena zadní velká místnost rabičovou příčkou na dva pokoje a probourány dveře z chodby do pokoje (2x0,9 m). Mezi zadním a předním bytem měly být zazděny dveře na cihly, probourány dveře v předním bytu, vyměněny dvoje dveře, přeložen záchod z komory dozadu. Celkový rozpočet zněl na 1576 zl. 04 kr.

Jako doplněk k tomuto rozpočtu byl 3. listopadu t. r. vypracován rozpočet na zřízení tržnice.

Bylo nutno odstranit dřevěnou stěnu mezi chodbou a kolnou, odstranit vrata a domovní dveře, jakož i rozbourat zdi nad vraty a dveřmi a zřídit portál v ceně 550,- K dle detailního nákresu s inkorporovaným nápisem „První česká / řemeslnická tržnice v Hradci Králové“, dále zazdít dveře do zadní komory, probourat parapet a založit nové domovní dvoukřídlové dveře s vrchním světlíkem s okováním, zasklením světlíku a nátěrem (za 60,- K) vč. vyzdění špalet, překlenutí otvoru a osazení 2 schodů, probourání dveří z bývalé kuchyně ke sklepním schodům, změna sklepních schodů, zazdění dveří z bývalé chodby do sklepa a do třídy a provést další menší úpravy, dohromady za dalších 985 zl. 55 kr. Podle Melcrova výkazu ze 2. III. 1899 bylo za práce skutečně uhrazeno 2298 zl. 60 kr. 10. března 1899 sděluje purkmistrovský úřad technické kanceláři, že usnesením městské rady byla k tržnici přidána zadní místnost domu, již je třeba k tomu upravit. {MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

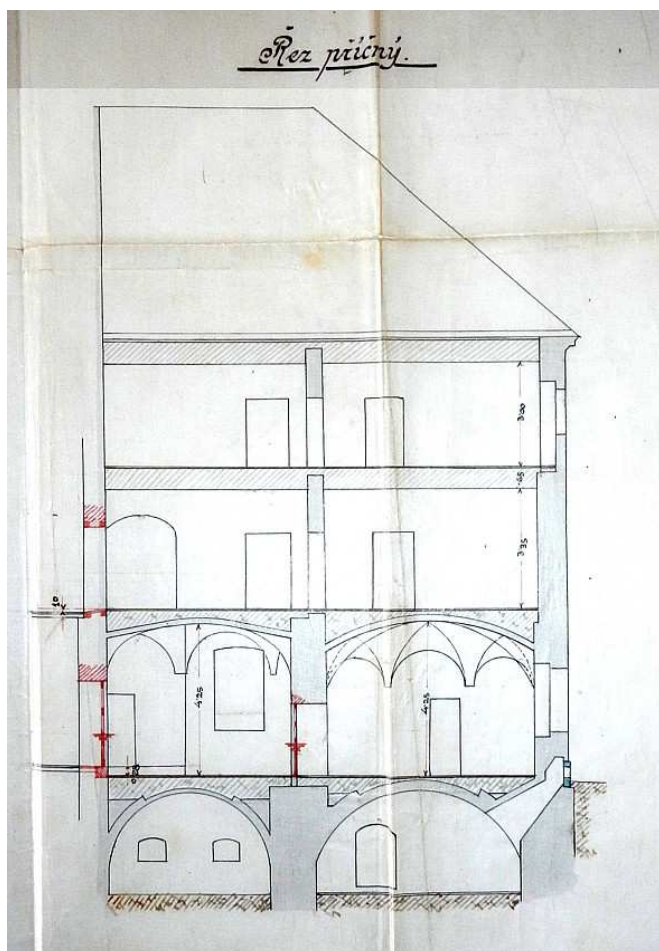
Fungování tržnice zajímavým způsobem glosuje Jiří Vladimír Tolman: „V dolením traktu byla první svépomocná živnostenská akce, tržnice, jež však pro nevraživost členů, hlavně konkurentů, asi za dva roky vzala za své. Zakládali jí Jarka Hájek, Halounek, Vlačiha, Hradecký, Knypl a jiní.“ {Tolman 1928, str. 94}

Současně s tržnicí a cejchovním úřadem, případně i dílnou čalouníka Kreischera ve dvoře dům poskytoval bydlení ještě dalším 29 osobám, archy ze sčítání z roku 1900 bohužel postrádají úvodní stránku s popisem polohy bytů. V prvním bytě bydlela pětičlenná rodina krejčovského mistra Františka Jirouta se služkou, tovaryšem, učněm a podnájemníkem-studentem; ve druhém městský strážník Josef Andr s manželkou, synem, schovankou a třemi studujícími podnájemníky; i u osmičlenné rodiny dalšího městského

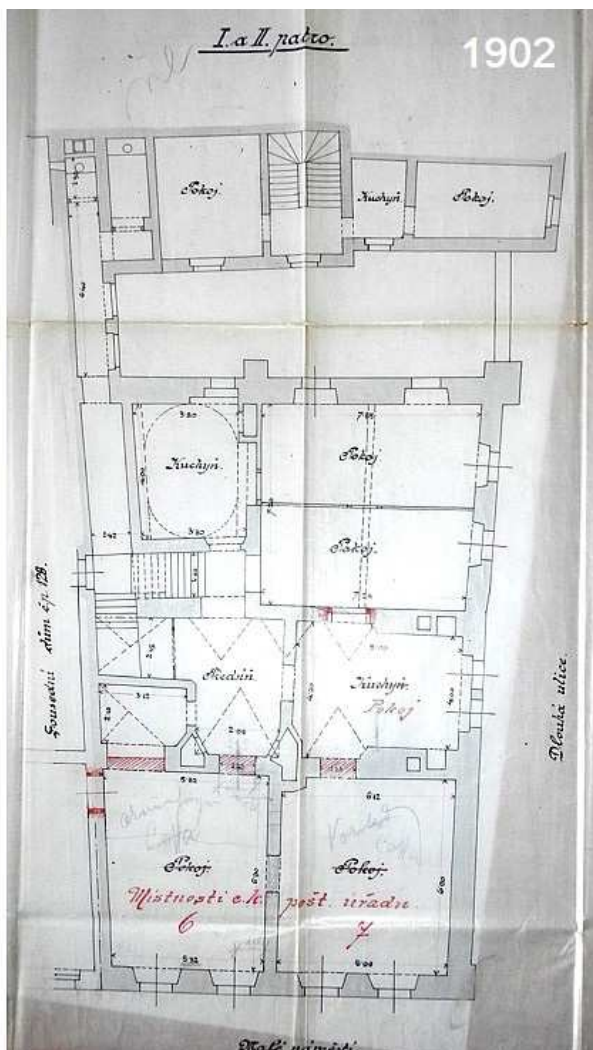
strážníka Pecolda bydleli v podnájmu dva studenti; v posledním bytě žil c. a k. vojenský setník Štěpán Letz s chotí, synem a služkou. {SOKA HK, AmHK, sčítací operáty 1900; Tolman 1928, str. 94}

K období kolem roku 1900 patří fotografie a pohlednice se zachycením domu, do jehož levé přízemní arkády je na celou šířku vložen lehce předstupující široký trojdílný vysoce zdobný výkladec s výplňovým soklem, krytý stahovacími roletami, dělený vyřezávanými sloupky a završený profilovanou římsou a souměrným novorenesančním štítovým nástavcem; zbytek otvoru v půlkruhu má husté sluncové dělení. (K dispozici je i kolorovaná pohlednice, na níž je před výkladec vytažena velká plátěná markýza a nad ním velká obdélná cedule „Stálá výstavařemeslných výrobků“.) Z pohlednic a fotografií je zřejmé, že oproti Melcrovu návrhu bylo řešení

Přízemí:

- změna schodiště - odbourání a osazení 10 předložených schodů, vybourání otvoru ve schodišťové zdi a zřízení nového schodiště;
- osazení nového kamenného zárubně ke sklepním dveřím;
- probourání stávajícího okna a jeho úprava na domovní dveře s osazením kamenného zárubně;
- úprava stávajících dveří na okno;
- nová dlažba v chodbě;
- probourání dveří z chodby do kuchyně a osazení dveřního zárubně;
- vytrhání kamenné dlažby v bývalé sudárně;
- zřízení blíže neurčené příčky;
- zazdění dveří z bývalé sudárny - jednoho do dvora a dvou do bývalé chodby;
- zřízení nové podlahy v obou obytných místnostech v bývalé sudárně;
- úprava starých domovních dveří na okno;
- odstranění dlažby v bývalé chodbě;

- odbourání příčky mezi bývalou chodbou a tržnicí;
- zvětšení dvou oblouků při bývalém schodišti do sklepa i s novým překlenutím;
- probourání a překlenutí jednoho nového otvoru;
- překlenutí bývalého sklepního schodiště i s úpravou patek;
- nové podlahy na místech vytrhané dlažby;
- probourání a upravení z bývalé tržnice do míst bývalého cejchovního úřadu i s překlenutím jednoho otvoru;
- probourání a upravení tří otvorů ve společné zdi i s překlenutím;
- probourání dveří v téže zdi.

V prvním patře:

- probourání dveří ve společné zdi (?);
- vyzdění tří otvorů;
- opravy podlah;
- probourání dveří ve zdi mezi pokoji zadního bytu;
- osazení starého zárubně se dveřmi ze sudárny;
- osazení čtyř vnějších čtyřkřídlých nových oken v prvním poschodí.

Dále měly být provedeny další drobné a vesměs nepodstatné práce (především truhlářské); rozpočet zněl na 3703,27 korun. O realizaci není zpráv. {MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

Pohlednice a fotografie z dob po zrušení tržnice, z **první třetiny 20. století**, zachycují na místě výkladce opět hlubší slepou arkádu, v jejíž zadní stěně jsou dva vstupní otvory: levý je završený půlkruhově a v omítce opatřený širokým okosením, výplň tvoří jakási nevzhledná, téměř hladká vrata, pravý je nahoře zakončen segmentově a pod celoplošným nadsvětlíkem jsou do něho vsazeny ve špaletě dvoukřídlé výplňové, pravděpodobně profilované dveře; před nimi byla skládací mříž. Zhruba v polovině 20. let byla vyměněna střešní krytina, vikýře byly nahrazeny střešními okénky. Není jasné, zda stříšky nad

nadokenními římsami oken 1. patra jsou plechové nebo omítkové; nad římsami oken 2. patra jsou určité štukové, měkkým konvexním náběhem připojené k podstřešnímu vlysu, resp. lisenovému rámu. Na střeše hlavního objektu vidíme čtyři omítané komíny: vlevo za hřebenem dosti očouzený komín s velkou hlavicí zespodu se šikminou; uprostřed za zalomením hřebene komín menšího čtvercového průřezu, s tenkou hranolovou římskou pod vrcholem; vpravo téměř u hlavní římsy dva široké komíny za sebou, přední má nízkou hlavicí nad šikminou, v necelé levé polovině ještě s kónickým a trubkovým nástavcem, zadní má na viditelné části nad římsou vysokou kónickou část se dvěma nízkými čtverhrannými, snad keramickými nástavci. Položit dvorního křídélka je bohužel zachycen z velmi ostrého úhlu, jeho horní část byla zřejmě lehce zvlněná, lze na něm s jistou licencí rozeznat polopilíř zhruba v polovině šířky, završený nízkým jehlancem; takový jehlanec možná zatěžoval i levý konec štítu. Na přilehlé střeše byly položeny bobrovky. Okno pod štítem bylo šestitabulkové, ve vnějším líci, a mělo šambránu, obíhající i zespodu, možná i s drobným štukovým nástavcem. Ve 30. letech již byly v zadní stěně mělčí levé arkády na hlavním průčelí dva pravoúhlé otvory, na fotografii je však zrovna před nimi socha, takže je nelze blíže popsat; k následujícím šedesáti letům nebyla žádná ikonografie (kromě leteckých snímků) kupodivu nalezena. {SOKA HK, fond NAD 1037, Sb. foto HK a okres, sign. I-9v a I-92_003 aj.}

Sčítání lidu v roce **1921** zastihlo v pěti bytech (bez uvedení polohy v domě) 21 bydlících osob. Majiteli bytů byli Aloisie Andrová (bydleli u ní ještě další čtyři podnájemníci, převážně studenti), Anna Pecoldová (se dvěma syny), Jan Geltner (s manželkou, třemi potomky a tovaryšem), Aloisie Majerová (se dvěma dcerami a dvěma podnájemníky) a František Žaloudek (laborant Městského průmyslového musea, autor modelu města, zmíněného výše, s manželkou). {SOKA HK, AmHK, sčítací operáty 1921}

Podrobnější informace o podobě dispozice domu máme až z roku **1928**. Nejúplnějším pramenem je místopis domu, schválený městskou radou 16. dubna 1928 a doplněný starostou 12. září 1928:

Podzemí:

1. schodiště - nebyt.
2. chodba - nebyt.
- 3.–7. sklepy - nebyt.
8. schodiště - nebyt. společné
- 9.–10. sklepy - nebyt.

Přízemí:

11. chodba - nebyt. společná
12. komora - nebyt. společná
13. cejchovní úřad - obytl., od 1892 k úřadu cejch. měř a vah
14. chodba - nebyt. společná
- 15.-16. skladiště - nebyt., od 1. VII. 1924 k účelům veřejné policie požární, dříve dílna a krám p. Geltnera
17. skladiště - nebyt., od 15. V. 1927 skladiště pro hasičské vozy a nářadí k účelům veř. policie požární
18. komora (transformátor) - nebyt., od 1. VII. 1911 k účelům veř. osvětlení
19. cejchovna měř - nebyt., od 1892 k úřadu cejchování měř a vah
20. sudárna - nebyt., od 1892 k úřadu cejchování měř a vah
21. obytná kuchyně (dříve komora) – od 1. IV. 1925 obytl., nouzový byt č. I
22. dvorek - nebyt. společný
23. předsíň - nebyt. pro byty I. a II.
24. kuchyň - obytl., od 1890 byt II. pí. Andrlové, vdovy po měst. polic. strážníkovi
- 25.-26. pokoj - obytl., od 1890 byt II. pí. Andrlové, vdovy po měst. polic. strážníkovi
27. kloset - nebyt. pro byty I.-III.
- 28.-30. dřevníky - nebyt. pro byty II., I. a III.

1. patro:

31. schodiště - nebyt. společné
32. chodba - nebyt. společná
33. kuchyň - obytl., od 1. VIII. 1882 byt III. pí. Pecoldové, vd. po měst. polic. strážníkovi
34. pokojík - obytl., součást bytu III.
35. pokoj - obytl., součást bytu III.
36. kloset - školní - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1914
37. kloset - školníka - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1914
- 38.-39. chodby - společné - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1914
40. schodiště - společné - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1914
41. předsíň - společná - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1914
42. školní kuchyň - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1914
43. školní jídelna - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1914
44. školní prádelna - - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1914
- 45.-46. pokoj školníka - byt školníka Hosp. školy dívčí od 1. 9. 1914
47. kuchyň školníka - byt školníka Hosp. školy dívčí od 1. 9. 1914

2. patro:

48. schodiště - společné
 49. předsíň - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1927
 50. školní jídelna - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1927
 51. školní kuchyně - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1927
 52. školní předsíň - Hospodářská škola dívčí od 1. 9. 1927
 - 53.-54. pokoj - byt kustoda musea od 1. 1. 1912
 55. kuchyň - byt kustoda musea od 1. 1. 1912
- (v poznámce k položkám 36. až 55. připsáno „K veř. účelům vyučovacím“)

56. skladiště – dříve byt kustoda musea, od 1. 9. 1927 k veřejným účelům vyučovacím

57.-58. chodba – společné užívání, od 1. 9. 1927 k veřejným účelům vyučovacím

59. kloset - společné užívání, od 1. 9. 1927 k veřejným účelům vyučovacím

Podkroví:

60. půda – neobyt., pro byty II. a III.

61. schodiště – neobyt., společné

62. půda – neobyt., pro byt IV.

63. půda – neobyt., pro byt V.

64.-66. půda – neobyt., školní

Místopis (a nedochovaný stavební plán) byly vypracovány k žádosti o trvalé osvobození od domovní daně, poněvadž tyto místnosti slouží výlučně, trvale a bezplatně k účelům veřejného ústavu vyučovacím, totiž k účelu hospodářské dívčí školy. {MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}.

Adresář města z roku **1931** neuvádí všechny osoby, z porovnání s o deset let staršími sčítacími archy můžeme usoudit, že Geltnerovy vystřídala dělnice M. Kudrnová, mezi dodatečně přistěhovanými je uveden obchodní příručí J. Kolátor, v oddílu organizací nic. {Adresář 1931}

Z roku **1932** se dochoval dopis ing. V. Rejchla, v kterém upozorňoval na ničení čp. 127: „*Na rohu Malého náměstí a Dlouhé ulice stojí rohový dům čp. 127, jenž jest jedním z mála renesančních domů dosud půdorysně a stavebně dobře zachovaných. Dům ten patří obci královéhradecké, která dala opravit fasádu a přitom provedla výměnu oken - na ven otvíravých oken za špaletová dovnitř otvíravá. Již tím se vnější vzhled citelně porušil, nehledě k tomu, že při této práci byly poškozeny kamenné rámy kol oken v prvním patře.*

Další bohužel mnohem horší věc se stala tím, že obec hradecká dává vybourávat ve zmíněném domě v přízemí staré krásné klenby s lunetami, a to jen proto, aby získala místo pro umístění hasičského žebříku. Tím se zničí úplně vnitřek jednoho z nejlíp zachovaných domů ve městě, který na ostění okna v prvním patře nese letopočet 1572. Jest proto nutno... zakročit.“ O záležitosti bylo psáno i v místním tisku {NA, SPS, kt. 182, sg. 30 Hradec Králové - domy; Osvěta lidu 8. 8. 1932}.

I ve **30. letech** byla hlavním uživatelem domu hospodářská škola. Obec řešila setrvalý nedostatek učeben, dílen a dalších prostor pro tuto školu např. rekonstrukcí a nástavbou na čp. 296 a v roce 1941 i v tzv. Hradních kasárnách, asi i v čp. 127 se podíl jiných uživatelů snižoval. 7. července **1938** píše Technická kancelář města školskému referentovi města v této souvislosti, že zrušením učňovských učeben v domě čp. 127 by bylo možno nákladem asi Kč 37.000.- zřídit 4 byty jednopokojové a 2 dvoupokojové (z nich jen oba dvoupokojové a 1 jednopokojový bylo možné ve skromném půdorysu vybavit koupelnami a splachovacími closety). K přestavbě zřejmě nedošlo, protože v září **1941** upozorňuje ředitelství Živnostenských škol v Hradci Králové, že školní budovy čp. 127 a 296 nejsou vybaveny pomůckami na hašení. {SOKA Hradec Králové, AmHK, inv. č. 2547, sign. 921, kt. 598 Živnostenské školy pokračovací... v letech 1920-1949}

Roku 1941 byly dle zmínky vyspraveny trhliny v zadní části ve zdi sousedící s čp. 128. Podle oznámení šlo o trhliny a opadávající maltu v chodbě v I. posch. a na chodbě ke chlapeckému záchodu. Podle ohledání 22. února 1941 zjištěno, že „*zed' je velmi zatížena vazbou (dvojitá tašková krytina) a stropními konstrukcemi*“, zed' se šikmými tlaky rozevírá. „*Mimo to zed' od sousední strany ze dvora čp. 128 není omítnuta a jest velmi porušena, neboť*

cihelné zdivo jest zčásti rozhašeno. Kleština, jež jest viditelná ze sousedního dvora, nemá závlačky a není také kotvena až do hlavní obvodové zdi...“ Nutná oprava se odhaduje na cca K 10.500.- {MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

14. července 1941 zaslala technická kancelář města Městské radě rozpočet na opravy v pracích zednických, natěračských, elektrotechnických, truhlářských, malířských, zámečnických a kamnářských v úhrnu za K 3885.-, budovy čp. 127 a 296 nejsou bohužel rozlišeny. Podrobný rozpočet byl vypracován jen pro některé práce, nejpodstatnější byly práce malířské, jež se měly v čp 127 týkat učebny č. 37 v přízemí, vstupu, třídy, kanceláře pro inspektora („dvakrát válečkované“) a učeben č. 1, 3, 5 a 6, chodeb, schodiště a dvou klosetů, celkem za K 1795.-

12. února **1942** upozorňuje inspektor živnostenských škol, že k 1. březnu přemístí svůj inspektorát do místnosti II. v I. patře, vedle ředitelny v budově živnostenských škol na Malém náměstí. {SOkA Hradec Králové, AmHK, inv. č. 2547, sign. 921, kt. 598 Živnostenské školy pokračovací... v letech 1920-1949}

V roce 1942 bylo také povoleno nákladem 5400 korun zřízení pokoje pro učitele řemeslnické pokračovací školy v čp. 127. {MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

Školním rokem **1945/46** vznikla Učňovská škola se 3.000 žáky, její součástí byla Učňovská škola 2 v Cejpově domě s obory oděvním, obchodním, potravním, holičsko-kadeřnickým a drogistickým. 2. Učňovská škola pro obory obchodní a drogistické, oděvní, kadeřnicko-holičské a potravinářské tu fungovala od roku 1945 cca do roku 2018 (1946 přejmenována na Základní odbornou školu č. 2, pak měla i mnohé jiné názvy, od 1956 Učňovská škola obchodní, později Střední odborné učiliště místního hospodářství nebo služeb, 2007 a 2018 sloučena s dalšími školami, naposledy součást Střední školy služeb, obchodu a gastronomie v Hradci Králové). {Divišová (ed.) 2011, str. 299-300; sssoghk.cz}

V roce 1945 měly učňovské školy velké potíže se zahájením výuky, budovy byly obsazeny sovětskými vojsky. 23. 12. **1946** žádá Učňovská škola 2 Místní národní výbor Hradec Králové o povolení a provedení adaptačních prací v budově pro kadeřnickou a holičskou pracovnu, na jejíž vybavení uvolnil školní výbor částku Kč 45.000.-. Adaptace měla spočívat v probourání a zřízení dřevěných dveří se skleněnou výplní mezi učebnami 5 a 6 a montáže zásuvek pro elektrická ohřívadla. Rada MNV adaptaci schválila a stavebnímu úřadu přikázala zařízení potřebného za předpokladu, že náklady nepřevýší 3.000.- Kč. 14. ledna **1947** se oznamuje provedení zaměstnanci stavebního úřadu. 6. ledna **1948** požádala škola o přihoblování a vyrovnaní podlahy a její natření fermežovou barvou v kadeřnické dílně ve II. poschodí. Provedení potvrdil stavební úřad MNV 4. února 1948. {SOkA Hradec Králové, AmHK, inv. č. 2547, sign. 921, kt. 598 Živnostenské školy pokračovací... v letech 1920-1949}

Od dubna **1954** se v "Závodní učňovské škole" prováděly drobnější stavební úpravy. V prvním patře, kde byla učebna, ředitelna, sborovna, předsíň, kuchyně, školník a záchod, bylo upraveno odborné oddělení kadeřníků. Bylo zvětšeno okno na chodbě, proraženy dveře do provozoven kadeřníků, v chodbě postavena zeď se dveřmi (čímž vznikla čekárna). V druhém patře byl zazděn průchod mezi dveřmi dle dříve existujícího stavu. Kuchyň školnice bude přeměněna na společenskou místnost žáků a pro školnici bude vybudován byt v přízemí, kde je vhodný, ale velmi vysoký prostor – potřebná výše se získá navezením škváry 1 m vysoko.

V roce **1955** bylo povoleno probourání blíže nespecifikovaných dveří v přízemí a zřízení šatny pro žáky. {MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127; Katastr. úřad Hradec Králové, Pozemková kniha 4., s. 526}

V roce **1956** byl pořízen popis domu pro Stavebně historický průzkum historického jádra města: „*Dvojposchod'ový nárožní dům do Malého nám., čtyřosý, do Dlouhé ulice pětiosý, okna prvního poschodí do Malého nám. mají jednoduché nadokenní římsy podepřené spirálovitými konsolkami, plocha mezi oknem a římsou ke lehce vypouklá, na této ploše u druhého okna od leva letopočet 1571. Střecha sedlová, rovnoběžná s průčelím. Fasáda do náměstí původně renesanční, pozměněná a zjednodušená v období klasicismu i v druhé polovině 19. stol., kdy tu byla zřízena hasičská zbrojnice. Boční průčelí do Dlouhé ul., hladké.*

Vnitřek domu je velmi pozoruhodný. Nárožní čtvercová místnost má renesanční osmidílnou klášterní klenbu, do Dlouhé ulice placka. V zadním traktu vpravo rovná místnost, vlevo komora s parabolickou valenou klenbou.

Novodobé schodiště situováno v pozadí levé hluboké místnosti. Ústí v I. patře do velké renesanční síně s koutovými a trojúhelnými lunetami na klenbě. Jinak s výjimkou jedné placky vše plochostropé. Dispozice poschodí odpovídá přízemku.

Sklep: sestupuje se do sklepního prostoru pod nárožím, který zhruba odpovídá přízemní místnosti, s půlkruhovou valenou klenbou s cihlami naostro kladenými, sousední hlubší sklep je situován pod prostorem se síťovou klenbou. Spodní sklepy po pravé straně dispozice při Dlouhé ulici.

Zadní stavení jednoposchod'ové, opřené o čp. 213, má poloviční štít renesanční, jednoramenný. Rameno je dvojitě zvlněno, u paty a uprostřed zvlnění v drobně kuželík (?) vrcholící jehlancem. Střecha pultová.

V přízemí, v užší části stavení valeně klenuto s jednou prostou a jednou křížovou lunetou. Schodiště je situované v rozšířené části budovy, vstupní síň má plochou segmentovou klenbičku, místnost dozadu plochostropá.

Mezi hlavní budovou a dvorním stavením je ulička, uzavřená klasicistním eliptickým portálem na klenáku s letopočtem 1818.

Stavební historie: *dům je nepochybně renesanční novostavba, převzavší ještě gotické půdorysné schema, kupodivu renesanční je i dvorní stavení, jehož zadní díl byl přistavěn až dodatečně, patrně v období klasicismu.*“ {MmHK, OPP, Líbal-Líbalová-Vilímková 1956, str. 189-190}

16. 1. **1957** požádala učňovská škola o povolení generální opravy – omítnutí budovy čp. 127. Při jednání o schválení generální opravy 6. května 1957 se Ing. Václav Rejchl, konservátor pro ochranu staveb. památek HK, vyjádřil takto: „*Vzhledem k tomu, že dřívější fasádní omítka byla provedena ve dvou vrstvách, tj. na hrubou omítku byl nanesen zvláštní štukový nános, který se nespojil s podkladem a tudíž nyní svým odpadáváním nutí k provedení oprav, doporučuje se provedení toto:*

Stávající omítka na celých rovných plochách budiž otlučena až na.... zdivo a nanesena dobrá vápenná omítka z ostrého říčního písku, urovnaná dřevěným stíradlem. Profily, ozdoby a římsy provedou se také dřevěnými hladítky a celek po zaschnutí natře fasádní barvou v tónu žlutavém (okrovém)...“ Za těchto podmínek byl téhož dne vydán souhlas k obnovení fasády. {MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

Od 3. května 1958 je dům památkově chráněn.
{<https://www.pamatkovykatalog.cz/mestansky-dum-zv-cejpuv-palac-12540390>}

Kolem roku 1965 zachytil dům na šikmých leteckých snímcích od západu E. Vasiliak. Je patrna část značně sešlé, původně okrové západní fasády hlavního objektu, střecha s pálenou krytinou nesourodého stáří a pět zděných, různě velkých komínů, nesouvisle omítnutých. {Archiv L. Svobody, Rokytnice v Orlických horách, digitální fotoarchiv, Hradec Králové, Vasiliak}

13. 12. 1966 byl vydán stavebním úřadem zákaz k užívání WC dívek i chlapců vzhledem k tomu, že zadní zeď, obrácená do sousedního dvora, byla kvůli bourání dvorního domu sousedního čp. 213 odtrhlá. Bylo zároveň nařízeno provedení provizorního zabezpečení výdřevou, obstarání statického posudku, návrhu a definitivního zajištění.

Roku 1970 konstatoval Útvar územního plánu nutnost opravy fasády, kde omítky do dvoumetrové výše a dále u nádvorního objektu se štítem do Dlouhé ulice byly ve velmi závadném stavebním stavu.

28. května 1973 oznámilo ředitelství Učňovské školy 2 stavebnímu odboru MNV HK, že odstraňuje obložení soklu budovy z pískovcových desek. Po očištění staré omítky budou vráceny, žádné změny nebudou provedeny. Stavební úřad 1. 6. 1973 souhlasil za obvyklých podmínek.

24. května 1977 upozornil soused z čp. 128 na defekty v čp. 127 - z okapů a ze střechy našeho domu zatékalo do dvorní části čp. 128. V témže roce, 3. října, nařídil odbor územního plánování a architektury Učňovské škole 2 v Hradci Králové generální opravu střechy včetně komínových hlav. V odůvodnění se mj. uvádí, že „současný stav střechy je velmi závadný-desolátní, pálené tašky jsou poškozené – praskají, drobí se, latě jsou strouchnivělé, některé součásti krovu-krokve aj. jsou narušené vlhkostí a stářím, komíny nad střechou jsou ve zdivu poškozené-drobí se, hrozí odpadnutí odtržených částí. ...do objektu zatéká, takže jsou promočeny stropy.“ Vlastník objednával opravu střechy u MěSP v HK asi před 2 roky, nebyla však provedena. Následovat by měla i oprava fasády u dvorní části domu. {Magistrát města Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

2. července 1979 se KSSPPOP Pardubice vyjadřovalo k výměně krytiny - místo stávající havarijní pálené měl být pořízen plech, neb teklo po schodech až do haly. KSSPPOP požadovalo červenohnědou barvu, podobnou pálené krytině.

V roce **1984** žádal ředitel středního odborného učiliště o povolení zřídit kamna Gamat do chemické laboratoře, neb mu to nařídil OSP Trutnov, který laboratoř zařizoval. Souhlas byl vydán 12. prosince. {NPÚ ÚOP Josefov, spisový archiv}

Kolem roku **1988** byl pořízen evidenční list památky. Uvádí, že omítka je hladká žlutá a krytina měděná, v ostatním je popis v podstatě odvozen z textu SHP z roku 1956 (viz výše). {NPÚ GŘ Praha, evidenční list památky - https://iispp.npu.cz/mis_public/documentDetail.htm?id=89382}

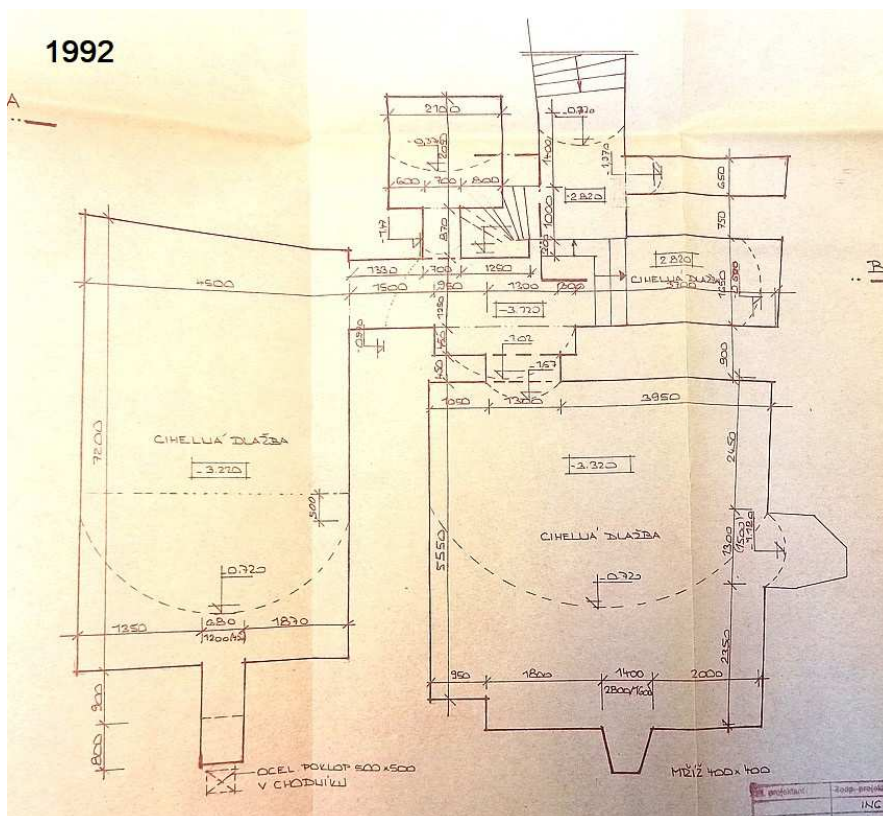
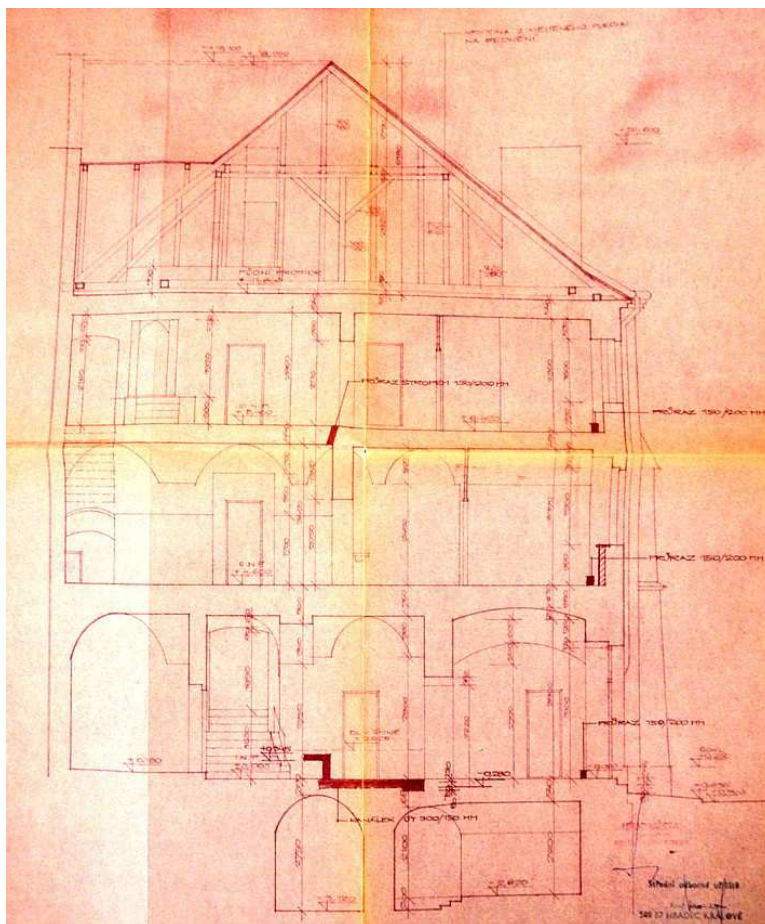
KSSPPOP

Pardubice se 5. 4. **1990** vyjadřovalo Střednímu

odbornému učilišti místního hospodářství v Hradci Králové k barvě fasády – požadovalo plochy žlutozelené, tektoniku bílou, při použití nátěrových hmot Akronát (do něj prášková barva Fronton) nebo Baltex.

Památkový ústav Pardubice se 21. 7. **1992** se vyjádřil k projektu stavebních úprav pro ústřední topení: byla odsouhlasena kotelna v přízemí a vyžadován citlivější návrh řešení oken do dvorní fasády, přizdívky v 1. patře (chodba v mezipatře) měly být co nejužší (cca 10 cm) a doplňovaná (zřejmě vnitřní?) okna měla mít formát stejný jako okna vnější. {NPÚ ÚOP Josefov, spisový archiv}

Tento projekt vypracovala v červnu 1992 společnost FESTING s.r.o. Hradec Králové, již v květnu pro něj pořídila výkresy stávajícího stavu půdorysů. Nové

ústřední vytápění mělo nahradit stávající nevyhovující lokální plynové vytápění v celém objektu vč. přístavků na dvoře tak, aby bouracích i ostatních stavebních prací bylo co nejméně.

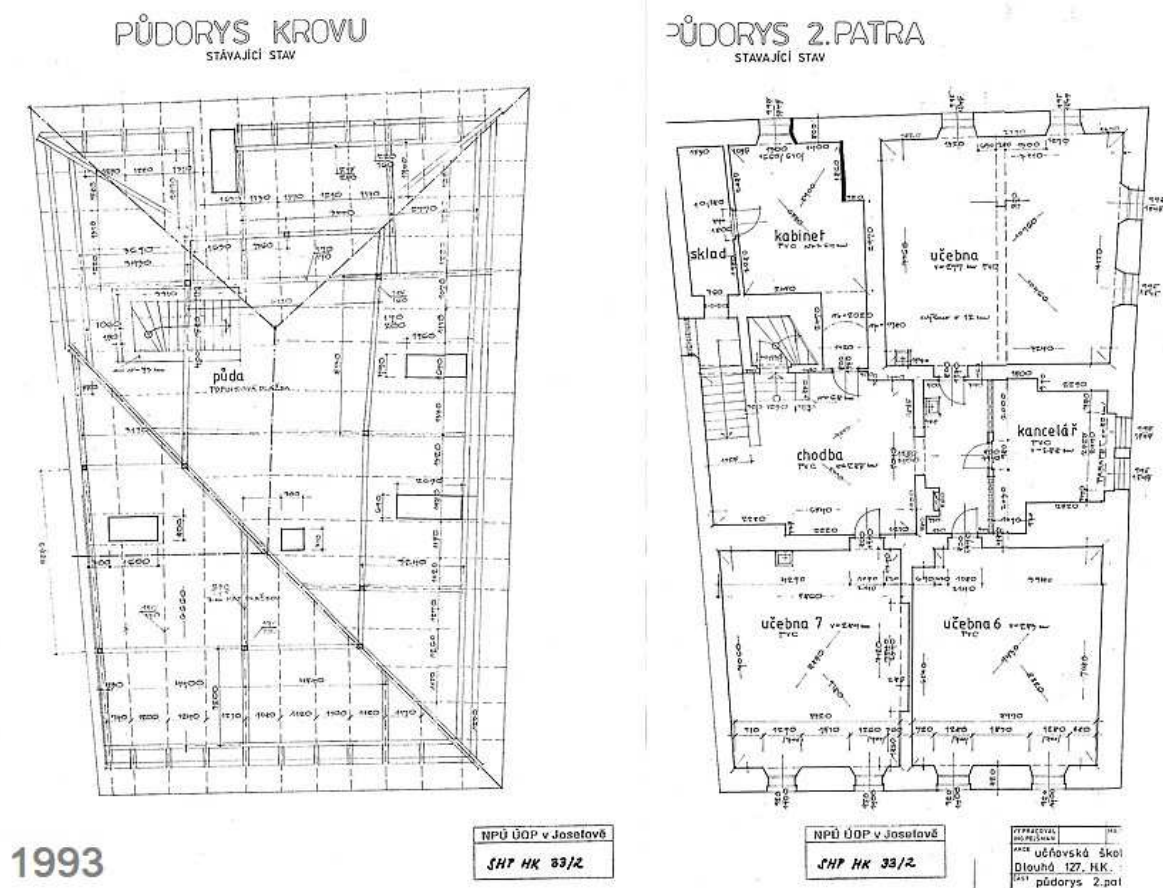
Kotelna se dvěma kotli TERMOTÉKA 25 ES o výkonu 2x29 kW na zemní plyn bude umístěna ve stávajícím skladovém prostoru v I. NP s přístupem ze dvora. Pro odvod spalin bude vyvložkován stávající komín, takže k žádnému zásahu do vzhledu budovy nedojde. Úroveň podlahy v kotelně bude zvýšena o 31,5 cm, provedena betonová dlažba s cementovým potěrem na zásyp ze stavební suti. Vyzdí se dělicí příčka, niky pro elektro a regulaci ÚT a osadí nové dveře a okna, pod oknem probourat zalomený ventilační průduch. Stropní klenbu je třeba řádně zaklínovat a vyspravit cementovou maltou, opravit je třeba i dešťový svod, z nějž voda podmáčí zdivo a základy.

Potrubí ÚT bude třeba přes chodbu v I.NP, mezi šatnou a vstupem do sklepa, uložit do kanálku, krytém deskami PZD. Ve II. NP je nutno přizdít parapety dutými cihlami tak, aby vznikl 22 cm hluboký výklenek pro radiátory. Pro zlepšení tepelných vlastností je nutno u přístavků osadit nová atypická zdvojená okna za stará, jednoduchá, do otvorů v I. NP přístavků nutno opatřit dveře; zárubně a dveře typové. Ke vnitřním opravám budou použity omítky vápenné štukové, plstí hlazené, dále oprava bílením nebo dle původních nátěrů; ve velmi špatném stavu je západní fasáda domu a jižní fasáda přístavku, nová omítka bude vápenocementová štuková se žlutým odstínem.

6. listopadu 1992 se konalo z podnětu odboru kultury OÚ HK (z 8. 10. 1992) místní šetření k pokračující výstavbě kotelny a stavu nádvoří části čp. 127. Byly zjištěny mnohé závady jako poškozené klempířské prvky, opadaná omítka, chybějící okenní a dveřní výplně, jiné nevhodné, poškozená ohradní zeď a vstupní vrata, celková zanedbanost a statické narušení na západní části hlavní budovy. Bylo dohodnuto, že nový majitel objektu, jímž je od dubna 1991 **učňovská škola**, obstará stavebně historický průzkum (dále SHP), statický posudek a studii celkové obnovy paláce i návrh obnovy v etapách. Téhož dne zaslal stavební úřad učilišti výzvu ke zjednání nápravy a podání zprávy do 30. 11. 1992. Učiliště termín splnilo. {MmHK, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

Památkový ústav se 28. 5. **1993** vyjadřoval k opravě fasády domu do Dlouhé ulice. Bylo tu zjištěno zdivo z vysokých cihel "buchet", stávající silné jednovrstvé omítky byly zřejmě novodobé, starších omítek nebylo. Okna zadní komory byla do ulice zřízena dodatečně, po starších nejsou stopy. Starší členění bylo odstraněno, proto byly doporučeny lištové šambrány a parapety s oblounem na krycí desce nad odsazeným parapetem, patrová římsa a doplnění barokního profilu hlavní římsy. {NPÚ ÚOP Josefov, spisový archiv, Hradec Králové, čp. 127} Mezitím, 20. 5. 1993, byly práce (podle vyžádaného zpřesnění a při respektování podmínek rozhodnutí odboru kultury Okresního úřadu ze 13. 5. 1993 je tvořila úplná obnova fasádních omítek na objektu vč. obarvení – BARLET světlý okr, výměna vadných klempířských prvků v měděném plechu, nahrazení vrat do dvora novými ve věrné kopii současných, nátěry vrat a dveří v barvě světle hnědé, oken a dřevěných okenních rámců v barvě bílé, obnova dlažby dvora ze žulových dlažebních kostek) ohlášeny stavebnímu úřadu, který k nim sdělením ze 27. 7. 1993 s důrazem na dodržení rozsahu a kvality prací neměl námitek. {MmHK, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

V roce 1993 pořídila učňovská škola také zaměření stávajícího stavu 2. patra a podkroví. Vyhotoval je ing. Jaroslav Pejšman. Půdorys 2. patra se nijak neliší od dnešního stavu, krov je zachycen před vestavbou podkrovních místností.

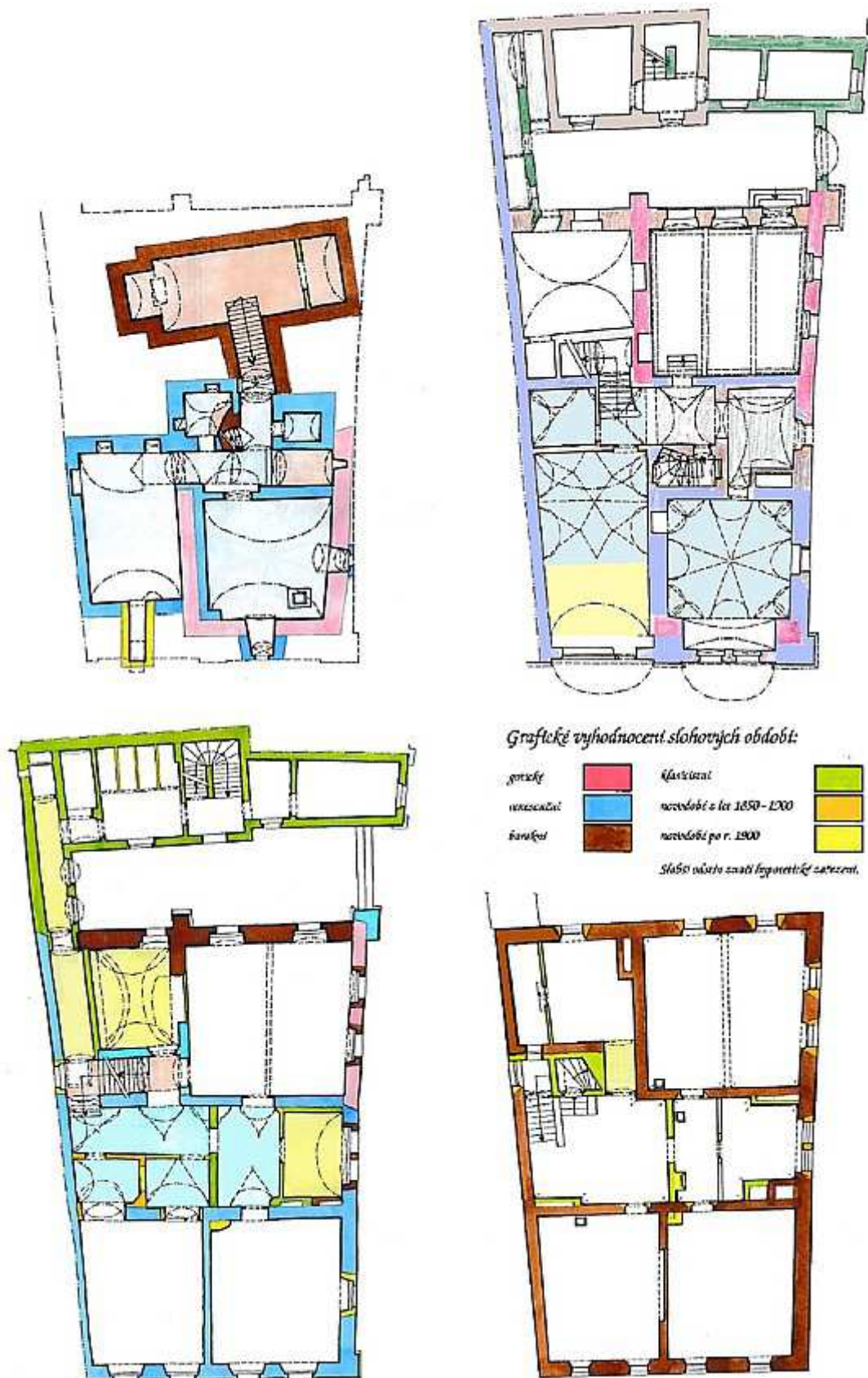

Památkový ústav 9. 7. 1993 informoval Úřad města Hradce Králové o opravě průčelí: na bočním průčelí nebyly doplněny profilace parapetních říms a hlavní římsy dle požadavků PÚ. Na fasádě na jednovrstevné omítce bylo zjištěno několik vrstev nátěrů, letopočet v nadpražní římsce okna je vylitý v kovu (olovu) a opatřen několika vrstvy černých nátěrů. Dále je řešena barevnost - jednobarevná, požadavek na minimalizaci zásahů do stávající omítky včetně ponechání nátěrů. Výkladek a vstup v levém oblouku slepé arkády je v zásadě možné vyměnit za okna, nutno ale vyčkat výsledků SHP. Ten pak byl učilišti zaslán 22. 12. 1993.

Dějiny, prezentované v tomto SHP z roku 1993, se staly i základem, podstatně ovšem rozšířeným, nyní předkládaného zpracování. Také tehdy pořízený popis byl v intencích tehdejší praxe stručnější, oproti nynějšímu stavu zachytil hlavní odchylky v popisech sklepů a podkroví i v levé části přízemí hlavního průčelí:

„**Sklep:**Schodiště (z přízemí) ústí do krátké chodbičky..., na niž k severu navazuje droboučká prostora se stlačenou valenou cihelnou klenbou, a na východě je na ni kolmo napojena delší chodba. Její severní díl je oddělen dvěma cihelnými schodišťovými stupni a podle otisků ve stěnách (pod nimi jsou stěny tvořeny plentou z cihel naplocho) tu kdysi vedlo schodiště do přízemí, zatímco dnes je tu ústupkem oddělená cihelná neomítaná segmentová klenba a v cihelném severním čele je proražen úzký větrák... V západní stěně (jižní části příčné chodby) je úzký průchod do nevelké čtvercové komory. Komora má stěny i valenou klenbu provedenou z cihel, v severovýchodním koutě je druhotně zmenšená, zřejmě v souvislosti se zřízením dnešního schodiště. V jižní a západní stěně je po výklenku, jižní má záklenek půlkruhový, západní má záklenek segmentový a jeho hloubka byla zřejmě druhotně zmenšena...

Severovýchodní sklepní prostora má... cihelnou podlahu, v níž je při sv. koutě čtvercová vodní nádržka...

... V západní stěně (jihovýchodní sklepní prostory) jsou dva hluboké výklenky s půlkruhovými záklenky, levý je zprava zmenšen přízdívkou, v pravé části jižní stěny je nika bez záklenku...

(...)

Podkroví je přístupné jednoramenným, v dolní části trochu zakřiveným schodištěm z neprofilovaných pískovcových stupňů. Schodiště je ohrazeno plnou omítanou,

Hlavní průčelí (do Husova náměstí): ...V levé velké slepé arkádě... je v hladké zazdívkce dvojice novodobých otvorů, nedělené čtvercové okno a ze 2/3 prosklené dveře. (...) Okna v patrech i na dalších průčelích byla novodobá čtyřtabulková.“

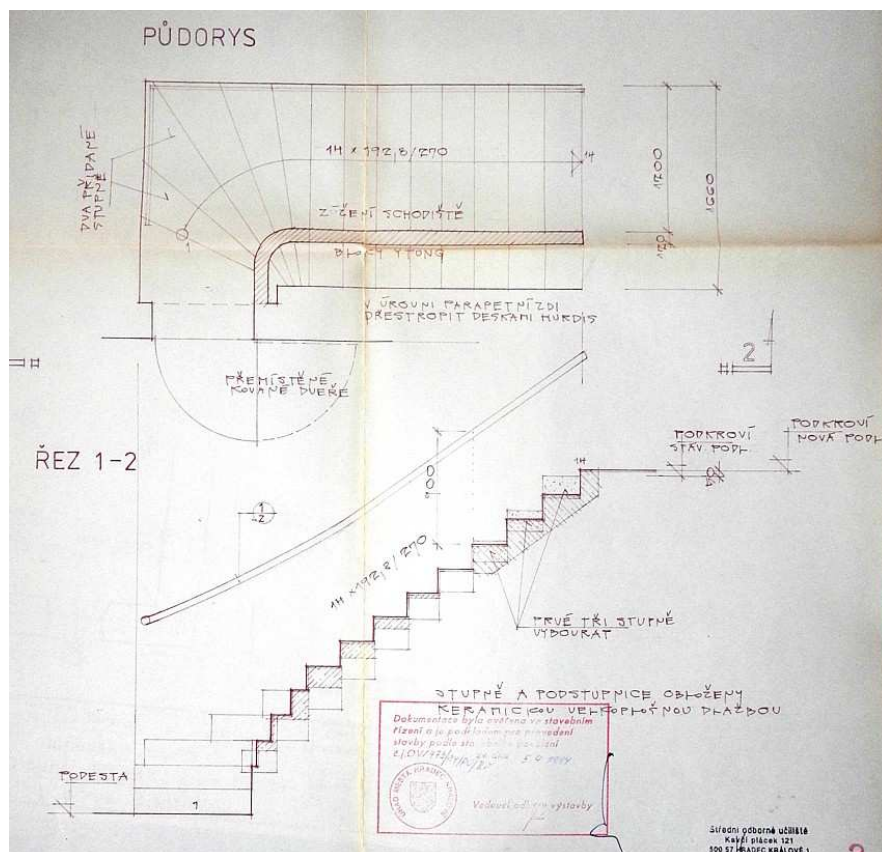
Cenné informace o barevnosti fasád byly zařazeny do celkové charakteristiky objektu: „*Dům... je opatřený vápennou omítkou, vyjma hlavního průčelí převážně novodobou, dvouvrstvou, na hlavním průčelí je vyspravená starší omítka s okrovým nátěrem, ve starší vrstvě byl nátěr lesen i světle šedý, na nárožním kvádrování bílý, na hlavní římse světle zelený a v další vrstvě i tmavočervený. Ostění oken ze světle šedého pískovce byla opatřena nejprve nátěrem světle okrovým, později bílým, zeleným, šedým a zlatě okrovým.*“

Stavební historie v souladu s tehdejšími možnostmi poznání i odlišnému zaměření byla co do označení stáří některých konstrukcí značně opatrná, např. druhé patro hlavního objemu domu položila až do 60. let 18. století a dvorní křídlo (pro průzkum nezpřístupněné a v dodaných plánech vyznačené bez kleneb v přízemí) převážně do klasicismu.

Náměty pro obnovu navrhly nynější úpravu levé arkády na hlavním průčelí, připustily účelovou adaptaci podkroví, doporučily ponechání vysoce hodnotných kovaných dveří, odstranění některých nevhodných příček v mázhauzu a horní síni, doplnění omítkových hran na některých klenbách a detailnější provedení otvorových prvků a některých částí štukových fasád. {NPÚ ÚOP Josefov, odborná spisovna; SHP HK 33/2}

Na výše zmíněné zaměření navázal ing. Pejšman v lednu 1994 projektem půdní vestavby kanceláří s rozšiřujícím dodatkem z června 1994. Výsledně měly vzniknout čtyři kanceláře, dva archivy a sociální zařízení, osvětlení střešními okny (VELUX či obdobná) zejm. ze severní strany. „*Stávající krov bude částečně odstraněn, aby v podkrovním prostoru nenarušovaly vazné trámy výškově nově navrženou konstrukci. Jeden sloupek bude nahrazen novým ocelovým z U 140 a vodorovným U nosičem pro podchycení vaznice. Druhý sloupek bude osazen na ocelovou podložku. Příčky jsou navrženy z tvárnic YTONG tl. 11,5 cm, v sousedství s půdou doplněných polystyrénovými deskami tl. 6 cm. Stropy (na fošnovém a prkenném roštu) i veškeré vystupující konstrukce krovu budou obloženy sádkartonovými deskami KNAUF o tl. 12,5 mm. V ploše vestavby bude odebrána stávající topinková dlažba a násyp, nová konstrukce je navržena z válcovaných nosičů a trapézových plechů VSŽ (12002).*

Vybourána budou dvě komínová tělesa.

Podle dodatku „ve vstupu na schodiště je stávající předložené schodiště, které je ve špatném stavu. Z toho důvodu bude stávající schodiště vybouráno a nahrazeno novým. Boční zdi budou přezděny a mezi ně budou položeny desky Hurdis a nabetonovány nové stupně, které budou obloženy shodnou keramickou dlažbou jako je hlavní schodiště (alternativně možno stupně provést

z desek PZD s podezděním).“ Podle prvotního projektu měly být „stávající kamenné stupně ve špatném stavu ponechány, přibetonovány a obloženy keramickou dlažbou nebo pískovcovými obložkami (vč. podstupnice). Schodiště bude zúženo, schodišťová zeď částečně odbourána a vyspravena. Dnešní vstupní dveře do podkroví budou převěšeny na opačnou stranu ostění.“

Odbor kultury úřadu města rozhodl 25. 1. 1994 kladně o přípustnosti půdní vestavby kanceláří za těchto podmínek:

„1/ V souladu se SHP považujeme úpravu schodiště do podkroví za možnou, požadujeme však ponechat a zachovat v daném prostoru vysoce hodnotné kované dveře (úprava jako posunutí v ostění je možná, musí však počítat se zavěšením dveří do pantů a s jejich funkcí).“

2/ Při odstraňování stropního násypu v podkroví není vyloučena možnost nálezů např. střepů nádob, dobové keramiky apod. V takovém případě je nutno informovat Muzeum vých. Čech – archeologické oddělení.“

Stavba, povolená 5. 4. 1994 a realizovaná Firmou Krejčí, stavební práce, Hradec Králové, byla kolaudována 24. 11. 1994 za souhlasného stanoviska odboru kultury Úřadu města Hradec Králové.

Budova čp. 127 včetně stavební parcely podle zákona ze 24. 5. 1991 o historickém majetku obcí přešla ke dni účinnosti tohoto zákona na **město Hradec Králové**. 10. 6. 1994 píše majetkové oddělení úřadu města učilišti, že jeho Bytový podnik mu předloží návrh nájemní smlouvy. {MmHK, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

Teprve v letech 1993 a **1996** byly pořízeny i nejstarší fotografie domu, archivované u NPÚ ÚOP v Josefově. Zachycená podoba hlavního a uličního průčelí se neliší od současného stavu. {NPÚ ÚOP Josefov, fotoarchiv, Hradec Králové, čp. 127}

9. ledna 2006 vydal odbor památkové péče Magistrátu města Hradec Králové Správu nemovitostí Hradec Králové, a. s., na základě souhlasného stanoviska NPÚ, ÚOP v Pardubicích z 5. ledna závazné stanovisko k udržovacím pracím – opravě WC v 1. a 2. patře dvorního křídla v objektu Středního odborného učiliště služeb čp. 127. Udržovací práce, ohlášené stavebnímu odboru MmHK 29. 12. 2005, měly zejm. spočívat v opravě omítek,

obkladů, dlažeb, vnitřních dveří, přičemž současné dispoziční uspořádání, účel místností a nosné konstrukce zůstanou nedotčeny.

Tentýž úřad vydal 15. března 2006 závazné stanovisko, vydané formou rozhodnutí - opět na základě stanoviska NPÚ, ÚOP v Pardubicích (ze 7. března) - k výměně oken, spočívající v odstranění stávajících dožilých dřevěných oken a nahrazení novými dřevěnými, v opravě ostění oken po výměně a ve výměně oplechování parapetů oken. Stanoveny byly tyto podmínky:

„1. Všechna nová okna budou dřevěná, systém Euro, barevný nátěr oken bude podle návrhu – lazurovací nátěr systému Adler, odstín 761.

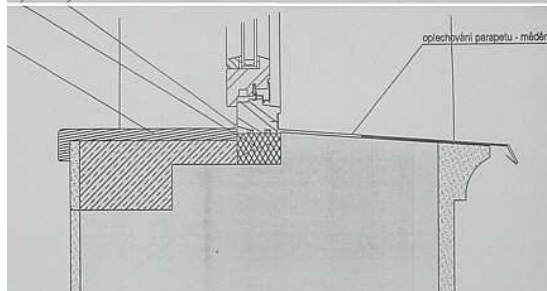
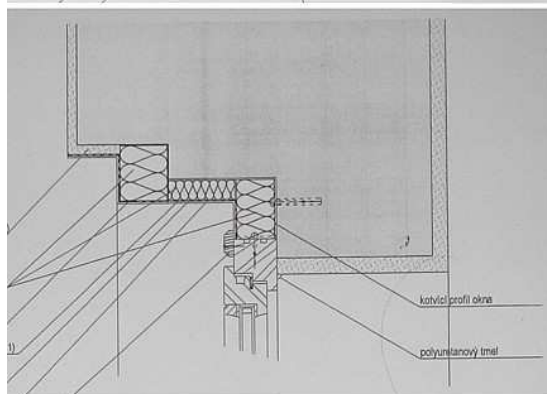
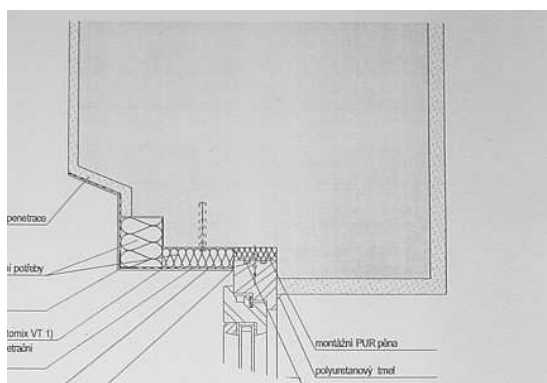
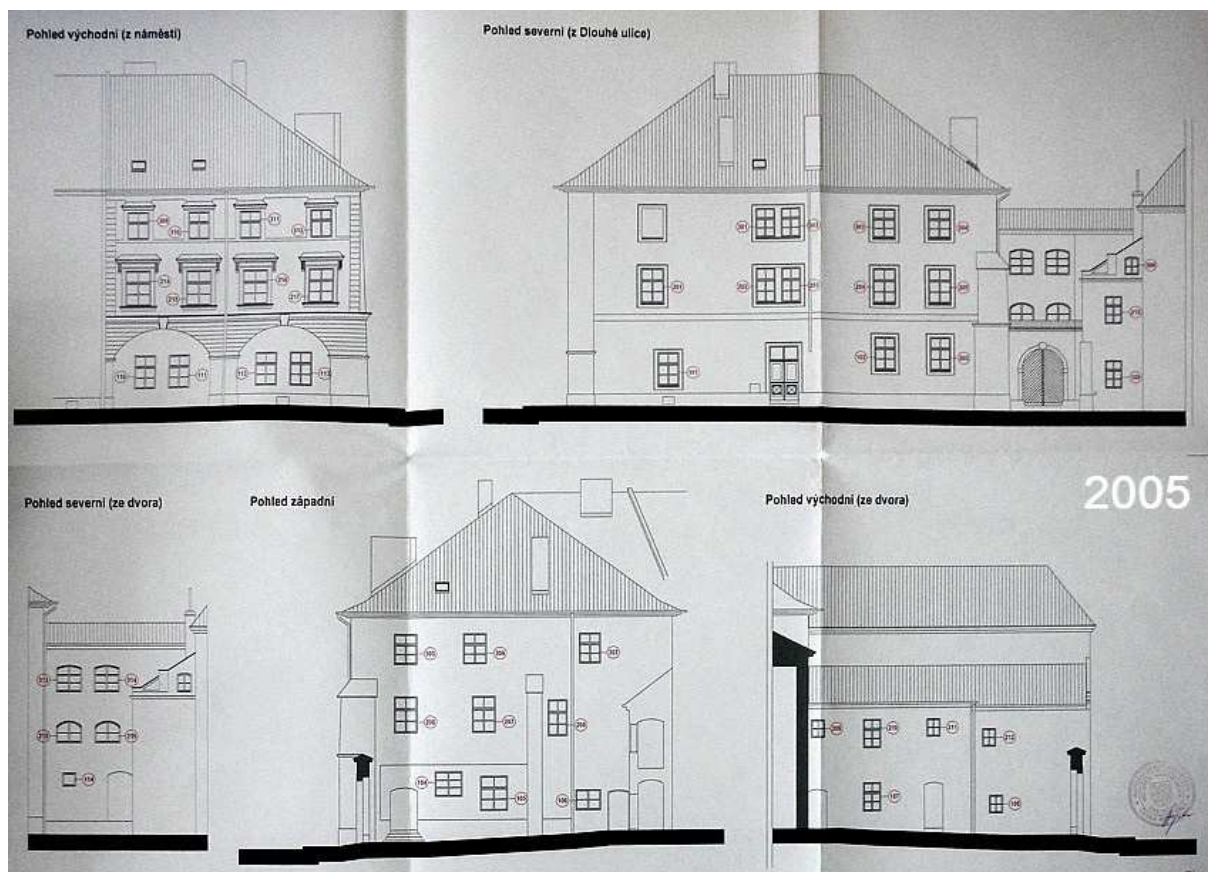
2. Okna s rovným nadpražím budou šestitabulková.

3. Jedno vyrobené okno jako vzorové bude nejprve odsouhlaseno zástupci památkové péče a teprve poté budou vyrobena a osazena ostatní okna.

4. Osazení oken bude provedeno tak, aby se neuplatňoval široký rám oken při ostění.“

V odůvodnění se uvádí, že „v současnosti jsou na objektu osazena nepůvodní špaletová okna s dělením ve tvaru T, bez jakékoliv profilace“, památkově nehodnotná.

Potřebný projekt vypracoval již v srpnu 2005 Ing. arch. Martin Hájek – Atelier Hájek Hradec Králové. Vedle výkresů jednotlivých průčelí s rozmístěním oken byly vypracovány i detaily vzorových řezů, podle nichž mělo dojít k deformaci vnitřních špalet polystyrénovou izolací a krytí vrchní plochy vnitřních parapetů dřevotřískovými deskami se zaoblenou přední hranou a nosem. {MmHK, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

Učňovská škola ukončila své působení v budově v létě 2020. {R. Bláha, sdělení}

V lednu 2021 vypracovali BcA. H. Bělinová a BcA. K. Hamáková „*Restaurátorský průzkum omítkových a barevných vrstev v interiéru objektu dům primase Martina Cejpy*“. Elaborát popsal a zhodnotil přes 90 sond, provedených do vrstev maleb a částečně i omítek ve většině místností tří nadzemních podlaží hlavní budovy a částečně i ve dvorním objektu. Místa pro situování sond byla z velké části vybírána s přihlédnutím k předchozímu SHP domu {Ebel-Svoboda 1993}, jehož popisy interiérů, zejm. kleneb, jsou v elaborátu také obsáhle citovány. Nejzajímavější sondy jsou

dokumentovány i fotograficky, někdy i s popiskami zjištěných vrstev, poloha sond je vyznačena do půdorysů. (Popis nálezových situací zde podrobněji neuvádíme, považujeme za přehlednější řadit je přímo na příslušná místa v Architektonickém rozboru.)

V závěrečném vyhodnocení průzkumu se mj. uvádí, že se ve vnitřních prostorech objektu nachází historické omítkové vrstvy s barevnými nátěry a dekorativními malbami. „*Při provádění sond in situ nebylo vždy možné s ohledem na stav souvrství historických nátěrů provést odkryv jednotlivých stratigrafických vrstev, stav nátěrů či barevných vrstev neumožnil provedení sondy v určité stratigrafické vrstvě, neboť při odkryvu se často oddělovalo celé souvrství historických nátěrů i s malbami, nebo nebylo možné provést oddělení jednotlivých souvrství historických nátěrů od sebe (především na místech s velkým počtem nátěrů např. 19 stratigrafických vrstev).*“ Dalším problémem byly četné trhliny a praskliny, různé míry dochování, resp. poškození, provádění průzkumu ze žebříku a objektivitu snižuje i omezený počet sond.

„*Historicky nejstarší omítkové vrstvy byly nalezeny v prostorách přízemí (1. NP), chodbě mezipatra a prvního patra (2.NP - stávající komunikační prostor), kde byla zachycena na klenbách a stěnách historicky nejstarší vápenná omítková vrstva s hlazeným/kletovaným povrchem označená ve stratigrafii O1. Na této vrstvě nebyly v provedených sondách zachyceny nástěnné malby. Fragmenty starších historických omítek s bílým vápenným nátěrem byly nalezeny i v ostatních prostorech objektu včetně okenních špalet (...). V prostorech 2. NP a 3.NP měly nejstarší nalezené omítky hrubší charakter a pravděpodobně souvisejí s mladšími stavebními úpravami. (...)*

V místnostech prvního patra (2.NP) a druhého patra (3.NP) byly zachyceny na stěnách v několika stratigrafických vrstvách nástěnné malby dekorativního charakteru, provedené ve starších vrstvách pravděpodobně šablonovou technikou, ty nejmladší zřejmě pomocí válečku. ...většinu nalezených dekorativních maleb lze řadit do období klasicistní úpravy objektu. V horní části stěn (fabion) se objevují malované linky, často přesahující až na strop, doplněné stylizovaným rostlinným dekorem. Lze předpokládat, že stěny jednotlivých místností byly malířsky pojednány kompletně celé, mnohde včetně stropu a okenních špalet. V okenních špaletách se objevují malované linky, ve spodních částech stěn se objevuje malovaný sokl. Na základě složitého stavebně historického vývoje domu a s ohledem na výsledky laboratorních analýz, a časové zařazení některých použitých pigmentů, se lze domnívat, že malby v některých místnostech (především v místnostech M 2.02, M 2.03) by mohly být i staršího data např. z 18. století (?).

Ve všech místnostech s nalezenými dekorativními malbami byly nalezeny malby ve více stratigrafických vrstvách, povětšinou malířsky kvalitnější a zajímavější malby se objevují ve vrstvách starších. Výjimkou je místnost 3.06, kde mladší malířskou výzdobu na stěnách tvoří efektní geometrizační šablonová malba v modrém tónu na světle šedém podkladě. (...) Malby byly provedeny technikou secco, kdy tento typ maleb je náchylnější na poškození.

...Přes poškození lze zkonstatovat, že malby lze v určitých stratigrafických vrstvách odkrýt a restaurovat. Z uměleckého hlediska mají nalezené malby umělecko-řemeslný charakter, jsou však cenným dokladem vývoje dekorativní malby v měšťanském prostředí, a dále dokládají měnící se vývoj charakteru a způsobu provedení nástěnné dekorativní malby v různých historických obdobích až po 20. století.“

Závěrem se doporučuje rozšířit průzkum v místnostech 104, 106, 202 (snad vůbec nejzajímavější), 207 a 303 až 306. Historické omítky (obnova původního tvaru klenebních hřebínků je zmíněna ke zvážení) a malby je třeba respektovat, je žádoucí je zachovat i v případě, že nebudou prezentovány. S ohledem na jejich existenci je třeba v budoucnosti minimalizovat destruktivní zásahy v objektu. {Krajský úřad Královéhradeckého kraje, investiční oddělení, digitální archiv, Bělinová-Hamáková 2021 }

Na restaurátorský průzkum navázal ještě v lednu 2021 i průzkum materiálový, zpracovaný Ing. Z. Valentovou z Dobřichovic a Ing. M. Pechem z Prahy. Zadáno bylo pět vzorků, zkoumaných především stratigraficky a mikrochemickými zkouškami. V zelených nátěrech byla zjištěna přítomnost měďnatého pigmentu (měděnky), ve vápenných stopy železa, ve žluté a oranžové dekorativní malbě s obsahem chromové žluti z místnosti 207 olovo. Chromová žluť je používána od roku 1804, ostatní zjištěné materiály jsou běžně používány od starověku. {Krajský úřad Královéhradeckého kraje, investiční oddělení, digitální archiv, Valentová-Pech 2021 }

PRAMENY, MAPY, PLÁNY, IKONO- GRAFIE, LITERATURA, INTERNET

PRAMENY

Národní archiv v Praze (NA)

Berní rula (BR)

U.č. 12, Hradecko 3, st. sg. 13.

Desky zemské

Hl. kn. DZ, S 37.

Josefinský katastr (JK)

I.č. 682.

Stabilní katastr (SK)

Hradecko 201, 1840.

Stará manipulace (SM)

Sg. R 109/45, B-H 20, kt. 2002.

Státní památková správa (SPS)

Sg. 30-pam-domy, čp. 127, kt. 182.

Tereziánský katastr (TK)

inv.č. 1074, kt. 327, Hradec Králové, městská fasse.

Státní okresní archiv v Hradci Králové (SOkA)

Archív města Hradce Králové (AmHK)

Kn. 44, liber emptionum, 1532-1583;

46, emptionum I. albus, 1575 - 1667;

57, IX., 1760 - 1770;

OS 135, XIV., 1794 - 1801;

141, contractuum VI., 1616 - 1706;

142 VII., 1702 - 1716;

81, add. et. div. I., 1725 - 1742;

OS 58, II., 1742 - 1760;

OS 60, IV., 1773 - 1788;

16, lel. jud. I., 1703 - 1773;

168, fasse 1653;

inv. č. 1344, sg. A-46;

inv. č. 1344, sign. A-46, kt. 46 Nájemní smlouva... na čp. 127 z roku 1849

inv. č. 2547, sign. 921, kt. 598 Živnostenské školy pokračovací – umístění, stavební projekty, úpravy budov, internát, výbor živn. školy, 1920-1949;

AmHK 1225-1945 (dostupné na <https://stare.vychodoceskearchivy.cz/hradeckralove/4270-2/hradec-kralove/#hk>), inv. č. 92 Zápis o moru v Hradci Králové, o smrti primátora Martina Cejpa z Peclínovce a 95 osob, uč. 35; 1599

- inv. č. 515, kn. č. 226 Pamětní kniha města Hradce Králové (Klicperova kronika) 1836–1870

- sčítací operáty 1890: čp. 101-150

- sčítací operáty 1900: čp. 101-175

- sčítací operáty 1921 (dostupné zatím jen na vyžádání)

fond NAD 1037

Sbírka – fotografie a obrazová dokumentace Hradec Králové a okres, sign. I-92 a I-9v

Národní památkový ústav, generální ředitelství Praha

evidence památkového fondu, Hradec Králové, čp. 127 (evidenční list přístupný na https://iispp.npu.cz/mis_public/documentDetail.htm?id=893821)

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště Josefov

odborná spisovna, spisy Hradec Králové, čp. 127

SHP HK 33/2

fotoarchiv

Krajský úřad Královéhradeckého kraje

investiční oddělení, digitální archiv, H. Bělinová-K. Hamáková: *Restaurátorský průzkum omítkových a barevných vrstev v interiéru objektu dům primase Martina Cejpy*, Chomutice 2021

- Z. Valentová-M. Pech: *Materiálový průzkum, zpráva č. P1684, Měšťanský dům Cejpův*, Dobřichovice-Praha 16. 1. 2021

Magistrát města Hradce Králové

Odb. výst., stav. spisy čp. 127.

Odb. pam. péče, *Stavebně historický průzkum historického jádra*, D. Líbal-J. Líbalová-M. Vilímková, SÚRPMO Praha, prosinec 1956, digitální kopie

Katastrální úřad Hradec Králové

Pozemková kniha 4.

6

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta, bakalářská práce, L. Mazancová: *Zbožnost měšťanů královéhradeckých v době předhusitské*, 2011.

Univerzita Pardubice

Filozofická fakulta, archiv diplomových prací, Bc. R. Vyskočilová: *Dívčí vzdělávání v Hradci Králové od poloviny 19. století do konce 1. republiky s ohledem na jeho sociální a kulturní kontext*, 2015 (dostupné na <https://dk.upce.cz/handle/10195/63911>)

Archiv J. Hruzy, Hradec Králové

Sbírka místopisných pohlednic Hradce Králové, Malé náměstí

Archiv L. Svobody, Rokytnice v Orlických horách

digitální fotoarchiv, Hradec Králové, Vasiliak; 2001; 2004

archiv SHP, L. Svoboda: *Hoříněves, okres Hradec Králové, zámek čp. 1. SHP*, Rokytnice v Orlických horách 2014

IKONOGRAFIE

A) Kresby a malby

(*Hradec Králové*, východní část města v pohledu od severu, perokresba, Jan Willenberg, 1602) {repro např. Cechner 1904, str. 24 nebo Doubrava 1971}

(*Hradec Králové od jihu*, olejomalba, anonym, 1638) {MVČ HK, historická sbírka}

Procesí Panny Marie Piekarské, olejomalba, anonym, 1681 {MVČ HK, historická sbírka; repro Doubrava 1971}

Hradec Králové od severu, lavírovaná perokresba, F. B. Werner, kolem 1740 {repro např. Doubrava 1971}

Královské věnné a krajské město a hraniční pevnost Hradec Králové od severozápadu, kolorovaná kresba, J. A. Venuto, 1809 {ÖNM Wien; repro Veselý (ed.) 2018, str. 119}

Královské věnné a krajské město a hraniční pevnost Hradec Králové od jihu, kolorovaná kresba, J. A. Venuto, 1809 {ÖNM Wien; repro Veselý (ed.) 2018, str. 119}

Pošta a dívčí škola, litografie, M. Pachman, kolem 1890 {SOkA HK, fond NAD 1037, Sb. foto HK a okres, sign. I-92_007; repro Doubek-Rezková 2009, str. 237}

B) Fotografie (není-li uvedeno jinak, černobílé nebo tónované)

Severozápadní část Malého náměstí - kolem roku 1890 {SOkA HK, fond NAD 1037, Sb. foto HK a okres, sign. I-92_005}

- kolem roku 1900 {Zikmund-Pospíšilová 2000, str. 156 jako Slavnost Božího těla, autor K. Paul 1902; Hrůza, sb. HK, Malé náměstí 01 a 04; SOkA HK, fond NAD 1037, Sb. foto HK a okres, sign. I-9-V_001 a I-92_004}

- 20. léta 20. století {Hrůza, sb. HK, Malé náměstí 03 a 05; SOkA HK, fond NAD 1037, Sb. foto HK a okres, sign. I-92_002}

- 30. léta 20. století {SOkA HK, fond NAD 1037, Sb. foto HK a okres, sign. I-92_001}

Západní fronta Malého náměstí, kolem roku 1900 (kolorováno) {Hrůza, sb. HK, Malé náměstí 02; fotohistorie.cz/HK/Male-namesti}

Domy čp. 128 a 127 od severovýchodu, kolem 1930 {SOkA HK, fond NAD 1037, Sb. foto HK a okres, sign. I-92_003}

Velké náměstí od západu, barevné fotografie, E. Vasiliak, kolem roku 1965 {Archiv L. Svobody, digitální fotoarchiv, Hradec Králové, Vasiliak, inv. ozn. hra01 a hra03}

Hradec Králové, čp. 127, detaily druhého okna 1. patra na hlavním průčelí, J. Svobodová, 1993 {NPÚ ÚOP Josefov, fotoarchiv, Hradec Králové, čp. 127}

Hradec Králové, čp. 127, hlavní a uliční průčelí, Z. Pykalová, 1993 a 1996 {NPÚ ÚOP Josefov, fotoarchiv, Hradec Králové, čp. 127}

Hradec Králové, čp. 127, fotodokumentace restaurátorského průzkumu – sond do maleb a omítek v interiéru, 68 barevných snímků, 2020 {Krajský úřad Královéhradeckého kraje, investiční oddělení, digitální archiv, H. Bělinová-K. Hamáková: Restaurátorský průzkum omítkových a barevných vrstev v interiéru objektu dům primase Martina Cejpy, Chomutice 2021}

MAPY A PLÁNY

Hradec Králové, jádro města na plánu z roku 1766

{repro in M. Richter-E. Semotanová: *Historický atlas měst České republiky*, svazek č. 5 – *Hradec Králové*, Praha 1998, mapa č. 8}

Raportní plán z roku 1767 - Hradec Králové, *Rapports-Ausstek-und Rasirungs Plan*, nesignováno, 1767

{Státní okresní archiv v Hradci Králové, Archiv města Hradce Králové, Plány F 5, i.č. 5037/1}

Hradec Králové a okolí na Pavlovského plánu z roku 1767/8

{repro in M. Richter-E. Semotanová: *Historický atlas měst České republiky*, svazek č. 5 – *Hradec Králové*, Praha 1998, mapa č. 9}

Rapports Ausstek und Rasirungs Plan deren Samentlichen zu der königgratzer Fortification...; 1768.

{Státní okresní archiv v Hradci Králové, Archiv města Hradce Králové, Plány F 5, i.č. 5037/1}

Králowé Hradec nad Labem a Orlicij, Wilhelm von Thurn-Taxis, 90. léta 18. století

{Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Mapová sbírka, dostupné na http://digitool.is.cuni.cz/R/-?func=dbin-jump-full&object_id=790619&silos_library=GEN01}

Indikační skizza, 2291-1 Hradec Králové – dříve Königgratz (Kralowski Hradec), 1840, 1: 440

{Národní archiv Praha, Indikační skici – Čechy, dostupné na <https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap.html?typ=skicic&idrastru=HRA201018400>}

Hradec Králové (Königgratz), katastrální mapa (tzv. císařský otisk), 1840, 1:2880

{Ústřední archiv zeměměřictví a katastru Praha, list č. 2291-1-001, dostupné na <https://ags.cuzk.cz/archiv/>}

Obecní dům č. p. 127, Josef Melcr - Technická kancelář královského věnného města Hradce Králové, nedat. (listopad 1898), grafické měřítko

1. Přízemí, první a druhé patro, 2. (Výkladec s nápisem) „*První česká řemeslnická tržnice v Hradci Králové*“

{MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

Plán obecního domu čís. pop. 127, Josef Melcr - Technická kancelář královského věnného města Hradce Králové, nedat. (leden 1902), grafické měřítko

1. Přízemí, řez příčný a I. patro

{MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

SOU – rekonstrukce čp. 127, Dlouhá ul., současný stav, J. Švanda - FESTING s.r.o. Hradec Králové, červen 1992, 1:50

3. Suterén, 4. Půdorys 1. NP

{Střední škola služeb, obchodu a gastronomie v Hradci Králové, archiv provozu}

SOU – rekonstrukce čp. 127, Dlouhá ul., ústřední vytápění, J. Švanda - FESTING s.r.o. Hradec Králové, červen 1992, 1:50

1. Průvodní zpráva, 5. Řez A - B

{Střední škola služeb, obchodu a gastronomie v Hradci Králové, archiv provozu}

Hradec Králové, měšťanský dům čp. 127, stavebně historický průzkum, PhDr. Martin Ebel, ing. arch. Ladislav Svoboda, 1993, bez měřítka, 1:200

1. Výřez z indikační skizy 1840, 2. – 6. Půdorysy se slohovou analýzou, 7. – 11. Tytéž půdorysy s architektonickým rozbohem

{NPÚ ÚOP Josefov, SHP HK 33/2}

Půdní vestavba kanceláří – Dlouhá 127, Hradec Králové, Ing. Jaroslav Pejšman, leden 1994, 1:50, 1:100

5. Půdorys 3. NP, 6. Půdorys krovu, 7. Půdorys podkroví – bourací práce, 8. Půdorys podkroví – nový návrh, 9. Řez A – B, 10. Skladba podlahy, 11. Zastropení nad podkrovím, 13. Výrobky, 14. Schodiště, 15. Pohledy

{MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

Půdní vestavba kanceláře a sociálního zařízení, Dlouhá ulice čp. 127 - DODATEK, Hradec Králové, Ing. Jaroslav Pejšman, červen 1994, 1:50, 1:100

3. Půdorys podkroví, 5. Dvorní pohled

{MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

SOU – Dlouhá 127, oprava sociálního zařízení, DAAP s. r. o. Hradec Králové, leden 2005, 1:50

1. Půdorys 2. NP, 2. Půdorys 3. NP

{MÚ Hradec Králové, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

Objekt čp. 127, Dlouhá ulice, výměna oken, Ing. J. Holík – Atelier Hájek Hradec Králové, srpen 2005, 1:100 a 1:5

4. POHLEDY – návrh výměny oken, 5. Osazení okna – ostění, 6. Osazení okna – parapet a nadpraží

{MmHK, Odb. výst., stav. spisy čp. 127}

Katastrální mapa ČR, 2021, různá měřítka

{www.maruschka.cz}

Základní mapa ČR, 2021, různá měřítka

{<https://mapy.cz>}

MODEL

Model města Hradce Králové k roku 1420, MVČ Hradec Králové, navrhli Jan Jakl, Jiří Sigl a Radek Bláha, zhotovila společnost Ing. Rudolf Pravda Arch. Model, Dubí, 2008

Model královéhradecké pevnosti v roce 1865, MVČ Hradec Králové, František Žaloudek, 1908-1916

LITERATURA

Adresář a schematismus velkého Hradce Králové. Hradec Králové 1931. 2 části (dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/svkhk/uuid/uuid:f73b45a7-b35b-11e4-9f32-00155d010f03>)

R. Bláha: *Archeologický výzkum na Malém náměstí v Hradci Králové*, in: Zpravodaj muzea v Hradci Králové, 33, Hradec Králové 2007, str. 183-198

R. Bláha- J. Jakl-J. Sigl: *Modely Hradce Králové ve výstavních prostorách Muzea východních Čech v Hradci Králové*, in: Královéhradecko 5-6, Hradec Králové 2009, s. 193n.

Z. Bláha: *Osobnosti královéhradeckých kancionálů*. Hradec Králové 2005, str. 21n.

A. Cechner: *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Královéhradeckém* (19.), Praha 1904 (dostupné např. na <https://kramerius.svkhk.cz/view/uuid:e7ce8e52-e59d-4e4c-98c0-d4e97d5df96f?page=uuid:446df391-5881-11e5-b703-00155d010f03>)

J. Divišová (ed.): *Encyklopedie města Hradce Králové*, 2 svazky, Hradec Králové 2011

- Z. Doubek-H. Rezková a kol.: *Starý Hradec Králové dům od domu*, Hradec Králové 2009
- A. Doubrava: *Hradec Králové v obrazech tří staletí*, Hradec Králové 1971
- A. Kubiček-Z. Wirth: *Hradec Králové*, Hradec Králové 1939
- P. Mašek: *Šlechtické rody v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. I. díl, Praha 2008
- J. Mikulka: *Dějiny Hradce Králové*. Hradec Králové I/1 1996, I/2 1997, II/1 1994 a II/2 1995
- M. Mžýková: *Dílo moravského vedutisty Johanna Venuta z auersperských sbírek*, in: Zprávy památkové péče 66/2006, str. 310n.
- A. Patschovsky: *Quellen zur böhmischen inquisition im 14. Jahrhundert*. Weimar 1979, s. 220.
- E. Poche a kol.: *Umělecké památky Čech*, sv. I., Praha 1977.
- M. Richter – E. Semotanová: *Historický atlas měst České republiky, svazek č. 5 – Hradec Králové*. Praha 1998, nestr.
- A. Rybička: *Královéhradecké rodiny erbovní*, Praha 1873 (dostupné na <http://www.digitalniknihovna.cz/svkhk/view/uuid:54328d20-f1fa-11dd-9143-000d606f5dc6?page=uuid:ba9372d0-fd96-11dd-b9d0-000d606f5dc6>)
- J. Slavík: *Jan Antonín Venuto – 175. výročí úmrtí*, in: Chrám Svatého Ducha a královna Eliška Rejčka v Hradci Králové 1308-2008, Hradec Králové 2009, str. 137n.
- J. J. Solař: *Dějepis Hradce Králové n. Labem a biskupství hradeckého*, Praha 1870 (dostupné na <http://www.digitalniknihovna.cz/svkhk/view/uuid:44970c60-f425-11dd-9488-000d606f5dc6?page=uuid:c6171dd0-fd8e-11dd-8df3-000d606f5dc6>)
- L. Svoboda: *Význam díla Jana Venuta pro české stavebněhistorické bádání*, in: A. Veselý (ed.): *Jan Antonín Venuto a jeho dílo*, Havlíčkův Brod 2018, str. 35n.
- F. Švenda: *První zlatý a stříbrný, druhý železný, třetí měděný a čtvrtý hliněný obraz historie města Králové Hradce nad Labem*, Hradec Králové 1799-1818 (dostupné na <http://www.digitalniknihovna.cz/svkhk/search?q=%C5%A1venda%20obraz>)
- J. V. Tolman: *Hrst vzpomínek na starý Hradec Králové*, Hradec Králové 1928, str. 93-94 (dostupné na <http://www.digitalniknihovna.cz/svkhk/view/uuid:18362f01-9953-4fee-bd22-a36bdc0a0cc2?page=uuid:9e1af984-d95a-11e5-b8fd-00155d010f03>)
- V. V. Tomek: *Místopisné paměti města Hradce Králové*. Praha 1885 (dostupné na: <http://www.digitalniknihovna.cz/svkhk/uuid/uuid:354fe8f0-fe6e-11dd-9b0d-000d606f5dc6> – dosti poškozená kopie)
- A. Veselý (ed.): *Jan Antonín Venuto a jeho dílo*, Havlíčkův Brod 2018
- Z. Wirth: *Plány jesuitských kolejí a kostelů*, ČSPS 21, Praha 1913, str. 36-37
- J. Zikmund – J. Pospíšilová: *Fotoalbum města Hradce Králové 1866-1918*, Hradec Králové 2000, str. 156

INTERNET

archivnimapy.cuzk.cz

cs.wikipedia.org

digitalniknihovna.cz

dk.upce.cz

geni.com

mapy.cz

maruschka.cz

pamatkovykatalog.cz

sssoghk.cz

stare.vychodoceskearchivy.cz

ARCHITEKTONICKÝ ROZBOR

SITUACE A CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA

Historické jádro města Hradce Králové, metropole východních Čech, zaujalo významnou polohu na soutoku Labe a Orlice, v geografickém středu východočeského Polabí, v nadmořské výšce kolem 230 metrů. Pojednáváný měšťanský dům vznikl ve významné poloze, na pravém nároží západní fronty Malého náměstí, vystavené všem pohledům návštěvníků, přicházejících do města z východního perimetru, Mýtskou branou. Tato poloha však nevznikla hned roku 1225 či krátce před tímto datem v rámci lokace města, jehož těžiště leželo v jihozápadní části strategické trojúhelníkovité vyvýšeniny, zvedající se cca o 10-15 m nad úroveň říční nivy. Město vzniklo na předhradí přemyslovského knížecího hradu z 11.-12. století, situovaného v severozápadní části ostrožny, a jeho podstatnou částí byla zástavba kolem protáhlého trojúhelníkovitého náměstí (dnešní Velké náměstí; předlokační tržiště zřejmě existovalo na předměstí, mj. proto, že v prostoru náměstí není doložen starší kostel), tvarově přizpůsobeného terénní situaci (nikoli vidlici cest, která zde neexistovala).

Dům tedy leží v severovýchodní části jádra města a tvoří nároží jeho největšího vnitřního bloku (tedy bloku, který nepřiléhal ke hradbám). Nejstarší částí zhruba čtyřbokého bloku je jižní fronta, obracející se do užoucké východní části Velkého náměstí, zatímco ostatní obvod se zřejmě zformoval později, fronta při Malém náměstí (zváno i Koňský trh nebo po roce 1945 Husovo náměstí) v 1. polovině 14. století, kdy zdejší víceméně chaotickou zástavbu, zjištěnou archeologickým výzkumem, nahradil podle potřeb rozvíjejícího se města další tržní prostor.

Parcela domu je 30 m dlouhá a na východní straně, při Malém náměstí 13 m široká, v západní hranici, členěné výrazným úskokem, se rozšiřuje až na 19 m (vůči domu čp. 213 a drobným úsekem i jeho dvorku); severní bok se obrací do Dlouhé ulice; na jižní straně sousedí zpoloviny s domem čp. 128, v západní polovině s jeho dvorkem.

Dům včetně dvorních křídel je zděný téměř v úplnosti z cihel (v podkroví z tvárnic YTONG), kromě částí sklepů je zevnitř i zevně opatřený vápennými omítkami, zevně s monochromním vápenným nátěrem. Nosné konstrukce tvoří vedle cihelných kleneb zřejmě dřevěné, tedy trámové stropy a prvky krovu, nad 2. patrem i ocelové nosníky, VSŽ plechy a beton.

Podstatnou východní část parcely v délce 22 metrů vyplňuje dvoupatrový, z větší části podsklepený **hlavní objekt domu**. Spodní sklepy jsou jednotraktové, vrchní jedno- až dvoutraktové, dvoudílné. Nadzemní podlaží, odhlédneme-li od nenosných příček (většinou opět zděné, z cihel nebo lehčených tvárnic, v šatně i příčky z kovových trubek a pletiva), jsou

v podstatě dvouraktová trojdílná, s komunikačním uzlem v jižní části středního dílu, schodiště je vestavěné na úkor východní třetiny jihozápadního prostoru. Do tohoto prostoru jsou také na výšku 2. a 3. NP po jižní straně vestavěny tři chodbovitě prostory, z nichž dvě spodnější, označené jako mezipatra, zprostředkovávají komunikaci do dvorního objektu. Vestavba do podkroví je ve střední části třítraktová, s komunikačním prostorem uprostřed.

Jižní dvorní křídlo je úzké (2,2 m), dvoupatrové, jednotraktové.

Západní dvorní křídlo je také jednotraktové, ale pouze jednopatrové a jeho šířka kolísá od 3,6 do 5,4 metrů.

EXTERIÉRY:

Východní, tedy hlavní průčelí do Malého náměstí

je dvoupatrové čtyřosé, přičemž okna přízemí se přibližují do dvou dvojic. **Sokl** z velkých, lehce předstupujících pískovcových desek je v široké části pod levými dvěma osami přerušovaný, a to v rozsahu levé ze dvou velkých slepých půlkruhových **arkád**, jež přízemí člení; jejich náběžné římsy jsou profilované masivním simatickým profilem a ústupkem (zalomení říms do levé arkády je odsekané), plocha nad oblouky až k mezipatrové římsce je opatřena jemnou rustikou, která se při plochém hlavním klenáku ve vrcholech arkád, převrstvujícím mezipatrovou římsu, zalamuje k obloukům. Nad přízemím je provedena zmiňovaná ploše profilovaná **římsa** (profil tvoří drobná sima, deska, plochá sima a ústupek), její spodní pásek sbíhá po bocích klenáků dolů; parapetní římsy oken 2. patra jsou protažené ve společnou hranolovou římsu, **hlavní římsa** je opět profilovaná (deformovaná sima,

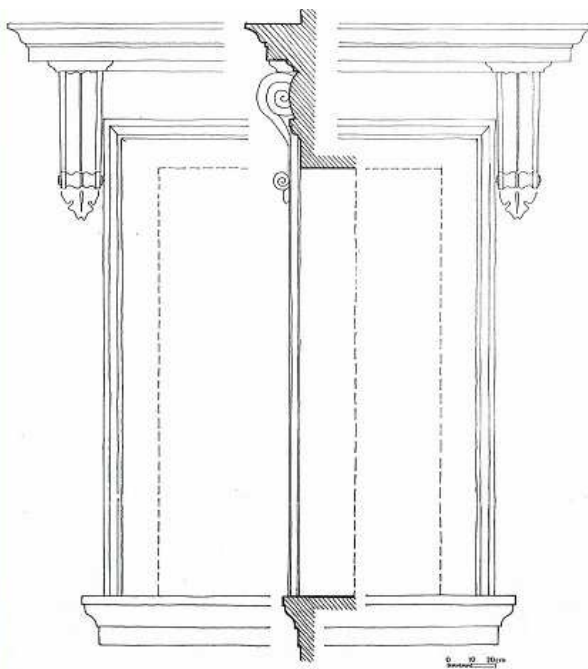

ústupek, deska s mírně šikmým čelem a sima).

Mezi mezipatrovou římsu a hladký **podstřešní vlys**, k římsám oken 2. patra se rozšiřující, jsou po bocích průčelí vloženy **rustikované liseny**.

V soklu je mezi 3. a 4. osou vyříznuto až k terénu čtvercové větrací **okénko**, kryté otevírací mřížkou (vlevo panty, vpravo visací zámeček), nýťovanou z plochých železných pásků.

V nadzemních podlažích je ve všech osách po čtyřech neprofilovaných **Eurooknech**, pod poutcem v horní třetině (skládáný, v horní třetině šířky vložena okapnička) dvě dvoutabulková (ve 2. patře celoplošná) křídla s klapačkou se zaoblenými hranami, také horní křídlo děleno tenkou svislou příclí. Kolem oken v přízemí již není žádný další architektonický aparát,

zato okna 1. patra mají velmi hodnotná **kamenná ostění**: šambrány mají poměrně obvyklý kymatický profil a ústupek, změkčený čtvrtvýžlabkem, podokenní římsy vedle ústupků obohacuje ve střední části výrazný simatický profil. Nad šambránou je mírně vypouklý vlys, ukončený po bocích, těsně vedle šambrán, elegantními převýšenými volutovými konzolami, pod nimiž dole vybíhá drobný trojlíst. Ve vlysu druhého okna letopočet 1571 z kovových, možná olověných číslic. Konzoly a vlys nesou nadokenní římsu, profilovanou simou a ústupkem, pod deskou je ještě drobná sima, nad konzolami se oblamující a vytvářející úzké podložky. Nad římsami jsou zbytečně výrazné pultové, do boků se zalamující plechové stříšky.

Kolem oken 2. patra, sedících na zmíněné pásové římse, jsou provedeny **hladké šambrány**, na nichž jsou položeny velkou simou profilované **nadokenní římsy**; na nich opět plechové stříšky.

Severní, boční fronta (do Dlouhé ulice)

se skládá z nepravidelného čtyřosého bočního průčelí hlavní budovy, spojovací zdi na výšku přízemí (za ní dvorek – viz níže) a jednoosého čela západního dvorního křídla.

Boční průčelí hlavní budovy je jak řečeno čtyřosé (rozestupy se doprava postupně zmenšují), opět se **soklem** z pískovcových desek a **hlavní římsou** jako na hlavním

průčelí, zato tu postrádáme většinu ostatního členění, zbývá jen mezipatrová římsa, ovšem jen široká pásová. Při levém nároží je mělký *opěrný pilíř*, pod hlavní římsou se ztrácející, kolem kterého obíhá pískovcový sokl i náběžní římsa z hlavního průčelí (viz jeho přízemí). Mohutnější, mírně nahoru se zužující *opěrný pilíř* zpevňuje pravé nároží, končí však již ve výši překladů oken 1. patra oplechovaným zešíkmením, podloženým podbrádkou; ve výši pod mezipatrovou římsou jej obíhá výrazná simatická římsa, svrchu oplechovaná, z levého boku podložená ještě páskem.

V 1. ose je do *soklu* vyříznuto obdélné větrací okénko sklepa, kovové, se širokým rámem, k němuž jsou křížem přivařeny tenčí pásy.

Všechny otvory nadzemních podlaží na průčelí jsou opatřené *šambránami s lištou*, okna i drobnými odstupněnými *parapetními římsami*, které jsou však chybně provedeny jen na šířku oken, zatímco správně by měly na obou stranách přecházet šambránu (pak by šambrána končila na římsě a nevnímali bychom jako chybnou absenci lišty na spodním okraji šambrány).

Ve druhé ose přízemí jsou nad dvěma betonovými stupni (horní s dlažbou) vsazeny v hlubokém pravoúhlém výklenku dvoukřídlé *novorenesanční dveře*, včetně dvoutabulkového nadsvětlíku nad bohatě profilovanou římsou. *Klapačka* má soklík, na

postamentu protáhlý diamantový motiv, čtvercový prvek s vypouklým rýhovaným kruhem, v horní části ji tvoří kanelovaný pilastr s kompozitní hlavicí. Obě křídla jsou stejně zdobná, částečně prosklená: nad soklíkem je bohatě ploše profilovaná čtvercová výplň s diamantovým prvkem uprostřed, výše protáhlý obdélný předěl, opět profilovaný a s diamantovým prvkem uvnitř; nahoře převýšené obdélné prosklení v profilovaných šambránách s ušima, chráněné mřížkou z plochého profilu, dvojice svislých a vodorovných prutů vytvářejí menší obdélná pole, vyplněná volutovými motivy. Kruhové madélko a obdélný štítek, obojí hliníkové, výše dozický zámek. Na překladu je dole připevněno popisné číslo domu „127“ v obvyklé hradecké formě kovové lucerničky (nevhodně zeleně natřené) kvádřového tvaru, jež má na čele výřezy ve tvaru číslic, vyplněné mléčným sklem vypouklého průřezu.

Eurookna mají šestitabulkové členění, konstruované stejně jako na hlavním průčelí: V 1. ose je okno přízemí posunutě z osy lehce doprava, ve 2. patře okno slepé, s ustupující omítnutou zazdívkou; ve 2. ose v patrech sdružené okno ve společné šambráně, 3. a 4. osa pravidelné, mezi patry tři čela kovových táhel.

(Před 1. a 3. osou v přízemí pěkné historizující *lucerny* veřejného osvětlení z konce 20. století – nejsou předmětem průzkumu.)

Ve **spojovací zdi**, zakončené sedlovou stříškou, krytou vlnitými taškami a podloženou odstupněnou římsou, je osazen hodnotný **půlkruhový portál** s dvoukřídlými vraty. Portál z nepřilíh kvalitu načervenalého pískovce má velké pateční kameny, otočené do profilu otvoru šikminami, stojky jsou opatřené po obvodu zapuštěným páskem, nahoře prolomeným; náběžní římsy mají podobu obdélných kvádrů s vyrytým, uvnitř kanelovaným obdélníkem; obě části oblouku mají po obvodu zapuštěný pásek, na koncích prolamovaný; hlavní klenák je pětiboký, lemovaný páskem, v páscích při horních okrajích klenáku jsou proti sobě vložené ploché volutky; v ploše klenáku je reliéfem vyveden letopočet 1818. V portále vrata, údajná kopie starších, spojovaná kovářskými hřeby s velkými hlavičkami, s neprofilovanou klapačkou, dole oplechovaný pás, obě křídla bedněna z prken ve srazech na obou hranách profilovaných (čtvrtoobloun a čtvrtvýžlabek, mezi nimi ústupek) našikmo tak, že směřují nahoru ke klapačce. Na vrata je novými vruty připevněn starší, zhruba kosočtvercový plochý **štítek** pro klíč s vykrajovaným okrajem, nad ním zdobná kanelovaná **klika** s kulovitým prvkem v zalomení, vynikající z objímky, plasticky zdobené listovcem.

Čelo západního křídla je jak řečeno jednoosé, vlevo opatřené další lucernou a *opěrným pilířem* jen na výšku přízemí; pilíř má sokl z pískovcových desek či kvádrů, zatímco jinde sokl není. V obou podlažích obvyklá šestitabulková *Eurookna*, bez dalšího architektonického aparátu. Čelo je završeno polovičním **štítem**, silně deformovaným při novodobé opravě, římsa pod ním je tak dnes členěná jen ústupkem. Pravá polovina štítu je vyšší, završená mělkou konvexní křivkou a prolomená čtyřtabulkovým *Eurooknem* se segmentovým záklenkem; levá část klesá šikmo a končí nízkým pilířkem; pod šikmou částí je zhruba čtvrtoválný výklenek, podložený hranolovou, doprava protaženou římsou.

Západní stěna do dvorku čp. 213

nemá otvory, je hladce omítnutá, svrchu oplechovaná, porostlá břečťanem.

Jižní stěna do dvora čp. 128

je obtížně sledovatelná, vlevo nižší, od vyššího hlavního objemu – ani ten tu nemá žádnou podstřešní římsu – je oddělen drobným, nahoru se ztrácejícím ústupkem.

Zcela vlevo jsou v patrech drobná okénka ve hlubokých špaletách, ale víme o nich jen zevnitř, protože stěna je tu hustě porostlá břečťanem. Zcela vpravo, těsně u stěny domu čp. 128, je osa se dvěma luxferovými okny na schodiště, v mělkých pravoúhlých výklencích, horní vyšší – podrobněji viz zevnitř, ve 201 a 301.

Dvorek (též položka 109 v ozn. místností)

Okna ani dveře už tu nemají žádné šambrány ani jiný architektonický aparát. okna jsou umístěna ve špaletách, resp. nehlubokých pravoúhlých výklencích s oplechovanými parapety. Dveře jsou pravoúhlé jednokřídlé historizující, tedy o 2x2 lehce profilovaných výplních.

Východní stěna dvorku je dvoupatrová, patřící hlavnímu objektu, podle přízemí by mohla být až pětiosá; je završená obvyklou, částečně opravami deformovanou *hlavní římsou*. Po levé straně *opěrný pilíř*, zde bez jakýchkoli říms, krytý šikmou oplechovanou stříškou nad okny 1. patra; ve stejné výši končí podobně další opěrný pilíř, umístěný za třetí osou, mírně se nahoru zužující (další plechová stříška obepíná pilíř zhruba v polovině výšky); při pravém nároží kryje stěnu úzká patrová hmota *dvorního křídla*.

V přízemí vlevo a v 5. ose obvyklé dveře (u levých klika není, jen kulaté madélko a pravoúhlý štítek z bílého kovu), v hlubokém výklenku se stlačeným segmentovým záklenkem. Dále vpravo šestitabulkové okno dvoukřídlé podivných rozměrů, hodně široké a s výše položeným parapetem, než je následující třetí okno, které má obvyklou konstrukci s poutcem pod vrchní třetinou - první tři otvory jsou opatřené vpadlinou asi 3 cm hlubokou, přičemž dveře z této vpadliny vynikají dolů a spočívají na třech vyrovnávacích betonových

stupních, nášlapné plochy jsou škrábané do vlnovek. Dále (za popsáním pilířem) je v přízemí čtyřtabulkové dvoukřídlé okno, pod ním vlevo větrák s kovovými lamelami.

V *patrech* po třech obvyklých šestitabulkových Eurooknech, pouze levá z nich respektují osu.

Jižní stěna je také dvoupatrová, dvouosá, *hlavní římsa* téměř chybí, je šikmá či zaoblená.

V *přízemí* vlevo malé celoplošné čtvercové *okénko* s vysokým parapetem; úplně vpravo v koutě *prostup* s kolmými špaletami a segmentovým záklenkem do závětrří (viz 116).

V 1. patře čtyřtabulková *okna*, završená silně stlačeným půloválem, ve 2. patře vyšší, šestitabulková, završená segmentově.

Západní stěna dvorku je čtyřosá, hned za třetí osou je výrazný ústupek; trojosá část je opatřena předstupujícím omítaným soklem, nahoře zakončeným prostým ústupkem; *hlavní římsa* je podbrádková.

V přízemí v 1. a 4. ose zde obvyklé *dveře*, ve výklencích završených segmentově (kliky bakelitové, štítek vlevo bakelitový, vpravo pravoúhlý z bílého kovu), ve druhé ose i v patře obvyklé šestitabulkové *Eurookno* s pevným poutcem pod vrchní třetinou, ve čtvrté ose menší *okénko* čtyřtabulkové jednokřídlé a podobná se opakují i v 1., 3. a 4. ose 1. patra..

Severní stěnu dvorku tvoří zeď se vstupní bránou, *stříška* z vlnitých tašek a s řádkou hřebenačů je i z této strany podložená *římsou* se dvěma ústupky.

Rub segmentově završených **vstupních vrat**, ve výklenku s kolmými špaletami a segmentovým záklenkem, je svisle bedněný. Nosnou konstrukci tvoří svislé hranoly na krajích křídel a tři v široké střední části okosené svlaky, z nichž jenom spodní a střední jsou vodorovné; vrchní svlak

ke středu stoupá a je tu podepřen diagonálou, opírající se dole při stojce o spodní svlak. Ozdobná novorenesanční klika a štítek pro klíč jsou stejné jako na lícni (uliční) straně, objímka je již hladká.

Střechy

Na **hlavním objemu** rozložitá valbová střecha, pokrytá falcovaným měděným plechem, na východní konec hřebene navazuje sedlová střecha k jihu, profilem navazující na mezidomovní štít a profil střechy čp. 128. Ve střešní ploše k východu dvě střešní okénka, k severu sedm střešních celoplošných *oken*, uspořádaných do skupin 3-2-2, k západu dvojice střešních oken vlevo, k jihu okno jediné. Ze střechy vystupují tři omítané *komíny*, jižní má subtilní válcový kovový nástavec.

Střechy **dvorních křídel** jsou pultové, pokryté plechovými šablonami. Ze střechy západního křídla vystupují těsně při sousedovi dva *komíny* z režných cihel, mající pod hlavicí vysazenou hranolovou římsu, severnější má krátký válcový, snad kovový nástavec.

INTERIÉRY:

POZNÁMKA: Jen málokdy má zpracovatel nedestruktivního SHP možnost využít profesionálně provedených restaurátorských sond na zjištění omítkových a barevných vrstev v interiéru objektu. Jejich cílem sice primárně není řešit místa, zajímavá z hlediska jeho stavební historie, přesto se snad naleznou situace, kde v tomto směru pomohou. Provedli jsme proto vlastní prohlídku a fotodokumentaci všech sond s přiloženým měřítkem, nebylo by však vhodné implementovat do našeho elaborátu všechna zjištění restaurátorské nálezové zprávy, když jsme závěry již obsáhle citovali v kapitole Dějin. Komentujeme tedy v následujícím textu jen zjednodušeně markantní skutečnosti k vybraným sondám, pro něž vedle výsledného vzhledu je stejně důležité odborné sledování jejich vzniku, a v ostatním odkazujeme na citovanou restaurátorskou dokumentaci {Krajský úřad Královéhradeckého kraje, investiční oddělení, digitální archiv, *Bělinová-Hamáková 2021*}.

Sklepy jsou zařazeny za místností s číslem 131.

Přízemí

Schodiště je zpravidla popisováno v souvislosti s prostorem, do které nahoře ústí.

Hlavní budova:

Předsín

101

je opatřena asymetrickou plac-kovou **klenbou**, která je na západní straně založená výš (ve výši asi 367-425 cm; sv. kout má výšku 325 cm, jv. kout 290 cm) a tady asi o metr níž je podchycená silně stlačeným pasem (výška 258-313 cm).

Podlahu tvoří lehce mramorované hnědé obdélné dlaždice, uprostřed překryté velkou rohožkou; ze stejných dlaždic, ovšem menších, je proveden také sokl.

Západní stěna nemá otvory, sonda **S1** tu v oblasti okraje klenby a pod ní zjistila užití linek (foto 101 – 2).

V *severní stěně* velký výklenek se segmentovým záklenkem (ve výši 302-313 cm) a hlavními vstupními dvoukřídlými, částečně prosklenými **dveřmi** (foto 101 – 1) s pravoúhle završeným dvoutabulkovým nadsvětlíkem, dveřní křídla mají ozdobné novorenesanční provedení, klapačka je profilovaná dvěma půloblouny po stranách, v obou křídlech dole po jedné čtvercové lehce profilované výplni, výše pak převýšená obdélná prosklení ve vlastním rámu na otevírání (závěsech s vysokými kuželíky a kouličkami, závěsy stejného typu mají i samotná dveřní křídla i nadsvětlík, ten ovšem při spodní hraně; prosklení vlevo přidržuje provizorní archaická klička, vpravo je klička mosazná, odlévaná – foto 101 – 3); před zasklením mřížky (viz exteriér); samozavírač BRANO, kliky a štítky hranatých tvarů z bílého kovu i dozický zámek jsou dodatečné.

Při *východní stěně* je přiloženo velké komínové těleso, na něž klenba nereaguje, a vpravo potom se nachází hluboký výklenek s velmi plochým segmentovým záklenkem ve výši 213-216 cm), v jehož východním lici je osazena ocelová zárubeň (nyní bez dveřního křídla, které je vysazené a opřené o západní stěnu 01; jde o dýhované plné hladké křídlo, mající kliky z bílého kovu, hranaté, a hranatý štítek).

V jižní stěně vlevo elektroskříň a vpravo průchod s rovnými špaletami a segmentovým záklenkem (ve výši 218-238 cm).

Chodba 102

je zhruba obdélná, má poměrně členité zaklenutí, **klenba** je uprostřed předělená mírně šikmým, téměř půlkruhovým pasem, širokým 82-85 cm, ve výši 265-371 cm. V jižní polovině se zachovala koutová severozápadní část neckové klenby (pokračuje k jihu do 103 a k východu do 106; zde dosahuje výšky 400 cm) se dvěma trojbokými výsečemi (lunety ve výši 250-360 cm), opatřenými výraznými hřebínky, které se ve vrcholu (výška 390 cm; foto 102 - 1) přetínají. Severní část je opatřena valenou klenbou (ve výši 283-384 cm) s trojbokou, 120 cm dlouhou výsečí při západní stěně (vrchol lunety ve výši 366 cm), na níž nejsou už hřebínky tak výrazné.

Podlaha sem

pokračuje ze 101, tvoří ji tedy hnědé obdélné dlaždice lehce mramorované; schodiště v jihozápadním koutě má stupně obložené PVC, na hranách mají gumové profily.

V severní stěně je zřízen průchod se segmentovým záklenkem,

Východní stěna je vlevo procleněná mělkým zahloubením, jež má jen užoučký, do boků se zužující záklenek těsně při stěně – pod ním je umístěn vstup na schodiště do sklepa opět hladkými plnými dýhovanými dveřmi, hranaté kliky a štítky z bílého kovu, dále vpravo elektroskříň a opět stejné dveře v ocelové zárubni.

V jižním čele jsou vlevo osazeny plechové hladké dveře, opatřené vpravo nahoře větrákem s pevnými lamelami, závěsy krátké, půlkulatě zakončené, v zárubni, která je také plechová a má vlevo dole další, převýšený větrák, opatřený mřížkou z tenkých drátů. Ve stěně vysoko nade dveřmi další, čtvercový větrák.

Nástupní rameno **schodiště** do 1. patra v jihozápadním koutě pokračuje výše prostupem v levé části západní stěny (dále viz 201), s kolmými špaletami a segmentovým záklenkem (ve výši 333-348 cm; západní hrana je okosená); schodiště má po levé straně madlo z kovové vodovodní trubky (taková jsou i výše), po pravé straně, tedy severní, je starší **zábradlí** asi z počátku 20. století, nad betonovou schodnicí je kovové zábradlí převážně ze svislých čtverhranných prutů, dole zapuštěných do schodnice a nahoře nýtovaných do dvojice

pásků; nahoře je připevněno dřevěné madlo obvyklého profilu ve tvaru velkého písmene omega. Vpravo jsou zde obvyklé plné dveře s hranatými klikami a štítky z bílého kovu, v ocelové zárubni.

Sklad 103

Klenba je tu velmi zajímavá, je zrcadlovým obrazem jižní poloviny klenutí – ještě v o něco větším rozsahu, takže jsou tu ještě další hřebínky po ploše klenby i při severní a východní a stěně (foto 103 – 1). Jedinečně jsou tu také zachované dvě profilované římsové klenební konzoly, jedna stěnová v jv. koutě (foto 103 – 2) a jedna koutová, zalomená v koutě jihozápadním (foto 103 – 3). Snad jsou kamenné, v tvarech deformované vrstvami nátěrů, ale spíše vypadají jako provedené ve štuku; vrchní část je konvexkonkávně tvarovaná, pak je ústupek, velký čtvrtobloun a dole pásek, který se dnes jeví také jako čtvrtobloun, ale mohl být v minulosti hranatější.

Konzola bývala i při západní stěně vpravo, je patrné, že tu byla relativně nedávno upravovaná omítka (velmi tady trpí – větrání není dostatečné).

Na podlaze PVC, imitující nahnědlá prkénka.

V severní stěně vpravo se nachází vstup výše zmíněnými plechovými dveřmi, které jsou na rubu zpevněné kovovými úhelníky po obvodu i v úhlopříčkách, klika a obvyklý obdélný štítek z bílého kovu, zámek krabicový, velmi zánovní. Dveře i s kovovou zárubní jsou vsazené do pravoúhlého kamenného neprofilovaného portálu, včetně kamenného stupně místo prahu.

Ve východní stěně je vysoko nahoře velký obdélný větrací otvor, krytý jemnou mřížkou,

v jižní stěně otvory nejsou,

v západní také ne, ale je tu patrná asi 120 cm široká zazdívka dveřního průchodu se segmentovým záklenkem, vzdálená asi 30 cm od levého kouta.

Sál - učebna 104

má na podlaze PVC

a je
opatřený krásnou
osmidílnou či
melounovou

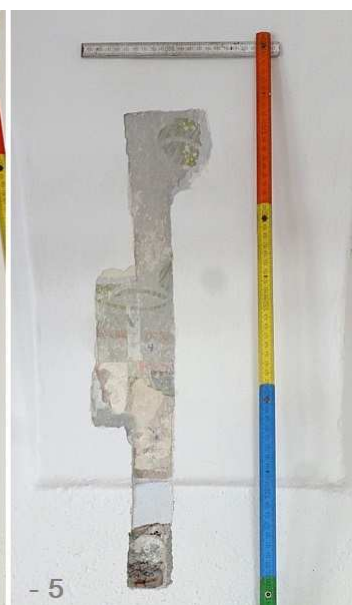
klenbou (foto 104 –
1 a 2) s výraznými
hřebínky, patky jsou
jen v omítce
podsekuté; klenba
má uprostřed stěn
protáhlé výseče
s půlkruhovými
lunetami (ve výši
246-352 cm) a ve
všech čtyřech
koutech souměrně

navíc dvojice lehce stoupajících koutových výsečí (ve styku výška 351 cm), s lehce stlačenými lunetami (ve výši 246-320 cm) a výraznými hřebínky, které se tu již nepřetínají (foto 104 – 3). Vrcholové křížení se nachází asi ve výšce 425 cm. Sondy **S1** a **S2** (foto 104 – 4 a 5) na patkách klenby zjistily, ovšem až na několika monochromních vrstvách vápenných nebo barevných nátěrů, dekor pásy a linkami, doplněný i stylizovaným rostlinným motivem. Sondy na vrcholové části klenby potvrzují barevnost lomených nátěrů (ružová, šedá).

V západní stěně vstup ocelovou zárubní,

v severní stěně hluboký okenní výklenek s plným parapetem, krytým bělninovými, lehce mramorovanými dlaždicemi, a převážně segmentovým záklenkem (ve výši 192-211 cm), ale těsně u okna už je jen rovný překlad; ve výklenku šestitabulkové Eurookno s pevným poutcem pod vrchní třetinou, horní křídlo výklopné, s panty dole, dole potom dvě dvoutabulková křídla, uprostřed velká, anatomicky tvarovaná klika z umělé hmoty a malý štítek nahoře a dole segmentově uzavřený, závěsy zřejmě válcové.

Ve východní stěně velký hluboký výklenek se segmentovým záklenkem (ve výši 232-297 cm) a v jeho zadní stěně ve vlastních mělčích výklencích se segmentovými záklenky

(jen ve vnitřní části, ale těsně u okna už je jen rovný překlad) dvě šestitabulková Eurookna, jaká jsme popsali předešle, ovšem zde jsou parapety z dřevotřísky se zaoblenými hranami na čele.

Jižní stěna dnes bez otvorů.

Schodiště ze sklepa do přízemí 105

Stupně i podesty velmi nepravidelného schodiště jsou dnes betonové; spodní, nejdelší rameno má zhruba tvar o něco více než čtvrtiny spirálovité otočky, přes hrubou omítku stěn je patrné, že bylo vylámáno do již existujícího zdiva. V severovýchodním, dodatečně okoseném nároží při nástupu z 03 vystupují cihly formátu 9x12,5x nejméně 25 cm, klenba je zborcená, segmentového průřezu.

Zatáčející se rameno ústí *od západu* na **spodní mezipodestu**, která má téměř rovný, mírně segmentově vzduť strop ve výši cca 180 cm, *jižní stěna* má ústupek a v tenčí části vlevo je nika jakoby po zazdění okně s parapetem asi 90 cm vysokým (nad ním nově opravená omítka) a se segmentovým záklenkem, velká mělká nika až ke stropu tu vylehčuje i *východní stěnu*, omítky téměř hladké; *severní stěna* je téměř v plném profilu otevřena průchodem se segmentovým záklenkem na vrchní mezipodestu, v němž je vložena trojice nepravidelných schodů.

Vrchní podesta už se rozšiřuje do 420 cm vysokého obdélného prostoru

přízemí, zasahujícího i nad strop spodní mezipodesty, se segmentovou, i v podélném směru možná lehce vzduť (nebo deformovanou) klenbou, snad i na severu založenou o něco níž než na jihu (foto 105 – 1). V celém tomto prostoru je původně hladká, dnes silně popraskaná omítka. Nad zmíněným stropem (pokryt snad cihlami nebo maltovinou, na čele několik nedbalých ústupků) je v *jižní stěně* špatně viditelné **okénko**, v opačném líci zazděné, zmenšované cihelnými přízdívkami. Má archaicky působící dřevěný rám a prosekávanou mříž ze svislých a vodorovných prutů. K *západu* je nad dvěma posledními stupni vlastní vstup do přízemí ocelovou zárubní s hladkými dýhovanými dveřmi, jež mají ve spodní části uzoučký kovový větrák; vstup je vložený oproti dveřím do vyššího výklenku s převážně segmentovým záklenkem, vylehčujícího zadní stěnu ještě podstatně většího výklenku se záklenkem těsně pod klenbou (foto 105 – 2). *Severní stěna* má ve spodní části opravenou hladkou omítku, uprostřed zřejmě mívala asi 50 cm široký obdélný výklenek s parapetem asi 150 cm vysokým, projevující se dnes jen velmi hrubou omítkou na lícované zádívce.

Bývalá sborovna 106

Protáhlá obdélná místnost má na *podlaze* šedý kovář, položený asi na betonové mazanině,

a v podstatně západní části krásnou valenou **klenbu** (ve výši cca 245-410 cm; foto 106 – 1 a 2) s dvěma dvojicemi trojbokých, v podstatě vstřícných výsečí (při jižní stěně není pravá výseč úplná) a sítí výrazných hřebínků. (Klenba byla přinejmenším na západě zakončena neckovým čelem – viz její pokračování ve 102 a 103.) Hřebínky jsou opatřeny nejen hrany výsečí, ale mezi špiče výsečí jsou z nich na vrcholové ploše klenby provedeny velké řetězené kosočtverečné útvary a také patky klenby jsou příčně propojené hřebínky, takže ve styku kosočtverečných útvarů vzniká křížení tří směrů. Ve východní části na tuto klenbu téměř přesně navazuje hladká, mírně stlačená valená klenba bez výsečí. Sondy **S1** a **S2** v oblasti klenební patky na jižní stěně kupodivu v souvislosti se zjištěnými omítkami téměř

vylučují existenci římsových konzol jako ve skladu 103, jde tedy zřejmě o omítky novější; v souvislosti s nejstarším vápenným nátěrem snad byly nalezeny fragmenty černé malby (?).

Ve východním čele dvě zde obvyklá šestitabulková Eurookna v pravoúhlých výklencích, plné parapety kryty dřevotřískou,

v dlouhých bočních stěnách nejsou žádné otvory, ba kupodivu se tu ani nejeví žádné známky zazdívek;

v západním čele vpravo vstup v ocelové zárubni, vložené do většího pravoúhlého výklenku.

Velké šatny 107

mají zvýšenou *podlahu*, přístupnou po vyrovnávacích stupních, tvoří ji šedé čtvercové dlaždice. Prostor je rozdělen příčkami z pletiva v kovových rámech na jednotlivé šatní kóje, jejich dveře, na půlkulově zakončených pantech, jsou opět stejné konstrukce (foto 107 – 1).

Strop

má výrazný fabion, podložený lištou (profil, znejasněný nátěry, tvoří uchovitý konvexkonkávní útvar; foto 107 – 2); nahoře je fabion oddělen od plochy stropu pouze ústupkem; strop je vyztužen dvěma omítnutými trámy v západovýchodním směru, fabion ani lišta podél nich neběží.

jižní V
stěně

vlevo je pravoúhlý vý-klenek s umy-vadlem, mající plný parapet, krytý hnědými čtvercovými dlaždicemi pod mělčí částí výklenku, v níž je připevněno umyvadlo, nad ním se šikminou se dostáváme do hlubší části výklenku.

V západní stěně se nacházejí tři nesourodé otvory, i když mají všechny tři segmentový záklenek ve stejné výšce: vlevo je výklenek s parapetem ve výši asi jednoho metru, krytým dřevěnými fošnami, pravá špaleta je výrazně zaoblená až asi 10 cm pod záklenek, v zadní stěně obvyklé šestitabulkové Eurookno ve vlastním, podstatně mělčím pravoúhlém výklenku s parapetem, krytým deskou z dřevotřísky. Výklenek atypického Eurookna – sice šestitabulkové, ale výrazně nižší, pouze dvoukřídlé - ve střední ose má zaoblené obě špalety, ale parapet ve výši asi 175 cm je krytý částečně rozbitými dlaždicemi. Konečně vpravo se nacházejí dveře, pro exteriéry zde obvyklé, o 2x2 výplních, historizující, nicméně docela zánovně zkonstruované z nezraje dřeviny, takže profilované výplně, lemované lištami, se sesychají. Zde jsou opět obě špalety velkého výklenku zaoblené, dveře pak nicméně mají ještě vlastní mělký výklenek pravoúhlý.

V *severní stěně* jsou rozmístěna dvě okna v hlubokých výklencích se šikmými špaletami a segmentovými záklenky, ale těsně při oknech je ještě přímý překlad. Šestitabulková Eurookna mají obvyklou konstrukci, jak výše popsáno, asi 90 cm vysoký parapet je krytý asi linoleem, které imituje šedé teraco.

Ve *východní stěně* se nachází pouze vpravo vstup pod zmíněnými vyrovnávacími schody, se šikmými špaletami, nízkým segmentovým záklenkem a ocelovou zárubní, dveře jsme popsali v chodbě (viz 102).

Kotelna – technická místnost 108

má *podlahu* z betonové mazaniny, na níž jsou ze stejného materiálu provedeny nízké obdélné podstavce pro kotle a bojler.

Hlavní prostor má prostou valenou **klenbu** ve výši 195-387 cm (i přes omítku snad lze vytušit původní provedení do bednění; foto 108 – 1 a 2), v hlubokém zálivu zcela vpravo ve východní stěně, přístupném pod půlkruhovým záklenkem na celou šířku ve výši 153-264 cm, je pak asymetrická, k jihu stoupající segmentová klenba ve výši 219-272 cm, v jz. koutě je snad zbytek klenby nebo segmentového pasu s vyšším vzepětím, založeného ve výši 236 cm a ztrácejícího se v nynější klenbě (foto 108 – 3).

V *západní stěně* vlevo vstup zde obvyklými historizujícími dveřmi o 4x4

výplních, v hlubokém výklenku se šikmými špaletami (pravá se však uklání doleva) a segmentovým záklenkem, vloženým do mělkého většího výklenku pravoúhlého; vpravo v pravoúhlém výklenku jen na velikost okna atypické dvoukřídlé čtyřtabulkové okno se 145 cm vysokým parapetem. Vpravo pod oknem i pod vrcholem stěny jsou ještě umístěny čtvercové větráky, kryté hustými mřížkami.

V ostatních stěnách otvory postrádáme.

Dvorek 109 viz výše (v exteriérech)

Dvorní křídla:

Sklad 110

je opatřený valenou klenbou s jednou dvojicí styčných trojbokých výsečí (ve výši 200-292 cm), hřebínky nejsou renesanční, ale spíše plošší, barokní (foto 110 – 1).

Na podlaze je položena světle šedá dlažba z obdélných dlaždic.

V severním čele

je umístěno okno v pravoúhlém výklenku s plným parapetem, překlad je odstupněný, plný parapet je krytý dřevotřískou, ve výklenku vložena mříž ze čtverhranných svařovaných profilu, otevírací, vpravo je zámek, vlevo válečkové závěsy, šestitabulkové Eurookno, horní díl vypadá atypicky nižší.

V bocích nejsou otvory,

v jižním čele úplně vlevo hluboký výklenek se segmentovým záklenkem a v jeho zadní stěně ocelová zárubeň a hladké dveře ze dvou třetin prosklené zrnitým sklem, s klikami a štítky z bílého kovu, hranatými.

Místnost 111

je nevelká, opatřená valenou klenbou (ve výši 213-312 cm) s jednou 100 cm dlouhou trojbokou výsečí (výška ve vrcholu lunety 281 cm; foto 111 – 1), ovšem ve špici otupenou,

nad okénkem ve východní stěně, v pravoúhlém výklenku s plným parapetem; krytým dřevotřískou; Eurookno je čtyřtabulkové jednokřídlé, ve výklenku opět mříž ze čtvercového profilu, otevírací a zamykací.

V severozápadním koutě komínové těleso, na které klenba nereaguje, v horní části poškozený průraz pro kouřovod od kamen, je patrné, že těleso je cihelné.

Dlažba jako ve 110,

v severní stěně výše popsané, ze dvou třetin prosklené dveře (viz 110),

111 - 1

v jižní
stěně zcela vlevo
v pravouhlém
výklenku hladké plné
dveře s obvyklými
hranatými klikami a
štítky z bílého kovu.

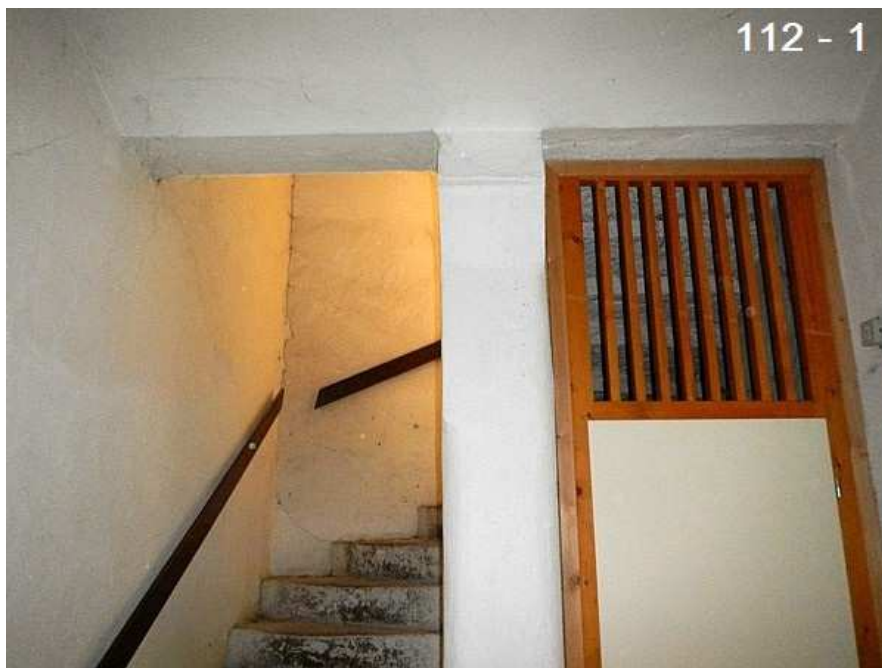
**Předsíň,
resp. hlavní
podesta schodiště
112**

Na podlaze
šedé obdélné dlaždice,
segmento-

vá klenba je vůči schodišti podchycená omítnutým trámem.

Ve východní stěně dveře s bakelitovou klikou, venkovního typu, tzn. zde obvyklé o 2x2 historizujících výplních bez nadsvětlíku, záklenek nízký segmentový, vlevo od dveřního výklenku elektroskřín,

v jižní stěně hladké plné dveře s nátěrem slonová kost, v hnědě natřené ocelové zárubni.

V západní
části přiléhá křivočaré
schodiště do patra (viz
128), čelo krátké
vřetenové zdi člení
nahore šikmina a
ústupek, vpravo
vedou pod schodiště
hladké plné dveře
v atypické dřevěné
zárubni, vyplňující
celý otvor až pod
trám, místo vysokého
nadsvětlíku je svislé
laťování, jímž je
vidět podhled

schodiště z hrubě tesaných kamenných stupňů (foto 112 - 1).

V severní stěně hladké plné dveře, již výše popsané (do 111).

Spisovna 113

Rovný omítaný strop s nevýrazným fabionem,
na podlaze hnědé čtvercové dlaždice,

při jižní a západní stěně (nemají otvory) vestavba pultu, do jižního pultu vestavěny dva úzké porcelánové dřezy, při západní stěně je nad pultem ještě mělčí tříetážová nástavba, ložné plochy jsou obložené hnědými, čela šedými dlaždicemi, šedými dlaždicemi je ještě obložena jižní stěna do výše asi 170 cm, jinde tyto dlaždice tvoří sokl (foto 113 – 1).

Vstupní dveře v severní stěně vpravo jsou hladké plné, v pravouhlém výklenku, ve východní stěně opět obvyklé šestitabulkové Eurookno s plným parapetem, krytým dřevotřískou, s lamino světlounce šedou úpravou a zaoblenými předními rohy, ve výklenku opět vsazena zamykací otevírací mříž, z čtvercových profilů (foto 113 – 2).

Sklad 114

V úzkém chodbovitém prostoru popraskaná nesouměrná segmentová klenba ve výši 314-326-318 cm;

na podlaze betonová mazanina, u západního čela široký stupeň.

Vstupní dveře ve východním čele jsou umístěné pod segmentovým záklenkem, na rubu jsou obloženy polystyrénem,

v jižní stěně vpravo dva otvory nad vysokými parapety, ve tvaru vysokých půlsegmentů, souměrných podle je dělicího pilířku, v otvorech druhotně použité pruty z probíjené mříže (foto 114 – 1);

jiné otvory tu nejsou.

Sklad 115

Další úzká chodbovitá prostora se segmentovou klenbou,

vzhledem ke vzpříčeným vstupním

dveřím ve východním čele, pobitým umakartem (pod ním polystyrén), pod segmentovým záklenkem, pro průzkum nepřístupná.

V jižní a západní stěně otvory zřejmě nejsou,
otvory k severu, popsané ve 114 (viz), mají podle zaměření společný zeslabený parapet.

Závětrí 116

je drobné, opatřené segmentovou klenbou,
přístupné od severu prostupem se segmentovým záklenkem (ve výši 221-232 cm)
na celou šířku,

v bocích dveře do 117 a 115 (viz),

v jižní stěně otvor postrádáme.

Sklad 117

Další úzká chodbovitá prostora se segmentovou klenbou (zde ve výši 285-309 cm) a betonovou podlahou (foto 117 – 1).

Vstup od západu se děje zevně hladkými plechovými dveřmi, zevnitř po obvodu zesílenými kovovým profilem (mezi něj vložen akulit), kliky chybí, obdélný štítek z bílého kovu.

V severní stěně jednokřídlové celoplošné okénko s překladem v koutech zaobleným, ve vysokém parapetu (190 cm, horní plocha obetonovaná) je zřízen velký výklenek se segmentovým záklenkem (ve výši 130-146 cm).

Východní čelo s velkou nepravidelnou prasklinou,

v jižní stěně s řadami zapuštěných kovových konzol otvory nejsou.

Spodní mezipatro:

Chodba 118

má segmentovou klenbu ve výši 210-234 cm (foto 118 – 1),
na podlaze PVC, lemované gumovou lištou.

V dlouhých bočních stěnách nejsou otvory, jižní stěna je mírně prohnutá dovnitř, na horní části severní stěny provedená sonda S1 zjistila přes časté opravy praskající omítky užití malovaných linek (foto 118 – 2).

v západní
m čele hluboký
výklenek s kolmými
špaletami, z nichž levá
trochu předstupuje a
mírně asymetrickým
segmentovým
záklenkem (ve výši
213-227-223, průchod
byl zřejmě z jižní
strany zúžen
přizdívkou) a v jeho
západním líci dveře
v tesařské zárubni (viz
119),

ve

východním čele mírně vpravo v ocelové zárubni úzké dýhované dveře se samozavíračem BRANO, okénko bylo zřejmě druhotně vyříznuto do plného křídla, zrnité zasklení je lemované ze západní strany dřevěnou, poměrně širokou lištou; kliky a štítky z bílého kovu.

První patro dvorního křídla:

Chodba 119

Klenba segmentová, nesouměrná, ve výši 213-227-223 cm (foto 119 - 1),

na podlaze opět PVC.

Jižní stěna bez otvorů, v podstatě hladká,

V západním čele dveře z jedné třetiny prosklené, převážně zalepené tapetou s imitací dřeva, v ocelové zárubni,

v severní stěně nejprve vlevo průchod se segmentovým záklenkem a dále dva okenní výklenky se stlačenými záklenky (ve výši 164-188 cm) a kolmými špaletami, parapety jsou zeslabené, ale i tak tu vybylo místo na úzký dřevotřískový parapet; Eurookna dvoukřídlá čtyřtabulková, také završená půloválně.

Ve východní stěně dveře o něco starší, dřevěné, svisle bedněné, svlakové, s vyříznutým okénkem napevno zaskleným, jinak z východní strany hladké; závěsy jsou vysoké, půlkulatě zakončené, takže pocházejí nejspíše ze druhé čtvrtiny 20. století, bakelitové

štítky, nahoře a dole segmentově uzavřené, i kliky už jsou novější, ke koncům se zužující; dva svlaky ze západní strany jsou na hranách pouze okosené a na konci zaoblené; zárubeň je tesařská, čili dřevěná, s ozubem pro dvevní křídlo (foto 119 – 2).

Záchodová kóje 120

je podobná jako 122; *klenba* segmentová, ovšem jak se zdívo rozestupuje, je silně popraskaná a při západním čele téměř rovná; v severozápadním koutě je doplňovaná betonem, protože jsou skrze ni vedeny různé inženýrské sítě (foto 120 – 1); na *podlaze* je PVC;

samolepící fólie na prosklení vstupních dveří *od východu* je částečně stržená,

v *jižní stěně* mírně převýšené obdélné okénko (bohužel se nedá otvírat, takže tloušťka zdi se nedá měřit), celoplošné na kratoučkých válcových závěsech, tzn. až ze druhé poloviny 20. století. (omítka kolem okénka byla druhotně upravovaná).

Jiné otvory tu nejsou.

Předsíň 121

je opatřena segmentovou *klenbou*, *dlažba* je středního formátu, oranžová s „větvičkami“, *k jihu* průchod do 119,

k západu dveře, z jedné třetiny prosklené zrnitým sklem, sklo je však zalepené samolepící tapetou s imitací dřeva,

k severu pravoúhlý výklenek s dveřmi do 123 (viz),

ve východní stěně v západním lici čtyřtabulkové Eurookno.

Záchodová kóje 122

Asymetrická segmentová *klenba* (ve výši 218-239-223 cm) sem zřejmě pokračuje ze 121,

dlažba jako v předsíni.

Vstup dveřmi *od východu* z předsíně 121 (s prosklením, zalepeným tapetou – viz výše);

západní část je obložena do výše 150 cm nažloutlými bělninovými obkládačkami,

v *jižní stěně* pravoúhlý výklenek,

další otvory tu nejsou.

Hygienické zázemí 123 až 127 (foto 123 – 1)

Rovný strop s nevýrazným fabionem, který se vyhýbá i nevýrazně vystupujícím komínovému tělesu v severozápadním koutě (je tu patrná výrazná prasklina, která odděluje náš objekt od souseda, narušuje i zmíněný komín); na podlahách drobnější tečkované oranžové dlaždice, pouze v jihovýchodní části hlavního prostoru velkoformátové dlaždice podobně barevné, ale světlejší, v západní části na stěnách bělinový obklad v odstínu slonová kost do výše 150 cm.

V hlavním prostoru 123 jsou v severní stěně v pravoúhlém mělkém výklenku ze dvou třetin prosklené dveře,

k východu obvyklé šestitabulkové Eurookno, s obvyklým parapetem v pravoúhlém výklenku,

v jižní stěně vlevo opět ze dvou třetin prosklené dveře v ocelové zárubni,

při západní stěně řada čtyř záchodových kójí 124 až 127, jež jsou vymezené příčkami asi 215 cm vysokými a vedou do nich ocelové zárubně s oranžovým nátěrem a plnými hladkými dveřmi s hranatými klikami a štítky z bílého kovu; o dlažbě a obkladech stěn viz výše.

Předsín a schodiště 128

Nad podstatnou částí rovný strop s nevýrazným fabionem (v severozápadní části popraskaný, další výrazné praskliny v severní stěně zhruba v západní polovině délky schodiště), pouze nad nástupní částí schodiště, tedy zhruba nad jihozápadní čtvrtinou, je šikmá omítnutá plocha.

V západní části je vloženo křivočaré schodiště z přízemí, z kamenných neprofilovaných tesaných stupňů, se zábradlím ve formě madel z prken nahoře a dole trochu zaoblených a seříznutých do tvaru dlouhého kosodélníka (foto 128 – 1); schodiště se otáčí kolem krátké plně omítané vřetenové zdi. Podlahu předsíně tvoří dlažba.

Ve východní stěně v mělkém výklenku čtyřtabulkové Eurookno s uzoučkým dřevotřískovým parapetem ve výši asi 140 cm,

v jižní stěně ocelová zárubeň s dveřmi ze 2/3 zrnitě prosklenými, klika a štítky z bílého kovu, hranaté.

V *západní stěně* vlevo dveře pouze z jedné třetiny prosklené, opět zrnitým sklem, zvenčí klika a štítek z bílého kovu, hranaté, zevnitř obojí chybí; vpravo výstup schodiště z přízemí.

V *severní stěně* vpravo dveře do 130 (viz).

Jednoramenné schodiště do podkroví 129

má dvě odlišné části, oddělené jedno- a dvířky v tesařské zárubni, zpevněnými jedním svlakem a dvěma kovársky zpracovanými závěsy (u pantu je kruhové ztlustění, dále se závěsy plynule zužují a na konci jsou rovně zakončené; foto 129 - 2).

Dřevěné stupně mají ve východní, spodní části v délce zhruba jedné třetiny, i podstupnice; vrchní dvě třetiny schodiště už mají jen schodnice a nášlapné plochy, nemají tedy podstupnice, je vidět do *prostoru pod schodištěm*, který má stěny omítané, bez otvorů (foto 129 - 1).

Vstup dveřmi *od východu*, ze 128 (viz); po levém boku *nástupní části* je omítaná zeď, po pravém boku je plně omítané zábradlí, stoupající souhlasně se schodištěm, výš je stěna až ke stropu dozděna z lehčených rýhovaných cihel, z této strany neomítaných.

Rovný *strop* člení nad výstupní částí velký čtvercový průlez, opatřený bedněnými padacími dvířky.

Místnost 130

má rovný *strop* bez fabionu a na *podlaze* naoranžovělé kropenaté dlaždice, se soklem z hnědých dlaždic;

místnost je předělená *příčkou* s konstrukcí z dřevěných hranolů, lehce obdélných průřezů, ani nehoblovaných, pobitou pouze z východní strany sololitem.

V *západní stěně* velký výklenek s vysokým segmentovým záklenkem a v jeho zadní stěně

praskliny, jako by tu někdy byl průchod do sousedního domu,

v severozápadním koutě komínové těleso s malými kovovými dvířky.

K severu ze dvou třetin prosklené dveře (viz 131),

k jihu taktéž, ovšem tyto mají bakelitové kliky a štítky, jejich zárubeň je samozřejmě ocelová a výklenek pravoúhlý, jen o něco větší.

Ve *východní stěně* čtyřtabulkové Eurookno s plným parapetem, krytým dřevotřískou.

Sklad, předtím pokoj 131 (foto 131 – 1)

je *plochostropý*, s nevýrazným fabionem, na *podlaze* PVC ve vzhledu dřeva,

východní stěna je výrazně prohnutá dovnitř,

podobně jako *západní* nemá otvory. Sondy **S1** (foto 131 – 2) a **S2** v horní části východní stěny a fabionu a **S3** (foto 131 – 3) zhruba uprostřed výšky stěny díky soudržnějším nátěrům umožnily vytvořit ukázkové pravidelné sondy a dokumentovat užití linky.

V *severním* čele je obvyklé šestitabulkové Eurookno s plným parapetem, krytým dřevotřískou, v nadpraží, které je dvoustupňové, je opět asi užit polystyrén,

v jižní stěně pravoúhlý výklenek a v něm menší ocelová zárubeň a ze dvou třetin prosklené hladké dveře, kliky a štítky hranaté z bílého kovu.

Sklepy:

Hlavní budova:

Zdivo, pokud je patrné (omítaná je zejm. chodba 03 vč. odbočky), je v úplnosti cihelné (lokálně vtroušená opuka je patrná pouze v 04 – viz!), rozměry cihel jsme převzali z měření ing. J. Slavíka.

Spodní sklepy

Prostora 01

Zdivo sklepa je provedeno z plných cihel formátu 8,5-9x11,5x 25-26 cm, valená **klenba** s hojnými vrstvami vyloučených rezatých a zešedlých solí (neustále tu ukapává voda) se nachází ve výši 120-247 cm, náběh v patě je tupouhlý, klenba je založená na droboučkový ústupek, a to hlavně na východní straně, při severním čele asi přiléhá ke stěně (spára není prakticky vidět; foto 01 – 2). *Podlaha* je cihelná, zasypaná nepořádkem.

Z jižní strany je prostora vymezena mladší, tedy do klenby i patečních stěn nezávislou cihelnou příčkou z cihel zde netypického formátu 6,5x15,5x30 cm (tedy barokní či klasicistní; foto 01 - 1), uprostřed s téměř pravoúhlým prostupem (vzepětí

jen asi 4 cm, záklenek je zděný na výšku cca 30 cm, původně provedený zřejmě na ramenát, i když některé cihly jsou posunuté), těsně nad jeho záklenkem je výklenek pouze asi 4 cm hluboký, kdysi asi větrací průduch, dnes tence zazděný, jdoucí od záklenku až ke klenbě. Z této strany je příčka velmi nedbale lícovaná, spáry jsou hluboké kolem 2 cm.

Severní čelo nemá otvory,
podobně jako krátké *boční stěny*.

Prostora 02 (foto 02 - 1 a 2)

je podstatně větší než 01, má taktéž *podlahu* z plných cihel, jež není moc vidět, protože se sem sesouvá schodištěm nepořádek; také **klenba** je shodná, jelikož sem z 01 pokračuje, spára pod klenbou je tu patrná i na západní straně, zatímco na *východní straně* je uprostřed prostup s nástupní částí schodiště do vyšší úrovně. Nad ním je zřízena téměř ploše zaklenutá výseč (klesá k západu cca o 30 cm) s kolmými boky, jež plynule navazují na boky schodiště (ty se výše uhybají mírně doprava), a téměř rovným zakončením při vrcholu klenby.

Na opačné straně, kde má přece jen vzepětí přes 10 cm, končí záklenek asi 40 cm před pomyslnou stěnou a už zde začíná nad ústupkem prudce stoupající segmentová klenba nad schodištěm.

Do jižní stěny sklepa je vsazen z osy mírně vpravo rozměrný výklenek s valenou klenbou ve výši cca 150-236 cm, jehož klenba ve vrcholové části splývá s klenbou hlavní části. Do tohoto místa je vsazen pravoúhlý komínovitý průduch (rozměry prostupu cca 70x65 cm, komín nepravidelně ustupuje k jihovýchodu a pootáčí se; foto 02 - 3).

V západní stěně otvory nejsou.

Příčka, tvořící severní čelo prostoru, s průchodem do 01 (viz!), má z této strany rozetřenou maltu ze spár, takže spáry nejsou téměř čitelné, nad průchodem je i z této strany mělká nika, vzniklá zazděním větracího otvoru.

Vrchní sklepy

Chodba 03

má *podlahy* z betonové mazaniny, podlaha západní odbočky je umístěna nad dvěma, severní část nad třemi stupni z téhož materiálu; do západní odbočky chodby vystupuje prudké schodiště z tlustých cihel.

Stěny i klenby chodby jsou omítané převážně hladce, na zadržkách vstupů do malých sklípků hrubě. Západní odbočka chodby je opatřena segmentovou **klenbou** ve výši 173-185 cm (v ní patrné cihly tloušťky 8,5 cm; foto 03 - 1), s trojbokou výsečí na jižní straně, při nástupu schodiště do přízemí (viz 105), k západu následuje nejprve nižší, téměř plochý pas ve výši 143-156 cm, pod nějž je vsazena nevkusná otevírací svařovaná mříž (ze dvou svislých L-profilů, mezi něž jsou vodorovně vloženy lišty z ploše profilového plechu), a pak krátký úsek segmentové klenby již nad výstupem schodiště, ve výši cca 175-185 cm, v rozsahu drobného rozšíření prostoru po jižní straně. Pak již následuje prudce klesající segmentová klenba nad podstatnou částí schodiště do 02 (viz), jejíž nesouměrná horní hrana se nachází ve výši 95-118-108 cm nad podlahou přilehlé části chodby; v klenbě schodiště cihly 7,5x14-15x24 cm (v Hradci Králové a obecně ve východních Čechách ojedinělé použití tohoto materiálu; foto 03 - 2).

Jižní část příčné, hlavní části chodby je opatřena výrazně asymetrickou posazenou klenbou (západní pata ve výši 144 cm, východní 193 cm; foto 03 - 3), ještě jižněji jsou dva pasy, severní z nich ve výši 170-202 cm, jižní 160-182 cm, oba segmentové. Střední část klenby (ve výši cca 227-242 cm) na severu končí mírným stoupáním (jak řečeno, je omítnutá, v průrazu kvůli potrubí patrný opět cihly), níže (asi o 10 cm) posazený následující severní úsek segmentové klenby (ve výši 186-203 cm nad zdejší vyvýšenou částí podlahy; foto 03 - 4) podle všeho překryl prostor staršího schodiště.

Severní stěna schodiště je nezajímavá, místy i omítnutá, v severní stěně přilehlé chodby dole u země hák závěsu dveří do zazděného severozápadního sklípku (zazdívka i rýhovanými cihlami se jeví poměrně úzká, snad jen 50 cm, nad ní asi cihelný záklenek a ta dvířka byla asi 60 od východního rohu chodby.

Kolmo navazující pravá část *západní stěny* příčné chodby je víceméně hladká, s nejasnými jizvami po odstraněném schodišti.

V *severním čele* chodby spíše vlevo je zřízen šterbinový, k severu (kde je zakončený kruhovou trubkou) se zužující větrák, vyzděný z cihel formátu 6,5-7,5x15x27 cm; podoba větráku je dosti nepřehledná, protože je využit k vedení plynové přípojky s uzavěrem a pak ještě dalších kabelů, pravá špaleta je šikmá cihelná, levá téměř kolmá na čelo chodby, více do hloubi má neupravený líc, záklenek stoupal, byl segmentový, ale je kvůli těm inženýrským sítím částečně vysekaný.

Ve *východní stěně* dlouhé části chodby, tence omítnuté, jsou vlevo opět jizvy asi po odstraněných schodech a dále velká nika s kolmými špaletami a silně asymetrickým, téměř půlkruhovým záklenkem ve výši 112-198-148 cm (vlevo nasedá segmentově, v pravém náběhu je stlačený), v jeho zadní stěně spíše vlevo průchod s kolmými špaletami a segmentovým záklenkem ve výši 137-160 cm (patrně cihelné zdivo formátu 9x12-12,5x22-29 cm). Vpravo je ve stěně, pod předělem mezi klenbou a severnějším pasem, zřetelná svislá spára, vpravo od ní není zdivo omítnuté.

Jižní čelo v celé šíři chodby nahrazuje průchod do 05, završený již zmiňovaným nejjižnějším pasem.

V levé části *západní stěny* vyniká ze stěny oko pro petlici dveří zazděného jihozápadního sklípku.

Kolmo navazující *jižní stěnu* odbočky chodby člení nástup křivočarého schodiště do přízemí (viz 105; jsou tu místy odhaleny cihly 9-9,5x12,5x28 cm), bez dveřní konstrukce, jehož záklenek splývá s klenební výsečí (viz výše); následuje drobné rozšíření prostoru, resp. mělký výklenek (zřejmě pro dveřní křídlo; dole cihly kratší, tedy rozměrů cca 13-13,5x25 cm, výše pak o délce až 29 cm, oboje o výšce zřejmě 8-9 cm). Navazující stěnu při strmém schodišti tvoří zdivo z vysokých cihel (formát 8-9x12,5-14x25,5-27,5 cm), ve vzdálenosti 14 cm dále vpravo začíná v nižší poloze nevelký výklenek, vysoký 57 cm, široký 47 cm a cca 15 cm hluboký, se segmentovým záklenkem, zděným na výšku 15 cm (zřejmě na potřeby ke svícení – obvyklý výklenek u vstupu do neosvětlených prostor).

Prostora 04 (foto 04 – 1)

má valenou *klenbu* z cihel (formát 7,5-8 x 14-15 x 25,5-28 cm, cihly vkládány na výšku), kladenou zřejmě do bednění, ve výši 52-266 cm.

V klenbě je zhruba uprostřed při severní straně velká výseč, která ovšem prudce klesá dovnitř a zároveň se rozšiřuje, protože navazuje na špalety i záklenek okénka (foto 04 – 2); zatímco v bocích je patrna spára, která odděluje stěnu od klenby, v záklenku to tak není; 153 cm široký pronik záklenku a klenby má segmentový tvar, vzdálený 80 a více cm od stěny.

Kvůli záklenku okénka ve východní stěně byla klenba ve vrcholové části asi do hloubky 20 cm přisekána, končí tu šikminou.

Podlaha je betonová.

V *západní stěně* se nachází vlevo vstup průchodem se segmentovým záklenkem z 03, bez dveřní konstrukce; v cihelném zdivu jsou patrné dva vylehčovací oblouky, zděné na výšku 40 cm, níže pod nimi očekávané svislé spáry nejsou, takže tu bylo zřejmě provedeno šmorcování a vylehčovací oblouky jsou součástí jedné etapy se zdivem výše i níže (zdivo i pasy z cihel 8,5-9,5x12-14x28-29 cm, v nerozlišitelném zdivu pilíře pod patami pasů jsou použity i opukové kameny, přes pasy a zdivo jsou zasekány paty pro klenbu, zeď i pasy tedy musely mít dostatečně vyzrálou maltu – nejspíše jde o starší zdivo). Levý oblouk ve výši 115-198 cm je v levé části překryt čelem klenby, vpravo končí 50 cm od průchodu a je zřejmě východním lícem záklenku velké niky v opačném líci stěny (viz 03). Pravý oblouk ve výši 133-190 cm začíná 250 cm od pravého kouta.

Výše zmíněný záklenek okénka v *severní stěně*, nejspíše vylámaného dodatečně, je v hloubi zdiva nepravidelně zakončen a dosedá do něj další záklenek, který ovšem stoupá daleko výrazněji; v severním líci zdi vidíme okénko, vsazené do výklenku nepravidelně, po levé straně je pilířek cihelného zdiva, nahoře téměř rovný záklenek, vpravo jde stěna z vysokých cihel až téměř k okénku, které nemá skleněnou konstrukci, ale je opatřené

mřížkou, vsazenou do výřezu v pískovcové soklové desce. Parapet od výšky 130 cm nahoru je velmi prudce zešíkmený, nerovný, cihelný.

Východní čelo je zděno z cihel formátu 7,5-8x12,5x29 cm (foto 04 – 3), okénko uprostřed nahoře má k východu mírně stoupající segmentový záklenek, před okénkem (v otvoru je opět jen mřížka z plechových pásků) nepravidelně zakončený, špalety jsou výrazně šikmé, vlevo se šikmost dovnitř ještě zvětšuje, vpravo je její líc neurovnaný, neuměle druhotně upravovaný. Snad lze soudit, že větrák měl původně podle vnitřní části šikmější boky, teprve po rozšíření do nynějších rozměrů byl vyzděn stávající záklenek. Prudce šikmý parapet je zcela zanesen stékajícím blátem.

U koutového *jihovýchodního pilíře*, v němž jsou použity i opukové kameny, se jeví, že ve spodní části do dvou třetin výšky klenba k pilíři přisedá, výše naopak, horní část ve výši asi 30cm byla zřejmě shozena, vložena klenba a vrchní část pilíře k ní nakonec dozděna. Do východní zdi je pilíř zavázán, vyzděný je z cihel formátu 8,5-9x13x28-30 cm.

V jižní stěně otvory postrádáme.

Prostora 05

má velmi podobnou *klenbu* jako 04, kladenou do bednění, s velmi nízkou patou (kolem 52 cm, vrcholnice ve výši 250 cm; formát cihel 7-8x13x27-28 cm; foto 05 - 1). Klenba rozhodně vypadá, že v horní části zabíhá nad stěnu východního čela, v levé části vrcholové partie je tu nepravidelně narušená kvůli vložení strmě stoupajícího, druhotně zřízeného záklenku (nad otvorem, který se zřejmě ukláněl doleva a byl později opět zazděn). Na vstup v levé části *severní stěny* navazuje velká, asi 210 cm dlouhá pětiboká výseč (foto 05 – 3), přiléhající k západní stěně, na severní stěnu naléhající segmentovým obloukem ve výši 211-237 cm, ve špicí stoupající až na 252 cm, východní, svislý bok je od průchodu odsazen asi o 16 cm.

Podlahu opět tvoří betonová mazanina.

V severní stěně je tedy zcela vlevo vstup průchodem bez dveřní konstrukce,

s vysokým segmentovým, téměř stlačeným záklenkem (viz 03).

Ve východním čele je uprostřed druhotně zřízen k východu se zužující průchod s nízkým parapetem a rovnými překlady z ocelových nosníků, za tímto překladem z oceli je ještě překlad asi z kamenných desek, položený o něco výše; průchod vede do slepé plochostropé chodby s omítanými stěnami a šikmou východní stěnou, při níž je ve stropě litinový poklop a pod ním kovové stupačky (vše budí dojem, že se jedná o nouzový východ z protiletického krytu z doby 2. světové války). Zčásti hrubě omítnutou stěnu téměř na celou šířku člení roznášecí segmentový pas z vysokých cihel formátu 9x14x28 cm, ve výšce 141-186-168 cm, zděný místy na výšku až 45 cm, přerušený vlevo od průchodu asi 60 cm širokou zadržkou zrušeného, již zmíněného otvoru (s parapetem asi 170 cm vysokým).

V jižní stěně vpravo (118 cm od kouta), částečně též v pateční části klenby byl nezačištěný, tedy značně nepravidelný průraz, 78-96 cm široký, snad průlez do sklepa sousedního domu, vylámaný při zřizování protiletických krytů v počátku 2. světové války; je zazděný rýhovanými, zřejmě děrovanými cihlami.

V západním čele (foto 05 – 2), provedeném z cihel formátu 9x13x27 cm, byly dva výklenky s vysokými záklenky a plnými parapety, které jsou nyní v líci zazděné. Levý výklenek (100 cm od kouta, 80 cm široký, parapet 75 cm vysoký) je pouze v širší levé části zazděn děrovanými cihlami naplocho, vpravo je zřejmě v širší zhruba třetiny zadržka starší; pravý výklenek (57 cm od pravého kouta, 73 cm široký, nad parapetem 61 cm) byl zazděn kameninovými dlaždicemi.

Dvorní křídla nejsou podsklepená.

První patro:

Hlavní budova:

201 Schodiště z přízemí a hala 1. patra

Schodiště je tříramenné, o spodním rameni viz ve 102, i výše jsou stupně a podesty pokryty PVC s gumovými lištami (foto 201 – 3);

nad spodní mezipodestou (bez dalších otvorů) je segmentová klenbička ve výši

233-258 cm, na níž přímo navazuje stoupající segmentová klenba nad středním schodišťovým ramenem (boky má plné), nad vrchní mezipodestou je zbytek přímé segmentové klenby, téměř zrušené proražením velkého světlíku (foto 201 – 2); ten je dnes opět přestropený, s otisky bednění (nasazena asi 25 cm horním čelem klenby nad středním schodišťovým ramenem 179-211 cm nad podlahou mezipodesty), takže je to zřejmě zabetonované; nad krátkým výstupním ramenem schodiště opět stoupající segmentová (horní hrana, ve výši cca 151-165 cm nad podlahou 1. patra, je zaoblená).

V *jižní stěně* vrchní mezipodesty je nad plným omítnutým parapetem okno z novodobých ozdobných luxfer (s reliéfními bublinami a nepravidelnými rámečky) a do tohoto okna o 5x9 luxferách je v horní části vsazeno dřevěné, poměrně nové výklopné okénko s dvojsklem, jež má dole dva krátké válečkové závěsy a nahoře půlolivu z bílého kovu, s malým obdélným štítkem.

V *západní stěně* se nacházejí dveře do spodního mezipatra (viz 118).

Hala je opatřená částí valené **klenby** (ve výši asi 165-342 cm; foto 201 - 1), na jižním konci neckově uzavřená, takže v jižní části jsou dvě trojboké, bokem sousedící koutové výseče (vrcholy lunet ve výši cca 264 cm, výška ve špicích asi 303 cm), severněji je jedna výseč trojboká a úplně vpravo necelá polovina další trojboké výseče.

Podlaha z PVC je položena nejspíše na betonu.

V *severní stěně* vpravo průchod s rovným překladem, levá špaleta je na obou hranách zaoblená.

Ve *východní stěně* vpravo mělký pravoúhlý výklenek a v něm ocelová zárubeň s hladkými plnými dýhovanými dveřmi, s hranatými klikami a štítky z bílého kovu.

V *jižním čele* nejsou otvory,

v *západní stěně* úplně vlevo výstup schodiště z přízemí (viz), se zaoblenou pravou špaletou; vpravo pravoúhlý průchod s kolmými špaletami, vlevo zaoblenými, do **zálivu** se segmentovou klenbou ve výši 328-367 cm, v němž je vlevo nástup na schodiště do 2. patra (viz 301), v čele vstup do 207a a vpravo (k severu) výklenek oproti dnešním dveřím velmi široký, veliký, se šikmými špaletami a velmi nízce vzdutým segmentovým záklenkem, se vstupem do 207 (viz).

Učebna s předsíní a zálivem 202

Pod *podlahou* z PVC se zřejmě rýsují parkety.

Hlavní prostor (foto 202 – 1)

je *plochostropý* s nevýrazným fabionem; všechny tři sondy tu odhalily (sondy S1 a S2 viz na foto 202 – 3 a 4) velmi zajímavé vrstvy s dekorativními malbami, jejichž nejstarší vrstvy lze pravděpodobně datovat do 18. století; zvláště pěkné je torzo na jižní stěně při pravém koutě (vrstva 3 v sondě **S3**; foto 202 – 5 a 6) s viditelným rozkreslováním tužkou;

v *bočních stěnách* sice nejsou otvory, ale v *severní stěně* je zhruba uprostřed zřejmá zazdívká velmi širokých dveří nebo průchodu o šířce skoro dvou metrů;

ve *východní stěně* dva pravoúhlé výklenky se zeslabenými parapety, krytými deskami z dřevotřísky, pod obvyklými šestitabulkovými Eurookny, překlady jsou přímé, dvoustupňové;

202 - 1

- 3

202 - 2

- 4

202 - 5

202 - 6

202 - 7

202 - 8

v západní stěně jsou zřízeny dva průchody se stlačenými záklenky a zaoblenými hranami špalet, levý do předsíně ve výši 199-265 cm, pravý, do zálivu, trochu vyšší (182-285 cm; foto 202 - 2),

V obou připojených prostorech jsou **části klenby** bývalé horní síně (viz i 201 a 205): v **předsíni** by měla být část klenby se dvěma koutovými výsečemi, ale klenutí je značně přisekané a zbroušené, takže zbyly jen vlnité tvary téměř bez hran; sonda S7 (foto 202 - 7) s výraznými linkami zřejmě dokládá poměrně dávný původ zbroušení klenby i velkého průchodu od východu.

v západní stěně jsou vstupní dveře (viz 201),

v bocích otvory nejsou, na jižní stěně při pravé patce klenby odhalila sonda S9 zbytek nezařazené zelenkavé malby s dekorem (foto 202 – 8); v severovýchodním koutě umyvadlo a obklad hnědými obkládačkami do výše 120 cm,

ve východní stěně vpravo výše popsáný velký průchod.

V severozápadním **zálivu** je v části valené klenby patrná podstatná část trojboké výseče s lépe zachovanými hranami, ale o hřebíncích už se mluvit nedá;

na západní stěně je asi 120 cm vysoký obklad v barvě slonové kosti,

v bocích otvory nejsou,

ve východní stěně výše popsáný velký průchod téměř na celou šířku.

Sál – učebna 203 (foto 203 – 1)

Podlahu tvoří PVC, snad jsou pod ním parkety, ale nejsou moc čitelné; rovný omítaný strop s prostým fabionem.

Jsou tu zřízeny tři okenní výklenky, tedy jeden k severu, dva k východu, všechny shodné, pravoúhlé, se šikmými špaletami a zeslabenými parapety, krytými dřevotřískou,

v nich obvyklá šestitabulková Eurookna. Na pravé části severní stěny odhalily zejm. sondy **S2** a **S3** (foto 203 – 3 a 4) zajímavé souvrství dekorativních maleb, z nichž nejstarší pravděpodobně náleží do 18. století; S2 zřejmě naznačuje iluzivní dřevěný obklad, nad nímž mohla být tapeta nebo i náročnější výmalba; v S3 jde přes malbu se zajímavou řádkou malovaných perliček několik vrstev se šablonovými malbami. Sonda **S1** (foto 203 – 2) více vlevo odhalila souvislou část nejstarší vrstvy s malbou.

Jižní stěna je nyní bez otvorů, uprostřed je opět zřejmě patrná zazdívka průchodu s hrubší omítkou;

V *jihozápadním koutě* široce okosené komínové těleso, v *západní stěně* vlevo pravoúhlý výklenek a v něm ocelová zárubeň s plnými hladkými dýhovanými dveřmi. Vrstva s malbou byla zjištěna i sondou **S4** (foto 203 – 5) vpravo od komína, na něm samotném jen monochromní nátěry (sonda **S5** na foto 203 – 6).

Kancelář 204

má segmentovou *klenbu* (ve výši cca 253-336 cm) se zaoblenými náběhy, ale o oválném profilu se nedá hovořit.

Na *podlaze* koberec.

V *severním čele* velký výklenek s mírně šikmými špaletami, segmentovým záklenkem (ve výši 297-326 cm) a zeslabeným parapetem krytým dřevotřískou, v něm dvě

obvyklá šestitabulková Eurookna, oddělená zděným pilířem (foto 204 – 1);

boční stěny bez otvorů; sondy **S1** a **S3** (foto 204 – 2 a 3) v horní části stěn odhalily několik historických vrstev s užitím vodorovných linek a dalšími dekorativními prvky – jde o překvapivé zjištění v prostoru, v němž lze předpokládat dávnou černou kuchyň.

V *jižní stěně* uprostřed ocelová zárubeň s polstrovanými dveřmi a nad nimi o mnoho širší luxferové okno (14x4 luxfery).

Část haly 205

je opatřena neúplnou valenou *klenbou* (pokračuje k západu do 206, k jihu do 201 a 202) s trojbokou výsečí nad východní stěnou (délka 200 cm, výška ve vrcholu lunety 316 cm, ve špičce 336 cm) s hranami téměř hřebínkovými; na *podlaze* PVC.

V severovýchodním koutě vystupuje silně zaoblený roh komínového tělesa, k východu plné dýhované dveře,

v jižní stěně vpravo pravoúhlý průchod se špaletami na hranách zaoblenými;

západní stěnu tvoří tenká příčka s povrchem ze sololitových desek (na rubu dřevěná konstrukce), v ní vpravo vsazeny dýhované dveře s hranatými klikami a štítky z bílého kovu, o mnoho výš zhruba uprostřed délky stěny větrák s pevnými lamelami.

O otvorech v příčce k severu viz výše, ve 204 (foto 205 – 1).

Úklidová komora 206

Další doplňkový prostor, původně náležející k horní síni (viz výše), má příslušnou část

valené **klenby** s jednou celou trojbokou výsečí, víceméně s hřebínky, a další neúplnou výsečí v jihozápadním koutě (foto 206 – 1); původ výmalby ve formě šedomodrých pásů, zdůrazněných linkami, odhalených na pateční části klenební výseče sondou **S1**, je odhadován až v době kolem roku 1900 (foto 206 – 2); na *podlaze* PVC.

V jihovýchodním koutě zaoblené těleso komína;

V severní stěně pouze jeden svislý pás luxfer,

o provizorní příčce po východní straně s dveřmi a větrákem viz výše (ve 205),

jiné otvory tu nejsou.

Velká místnost - učebna 207

Na *podlaze* PVC, různě mramorované, pod ním zřejmě parkety; *strop* s fabionem, který v podstatě probíhá i podél omítnutého trámu (31 cm vys., 34 cm širokého), který pod stropem probíhá uprostřed ve směru východ-západ; naopak na komínové těleso v jz. koutě fabion nereaguje.

V *západní* i *severní stěně* podobné dvojice okenních výklenků se segmentovými záklenky a zeslabenými parapety, krytými dřevotřískou, s obvyklými šestitabulkovými Eurookny, navíc s připevněnými žaluziemi (foto 207 – 1). Sonda **S1** nad pravým okenním výklenkem v západní stěně odhalila torza výmaleb s linkami i složitějším, zřejmě šablonovým dekorem (foto 207 – 2).

Ve *východní stěně* nejsou otvory, nepravidelná svislá prasklina asi dva metry od levého kouta (asi 190 cm vysoká, končící zalomením doprava), a ani dvě další, zhruba po 180 cm dále vpravo (první z nich také nepravidelná, jde do výšky cca 220 cm a pak možná i výš, kde je opravdu jenom vlasová, poslední hodně málo zřetelná), nejsou dostatečně specifické, nemusí signalizovat zazdívky otvorů ani předěly ve stáří zdiva.

V *jižní stěně* vlevo dveře v ocelové zárubni, zde obvyklé (hladké plné dýhované), klika i štítek z bílého kovu, hranaté; dále vpravo je patrná zazdívka menšího dveřního otvoru, asi 100 cm širokého a 180 cm vysokého, již naznačila i restaurátorská sonda, vzdálená asi 210 cm od jz. koutové vestavby (snad komína).

Učebna 207a (foto 207a – 1)

má na *podlaze* PVC, položené nejspíše na fošnách, a plackovou *klenbu* (výška v koutech asi 228 cm, uprostřed j. a s. stěny 333 cm, uprostřed v. a z. stěny 321 cm, uprostřed místnosti 335 cm), svedenou při jižní a severní stěně do stlačených pasů, při jižní stěně 50 cm široký pas (ve výši 203-323 cm), pod západní třetinu pasu při severní stěně je vložena vestavba komína, který jde až těsně

k oknu v západní stěně, tenčí přízdívka je i pod východní třetinou pasu.

V *západní stěně* je zcela vpravo osazeno obvyklé šestitabulkové Eurookno ve výklenku se segmentovým záklenkem (ve výši 266-281 cm) a levou špaletou šikmou, parapet je zeslabený, krytý dřevotřískou.

V *bočních stěnách* nejsou otvory, po pravé špaletě zazdívký dveří, vysledované z protější strany (ve 207), je patrná prasklina, levá je zřejmě krytá zmíněným komínovým tělesem.

Ve *východní stěně* je zřízen široký výklenek s rovným nadpražím, pravá špaleta šikmá, trochu půdorysně zaoblená, ve výklenku obvyklé dveře s dýhovanými povrchy.

Vrchní mezipatro:

Chodba 208

má v podstatné východní části segmentovou *klenbu* se zaoblenými kouty, takže vypadá jako silně stlačená klenba, která ve východní zhruba třetině stoupá, v čele je úskok, vlevo cca 10 cm vysoký, vpravo se zmenšuje až na nulu, je tu nejspíš přisekaný, a následuje záklenek segmentový, který k východu velmi výrazně stoupá; v západní části je rovný strop.

V souladu s tím třetina *podlahy* je tvořená rampou asi betonovou, na níž je položené PVC.

V *bočních stěnách* nejsou v podstatné východní části otvory, mezi klenutou a plochostropou částí je zúžení přízdními polopilíři (jižní stěna je trochu prohnutá dovnitř, severní stěna vypadá skoro rovná).

Ve *východním čele* vpravo jsou umístěny hladké, původně plné dýhované dveře s vyříznutým lištovaným okénkem ze zrnitého skla.

V *západním čele* ocelová zárubeň s hladkými dveřmi, ze dvou třetin prosklenými zrnitým sklem.

V *severní stěně* západnější části chodby je zřízeno jedno šestitabulkové dvoukřídlé Eurookno bez pevného poutce, se stlačeným záklenkem, plný parapet je krytý dřevotřískou.

(První patro dvorního křídla viz výše, 119 až 131)

Dvorní křídla - 2. patro:

Chodba 209

je *plochostropá*, na *podlaze* má PVC.

Chodba je přístupná *od východu* dveřmi z 208 (viz výše),

jižní stěna nemá otvory,

v *západní stěně* dveře do předsíně 210,

v *severní stěně* úplně vlevo bělinový obklad lehce nažloutlý, pouze jeden metr vysoký, vpravo šestitabulkové Eurookno jako ve 208.

Předsín s pisoárem 210

je opět *plochostropá*, na *podlaze* má PVC.

Ve *východní stěně*, již tvoří 220 cm vysoká příčka, jsou osazeny hladké plné dveře, mající kliky a štítiky z bílého kovu, hranatých tvarů,

jižní stěna nezajímavá, bez otvorů

k *západu* vedou dveře hladké plné, opět s obvyklou klikou a hranatým štítkem;

na *severní stěně* je proveden lehce nažloutlý bělinový obklad, pouze jeden metr vysoký, s připevněným pisoárem.

Záchodová kóje 211

je podobná své předsíni,

také o vstupu viz ve 210,

v *jižní stěně* je osazené ve vnitřním líci silně převýšené okénko na krátkých válcových závěsech, oliva odmontována (za okénkem jsou vidět hluboké venkovní špalety výklenku velmi úsporné velikosti, výklenek je v jižním líci krytý drátěným pletivem, jímž prorůstá břečťan, takže okénko není vůbec z venku vidět; foto 211 - 1).

Podkroví nad západním křídlem 212 (foto 212 - 1)

Úsporný **krov pultové střechy** tvoří zřejmě jen vaznice při západní zdi, nesená sloupky s pásky, krokve, po obvodu neúplný systém vazných trámů a na nízké cihelné, nesouvisle tence omítnuté nadezdívce po *východní straně* pozednice; místy je vidět typické tesařské číslování, spoje kolíčkové. *Podlaha* pokrytá nepořádkem je zřejmě z cihelných dlaždic a plných cihel; severně od výstupu schodiště je provedena sonda do podlahy, je patrné bednění, na kterém je zespodu zřejmě rákos, výše je vidět trám, další prkenné bednění, tenký zásyp a pak už jsou cihly a topinky (foto 212 - 3).

Jižní stěna je cihelná, neomítnutá a je v ní těsně u země cihelná zadržka okénka či zrušeného úsporného vstupu, vysokého asi 130 cm, přímý záklenek je zděný ve výši 30 cm.

Západní stěna je v levé šestině vyzděná nově, hlavně z plných cihel, ale jsou do ní vkládány i řádky

plynosilikátů; vpravo končí zřejmě u lehce předstupujícího nároží souseda, které není ani pořádně začištěné. Stěna souseda, zhruba v polovině délky členěná výrazným ústupkem, je omítaná, severně od schodiště narušená výraznou prasklinou, v horní části nad výstupem schodiště měl zřejmě soused postupně zmenšované okénko, část zazdívký za vaznicí, snad z vysokých cihel, není omítnutá. Severní třetinu stěny člení asi 15 cm nad vazným trámem hranolová římsa, na koncích pozurážená, tvořená řádkou vysazených tlustých cihel (foto 212 – 2).

V *severním štítě* čtyřtabulkové dvoukřídlé Eurookénko se segmentovým záklenkem z cihel, štít jinak z rubu převážně hrubě omítnutý. Před okénkem je o stěnu opřený rám i obě křídla staršího štítového okénka, které nemělo segmentový záklenek, bylo pravoúhlé čtyřtabulkové, závěsy zakončeny kuželíky a kouličkami, klapačka se dvěma půloblounky po stranách, kolem skel drobný konvexkonkávní profil mezi ústupky.

Komín jižně od přístupového schodiště je režný, od stěny kvůli probíhající vaznici odsazený; severní je tence omítnutý, zužuje se až těsně pod vaznicí a vedou do něj ze široké východní strany dva otvory, levý s betonovým rámem, ale samotná dvířka jsou nahrazená cihlou, vpravo dvířka kovová.

Druhé patro:

Hlavní budova:

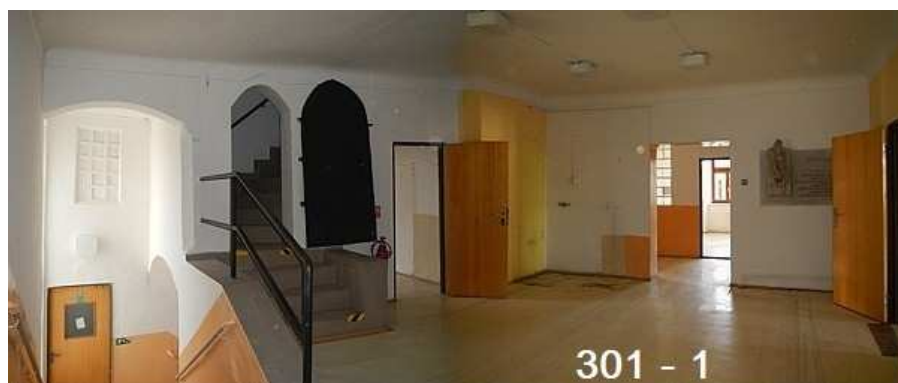
Schodiště z prvního patra a hala 301

Schodiště se skládá jen ze dvou na sebe kolmých ramen; podstupnice má asi dřevěné, pouze *nášlapné plochy* jsou obložené PVC nebo linoleem a vpředu zakončené gumovou lištou, madla opět z vodovodních trubek, zakončených koleny.

Nad dlouhým nástupním ramenem (v bocích bez otvorů) stoupající segmentová *klenba*, dole přímo navazující na přímou segmentovou klenbu zálivu 201 (viz; foto 301 - 3); nad mezipodestou je strop o hodně výš, podhled asi ze sololitu je ze všech stran lemovaný lištou; po její východní straně je segmentový, téměř plochý pas a nad podstatnou částí výstupního ramene je již rovný strop, protože se nachází přímo v koutě haly.

V *západní stěně* mezipodesty dole vlevo dveře v ocelové zárubni, se zřejmě druhotně vyříznutým okénkem ze zrnitého skla, přidržovaným dřevěnou lištou, klika je z bílého kovu. Vysoko ve stěně okno z 3x5 luxfer, zabílené.

V *jižní stěně* se nad omítnutým plným parapetem nachází vysoký pravoúhlý výklenek se silně okosenou levou špaletou a v něm vysoké luxferové okno (5x16 luxfer).

Hala (foto 301 – 1) má *podlahu* z PVC, nejspíše položeného na betonu. Při výstupu schodiště z 1. patra je nízká, zčásti šikmo zakončená zídka, obložená středně velkými šedými dlaždicemi; nad touto zídkou je vztyčeno zábradlí z trubek o průměru asi 5 cm; zmíněnými dlaždicemi je obložena i přilehlá nástupní část schodiště do podkroví i obdélná zídka po jeho pravé straně.

Rovný omítaný *strop* obíhá fabion, níže pod ním omítkové odsazení.

V *západní stěně* je tedy zcela vlevo prostup schodiště z 1. patra, završený segmentovým záklenkem a vpravo okosený, následuje otvor s kolmými špaletami a vysokým segmentovým záklenkem, téměř parabolickým, vpravo od něj je zavěšeno na třech jednoduchých pantech železná kovaná pozdně gotické **dveřní křídlo**, druhotně používané jako požární uzávěr vstupu na půdu (foto 301 – 5 a 6). Má rozměry 92x198 cm a je završené lomeným obloukem, původně nejspíš ze 4x4 hamrovaných, vzájemně přeplátovaných plechů, spojovaných nýty s plochými hlavami střední velikosti (průměr cca od 1,3 do 2,5 cm) - z líce, který byl později a je i dnes v pozici rubu, je patrné, že kovář postupoval svrchu, nejprve ve dvou řadách zprava doleva, pak obráceně, výrazně nižší spodní řada mohla případně být z menšího počtu plechů (na velké pravé spodní části byly původní plechy nahrazeny dvěma dodatečně vloženými hladkými plechy, spojenými řádkem nýtů s drobnými hlavičkami). Na původním líci je ještě vpravo nahoře jednoduchý pákový uzávěr a uprostřed výšky (z rubu na

konci středového závěsného pásu) dodatečně nasazené oko dlouhé petlice (dovoluje usuzovat, že původní portál mohl být cihelný).

Na rubu je křídlo zpevněné soustavou 4-5 cm širokých pásků (u závěsů šířka až 6 cm): nejhustěji je nýtován nejprve přípevněný obvodový pás, následovala dvojice diagonálních křížících se pásů (dole však nejdou až do rohů) a svislý pás ve střední ose; nakonec byla přípevněna trojice vodorovných závěsových pásů, které však na opačné straně od závěsů končí těsně před obvodovým pásem. Zatím jsme nezmínili, že uprostřed svislého pásu byl vykován plochý můstek – střední závěs tak mohl být pod tento pás podtažen a křížení na můstku ozdobeno nýtem se zdobnou nízkou hlavou v podobě čtyřlístého květu (foto 301 – 7). Přes střední závěsový pás je vlevo nasazen (snad druhotně) vypouklý kruhový plech s přípevněným přitahovacím okem, po obvodu s poškozenými zdobnými listy či plamínky. Vlastní oko je oválné, ve spodní části rozšířené a zašpičatělé, opatřené srpkovitým otvorem. Dále vlevo je druhotným přeplátováním zaslepena starší, výše položená klíčová dírka, ale žádný zámek se bohužel nedochoval.

Dále vpravo zde obvyklé dýhované dveře, do haly s kulovým madélkem, zevnitř klika hranatých tvarů a štítek z bílého kovu a úplně vpravo ústupek.

V severní stěně pravoúhlý průchod a vpravo od něj obdélná pískovcová pamětní deska (foto 301 - 4), na ní vlevo na menší, více vystupující desce vysoce plastická reliéfní kompozice z lidských rukou a jakýchsi květů. Vpravo reliéfní vybarvený nápis verzálkami: *ČEST JEJICH PAMÁTCE ! // František Lán / umučen v Dachau 4. února 1943 / Miroslav Němec / popraven v Drážďanech 4. března 1944 / Květa Čejková / zastřelena v Hořicích 6. května 1945 / Ladislav Kubín / zákeřně zastřelen 10. června 1945.*

Ve východní stěně vlevo zde obvyklé dýhované dveře a vpravo opět široká koutová vestavba se svislými prasklinami, pravá, 28 cm od kouta, od výšky asi 165 cm uhýbá doleva, výše se znovu objevuje pod restaurátorskou sondou; levá prasklina se nachází 87 cm dále vlevo.

V jižní stěně v hale nejsou otvory, byl tu však vpravo, nad výstupním ramenem schodiště, zjištěn sondou S3 souhlasně se schodištěm stoupající šedý sokl, při horním okraji zvýrazněný hnědočervenými linkami (foto 301 – 2).

Sál - učebna 302

je plochostropý s nevýrazným fabionem, parkety pod PVC, pokud tu jsou, nejsou čitelné,

v severní stěně
velký pravoúhlý výklenek (na polovinu šířky stěny),

ve východní stěně
dva pravoúhlé výklenky s Eurookny, jejichž spodním křídly chybí obvyklé vodorovné dělení, takže jsou čtyřtabulková; parapet zeslabený, krytý dřevotřískou.

Jižní stěna bez otvorů,

západní stěna má vpravo pravoúhlý výklenek a v něm ocelovou zárubeň dveří; při *jihozápadním koutě* umyvadlo, ale není tu obklad, jen olejový nátěr, ve stěně jsou tu vlasové praskliny, ale nejví se jako specifické známky dávných stavebních změn.

Chodba 303 (foto 303 - 1)

má na *podlaze* PVC, položené na parketách, a rovný *strop* s fabionem kromě severní strany,

na této *severní straně* se nachází příčka uprostřed s hladkými plnými dýhovanými dveřmi v ocelové zárubni, nad ní luxferové okno o 4x3 skleněných rýhovaných cihlách, po stranách jsou souměrně dvě větší luxferová okna (7x9 luxfer).

Ve *východní stěně* obvyklé dveře, vpravo níže ve stěně sonda **S1** (foto 303 – 2) odhalila výmalby komplikovanými šablonami; sondy **S2** a **S3** dvě vrstvy linkování v oblasti fabionu (foto 303 – 3 a 2).

při *jižní stěně* vlevo přízední pilíř, připomínající komín, ale kupodivu jsou na něm plechová hladká dvířka s nápisem „POZOR ELEKTRICKÉ ZAŘÍZENÍ!“ a vpravo pravoúhlý průchod,

k *západu* vedou opět obvyklé dveře.

Sál – učebna 304 (foto 304 – 1)

má na *podlaze* opět PVC, položené na parketách; rovný *strop* s nevýrazným

fabionem, který obíhá i kolem *jihozápadní koutové* vestavby komína (se zaoblenou volnou hranou), vedle něj

v *západní stěně* hluboký pravoúhlý výklenek s ocelovou zárubní a obvyklými dveřmi,

k *severu* nejsou otvory, ale zazdívká

okenního výklenku je tu patrná, asi 140 cm široká (od kouta vpravo je vzdálená asi 280 cm), sondy jsou až vpravo od ní. Sonda **S2** ve spodní části stěny zachytila linky, ale přes značný rozsah úplně neprokázala iluzivní sokl (foto 304 – 3), sonda **S3** prokázala stejné vrstvy u stropu (foto 304 – 4).

Ve východním čele dva hluboké pravoúhlé okenní výklenky se zeslabenými parapety, Eurookna jako v sousedním sále 302. Ve stěně vlevo nahoře odhalila rozměrná sonda **S1** malbu s atraktivním pásem polovičních sluníček pod stropem (foto 304 – 2).

V jižní stěně nejsou otvory, ba ani zazdívka nějakého otvoru tu není čitelná.

Kancelář 305 (foto 305 – 1)

Na podlaze PVC, položené na vlýskách nebo parketách.

Rovný strop má fabion, který je dole zakončený omítkovým odsazením: obíhá i široká komínová tělesa

při západní (vpravo v něm drobná kovová dvířka) a východní stěně (v tomto se jeví při podlaze zazdívka velkého, snad dokonce krbového otvoru, 66 cm širokého, vzdáleného 90 cm od pravého rohu tělesa, jeho levá špaleta je dobře čitelná až do výšky asi 110 cm, trochu čitelný je i záklenek, zato pravá špaleta je už daleko méně zřetelná a nahoře se až nad tušeným záklenkem uhýbá mírně doleva; přinejmenším toto východní těleso je tu už dlouho, protože je na něm podle restaurátorské sondy docela pěkná malba; stěny jsou jinak bez otvorů), naopak při jižní stěně fabion není. Sondy **S1** a **S3** (foto 305 – 2 a 4) na komínových tělesech signalizují rozsáhlé stopy výmalby nejen s linkami ve fabionu, ale i dekorativní pás pod ním, jinde šablonový dekor (sonda vpravo od S3 – foto 305 - 5).

V jižní stěně sestava luxferových oken a dveří, popsaná výše (ve 303), dveře a luxferové okénko nad ním mají společný výklenek, jdoucí až ke stropu.

V severním čele ve společném výklenku dvě obvyklá šestitabulková Eurookna, oddělená zděným pilířkem, se společným parapetním prknem z dřevotřísky nad zeslabeným

parapetem, překlad opět dvoustupňový. Svislá linka v sondě **S2** vlevo nahoře nejspíše nasvědčuje i rámování okenního výklenku (foto 305 – 3).

Sál – učebna 306 (foto 306 – 1)

Na *podlaze* PVC, položené na parketách; rovný *strop*, zpevněný ve východozápadním směru trámem, obíhá fabion, dole zakončený omítkovým odsazením, který bez omítkového odsazení obíhá i kolem trámu, trám je dole na hranách výrazně zaoblený, toto zaoblení se u stěn asi úplně neztrácí (výška k trámu 260 cm, k omítkovému odsazení 266 cm, ke stropu 285 cm; na komín či pilír v jz. koutě fabion nereaguje; foto 306 - 2).

V *západní a severní stěně* po dvou pravoúhlých okenních výklencích, se zeslabenými parapety, šestitabulková Eurookna, vše obvyklé. Na západní stěně v horní části a na přilehlém fabionu v blízkosti stropního trámu zjistily sondy **S1** a **S2** (foto 306 – 4 a 3) místy značně poškozené stylizované rostlinné a geometrizující dekory, nejmladší asi z doby kolem roku 1900.

Ve *východní stěně* nejsou zazdívky otvorů patrné, je tu pouze vpravo pravoúhlý výklenek vstupu.

Jižní stěna nemá otvory, je tu však podle úpravy omítky zřetelná zazdívka zřejmě dveřního otvoru, asi 120 cm široká, 246 cm od levého kouta.

Učebna 307

(foto 307 – 1)

Podlahu tvoří PVC na vlýskách, nebo parketách; hlavní prostor má rovný omítaný *strop* téměř bez fabionu, v průchodu od východu segmentová klenba ve výši 179–202 cm.

V *západním čele* okno s plným parapetem, krytým téměř bílými mramorovanými dlaždičkami, šestitabulkové Eurookno, výklenek pravoúhlý; sondy v západní stěně, zejm. **S1** v levém koutě, nalezeny šablonové dekory i svisle vedené linky (foto 307 – 2).

v severozápadním koutě vestavba velkého

komínového tělesa s betonovými komínovými dvířky v pravé části delší stěny, *severní stěna* jinak bez otvorů, omítnutá zadržka průchodu by tu mohla být asi zhruba ve střední třetině volné stěny, svislé spáry jsou patrné jen do výše asi 140 cm, málo specifické.

V čele chod-bičky *k východu* obvyklé zánovní dveře.

V *jižní stěně* dveře asi 180 vysoké (foto 307 – 3), jednokřídlé, rámové o dvou výplních jen lehce profilovaných, na rubu jsou výplně hladké a obíhá je čtvrtovál a ústupeček, krabicový zámek, zámeč-nicky zpracovaný, je téměř celý zadlabaný, skoro nevystupuje (foto 308 – 3); klika je anatomických tvarů, asi z první třetiny 20. století, štítek uzoučký protáhlý, nahore i dole půlkulatě zavřený (foto 307 - 5), závěsy ve tvaru T, na koncích třičtvrtěkroužky, uprostřed proti nožce segmentové rozšíření (foto 307 – 4).

Přístěnek - sklad 308 (foto 308 – 1)

Zvýšená betonová *podlaha*, ve východní zhruba třetině vyvýšený bedněný stupeň, obložený linoleem; rovný *strop* téměř bez fabionu.

Obložková

zárubeň dveří v *severní stěně*, směrem do 308 (viz!), je na volné hraně opatřená drobným profilem (čtvrtovál mezi ústupky), na opačné straně tedy ozub pro dveřní křídlo.

Ve *východním čele* v pravouhlém výklenku luxferové okno, které je z druhé strany zatřené bíle,

žádné další otvory tu nejsou. Drobné sondy ověřily

očekávatelnou skutečnost, že v podružném prostoru hodnotné výmalby nejsou (foto 308 – 2).

Podkroví:

Hlavní budova:

Do podkroví byly pomocí tvárnic YTONG a sádrokartonových desek, jimiž byly obloženy i stojky a pásy krovy (často tak, že vznikl plný trojúhelník), vestavěny místnosti většinou s částečně šikmými stropy. (Popis je vzhledem k nulové památkové hodnotě pojat sumárně).

Schodiště ze 2. patra a hala 401

Schodiště (foto 401 – 1) je obložené šedohnědými *dlaždičkami*, z nichž je zhotoven i sokl, je pravouhle zalomené křivočaré, stáčeující se kolem zaobleného rohu; za popsáním para-

bolickým záklenkem prostupu z haly 2. patra (viz 301) je asi o 40 cm výš ještě záklenek segmentový a ještě asi o 22 cm výše rovný překlad. Jižní část stropu je šikmá a při ní, již pod

rovným stropem haly, vyniká z kouta při stropu jeden z obedněných pásků.

V bocích nemá otvory.

Hala (foto 401 – 2) je opatřená rovným *stropem* a na podlaze má dlažbu ze čtvercových šedých dlaždic.

Ve *stěnách* množství zde obvyklých plných hladkých dýhovaných dveří (ve dveřích do 403 je dole ležatý větrák s pevnými lamelami, kliky jsou tentokrát bakelitové hranaté a štítky protáhlé obdélné, také bakelitové. Při výstupu schodiště zídka asi 70 vysoká a na ní šikmo postavených pět úzkých, asi dřevotřískových desek nastojato.

Archiv 402 (foto 402 – 1)

má částečně šikmý strop, pásek a stojka obedněny tak, že vzniká volný trojúhelník, na podlaze koval, nad ním lišta zřejmě umělohmotná; jedno střešní okno.

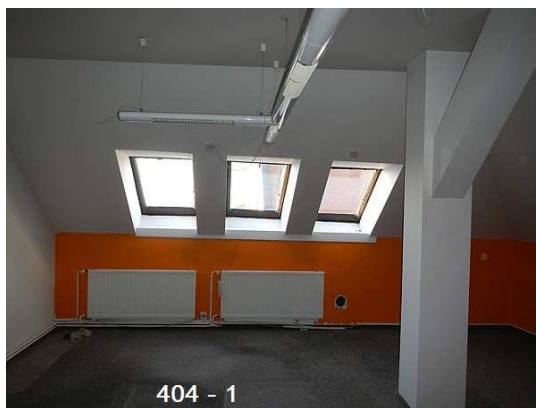

Archiv 403

Na podlaze PVC, dvě malá okénka s drátěným sklem, východní část stropu je šikmá, dva pásky při ní jsou obedněny tak, že nevznikají žádné volné trojúhelníky.

Kancelář 404 (foto 404 - 1)

má na podlaze koval, při východní části šikmého stropu pilíř a dva pásky, jejichž obedněním vznikly volné trojúhelníky, v šikmé střeše po severní straně tři střešní okna – jsou dřevěná, na vnitřní hraně mají dokonce profil (čtvrtekruhový obloun mezi ústupky), na vnější hraně je dvojsklo, zavírání půlolivou nahoře, hranatou z bílého kovu, štítek stejný (foto 404 – 2); dveře do 405 jsou z obou stran polstrované.

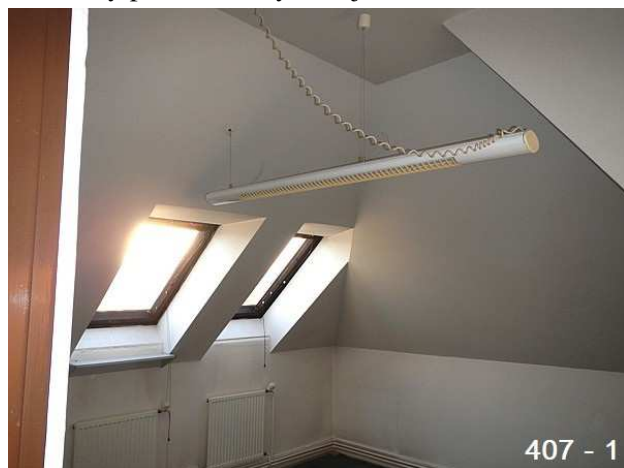

Kancelář 405

Na podlaze mramorovaný kovral, dvě okna jako předešlá, také s vnitřními žaluziemi; v jihozápadním koutě bělinový mramorovaný obklad asi 140 cm vysoký, umyvadlo je už ale odmontované, (žádné pásky).

Kancelář 406

Na podlaze poničený kovral (po nábytku zbyly různé otisky), při západní stěně jeden obedněný pásek s volným trojúhelníkem, dvě střešní okna jako předešlá, kout - tentokrát jihovýchodní - obložený mramorovanými, téměř bílými obkládačkami, je tu i umyvadlo.

Kancelář 407 (foto 407 – 1)

Na podlaze kovral, při východní stěně pásek, obedněný bez volného trojúhelníku, dvě střešní okna podobná předešlým.

Chodbička, předsíně a záchodové kóje 408 až 412

Na podlaze čtvercové hnědošedé dlaždice, z nichž je také nižší sokl, dveře hladké, částečně s nátěrem v odstínu slonové kosti, jiné dýhované, většinou rovné stropy, v kójích šikmé, na stěnách kójí a částečně i v předsíních obklady hnědošedými obkládačkami do výše asi 140 cm.

Půda 413

Podlahu, zanesenou prachem, tvoří asi jen hliněná mazanina; je výrazně níž, schází se na ni po několika stupních.

Není tu provedena vestavba, takže je patrná část úsporného **krovu** (foto 413 – 1 a 2): vazné trámy jen v plných vazbách a pod vaznicí v šikmém hřebeni, jinde jen krátkata; vaznice jsou nesené stojkami s pásky a vzpěrami, spoje kolíčkové; krokve vypadají stejně staré jako nosná konstrukce, bednění z řezaných, místy nedokonale

hraněných prken vyhlíží jako mladší. Stěny vestavby jsou z této strany obložené polystyrénem, **komín** je tence omítnutý, v narušeníh omítky jsou patrné cihly.

Podkroví dvorních křídel:

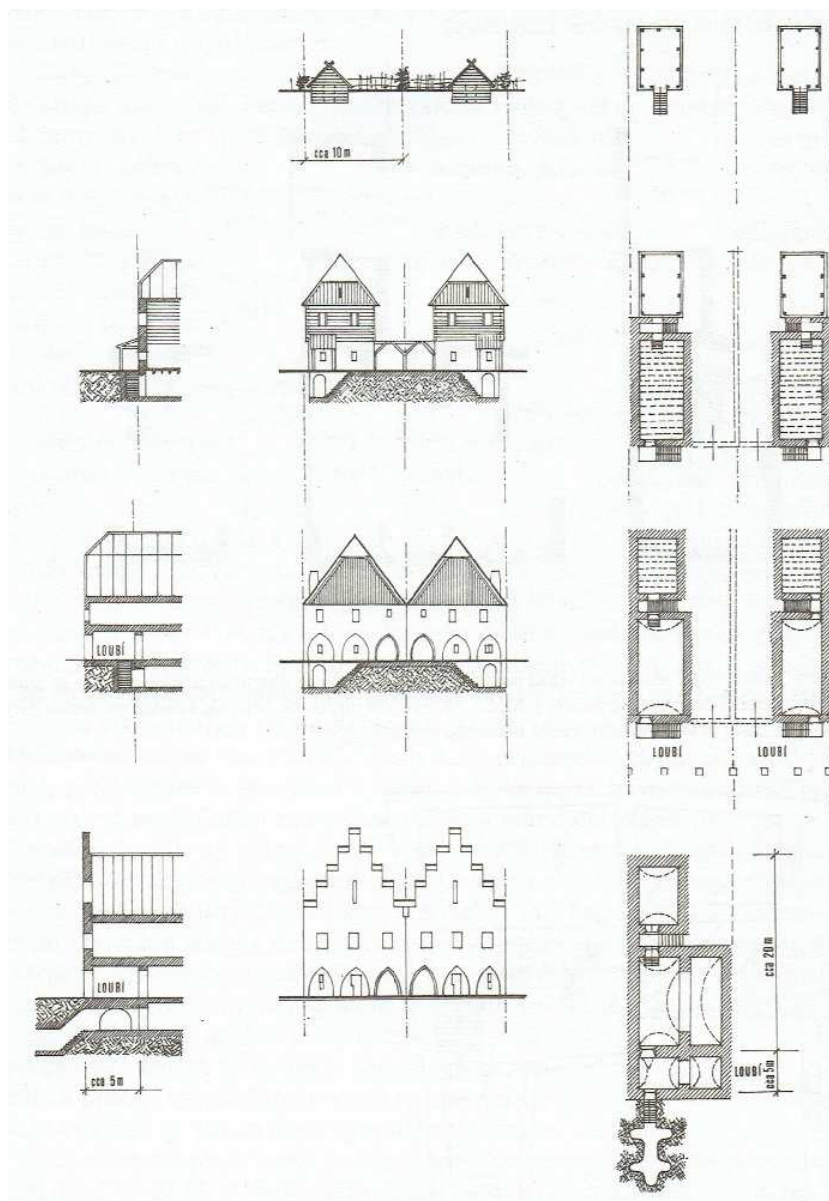
Podkroví západního křídla viz 212 (přístupové schodiště do něj viz 129), krov pultové stříšky nad úzkým jižním spojovacím křídlem není přístupný.

STAVEBNÍ HISTORIE

Rozklíčování stavebního vývoje hradeckých domů komplikuje kromě výstavby ze dřeva přinejmenším během středověkých počátků výstavby a obvyklého nedostatku datovatelných detailů, s nímž se setkáváme i téměř ve všech ostatních českých městech, i výstavba, resp. přestavba ve zděné formě prakticky od počátků z pálených, ručně dělaných cihel. Cihelné konstrukce se dobře napojují, cihly se od vápenné malty k druhotnému použití dobře čistí – to vše určení stavební historie zdejších objektů komplikuje. V případě Cejpova domu tak můžeme díky zřetelnému vzájemnému vztahu konstrukcí a s poukazem na obvyklý zárodečný vývoj domů {srv. zejm. Radová-Štiková 1991, str. 20 a Petráň 1985, str. 623} s velkou pravdě-

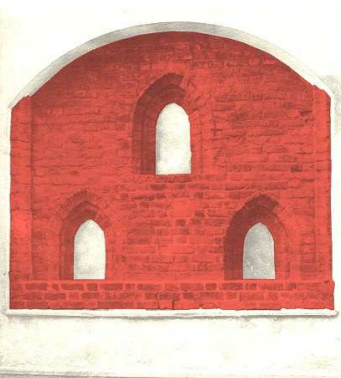
podobností g o t i c k ý vývoj domu (s možným přesahem do 1. poloviny 16. století) určit, ovšem kromě počátků jen s velmi přibližným, relativním datováním.

Jak již bylo konstatováno v kapitole o dějinách domu, jeho parcela se podle závěrů archeologického výzkumu začala formovat až v první třetině 14. století, kdy se ukázala potřeba dalšího tržního prostoru v rozvíjejícím se městě. Zda se v prostoru domu nacházelo něco z předchozí, chaotičtější zástavby spíše hospodářského charakteru, naprosto neumíme říci. Nejstarší obydlí bylo nejspíše dřevěné, částečně zahloubené, a nacházelo se v přední části parcely. Soudíme tak z toho, že nejstarší zděná část dnešního domu, původně obytná světnice, tvořící severozápadní část přízemí hlavního objemu, není jako obvykle podsklepená - funkci zahloubeného prostoru tak nejspíše stále plnil dřevěný objekt. V její západní stěně je dosud, ovšem v silně pozměněné podobě, zachována charakteristická vpadlina a sestava tří otvorů, z nichž střední, nejvýše položený, sloužíval zpravidla jako dýmný otvor (lépe dochované příklady viz zejm. Škabrada 1991, str. 25n.). Světnice zřejmě byla jako obvykle vyložená

skica dýmné světnice

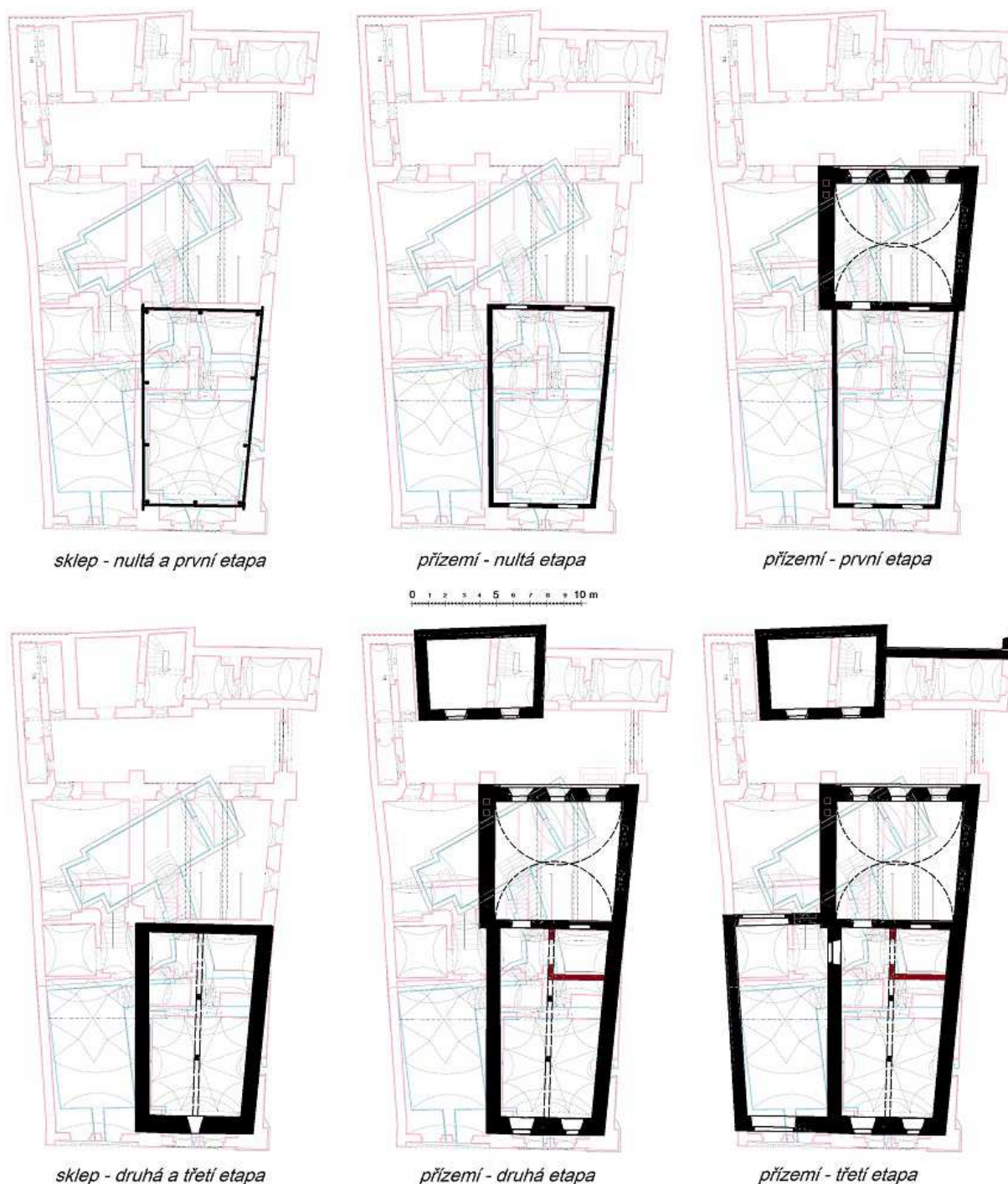
příklad čelní stěny světnice

dřevem a měla vysoký strop nebo roubenou klenbu (ještě dnes je 366 cm vysoká, když v roce 1899 byla podlaha o 50 cm snížena a v roce 1954 naopak o metr zvýšena navezením škváry; původní strop nebo klenba mohly zasahovat i do prostoru dnešního 1. patra).

Dalším krokem byla zděná výstavba dnešního severního traktu, představeného před starší světnicí (dodatečnost dokládá to, že jižní zeď není průběžná, a podporuje ji rozsah podsklepení), v úplnosti podsklepeného a opatřeného dřevěnými stropy, ve všech podlažích jednoprostorového. Přístavba měla pravděpodobně i patro, jež mohlo být i lehčí konstrukce, jeho stopy v dnešním objektu nenalzáme. Přízemí zřejmě sloužilo výrobním a obchodním účelům, ostatní hlavně skladování.

Podstatnou skutečností je, že ani v této fázi výstavby domu nenacházíme stopy po vzniku středního traktu s černou kuchyní, který je v Hradci Králové považován za běžný již ve 14. století {Slavík 2017, str. 638}, zřejmě i díky četným nálezům kachlů z tohoto období {Bláha 2017, str. 74}. Z černé kuchyně se totiž přikládalo do kachlových kamen ve světnici, která se tak zadýmení zbavila. Rané fáze Cejpova domu by tak mohly pocházet dokonce již ze 13. století, čímž by se ovšem dostaly do kolize s již několikrát prezentovanou představou o urbanistickém vývoji města, podle níž Malé náměstí vzniklo až po roce 1300 {nově i Bláha 2017, str. 66, nebo Slavík 2017, str. 630}; prvně zmíněno je kolem roku 1343 {viz kapitolu Dějin, str. 6}. Rozpor neřeší ani poznatek J. Muka {1999, str. 336}, že horní okno či řada oken zůstaly tradičním prvkem výstavby po řadu staletí i v době, kdy již dýmný provoz světnici nezatěžoval, ani naše hypotetická konstrukce, podle níž by byla černá kuchyně vestavěna na místě dnešní v lehčím provedení (nejspíše jako roubená s hliněnou omazávkou, se stěnami, spočívajícími na stropě sklepa – jak uvidíme, později byla na jeho průvlaku založena i stěna zděná) – je totiž těžko představitelné, že by se organismus domu obešel bez černé kuchyně až do 70. let 16. století. (Dodatečný vznik středního traktu s černou kuchyní byl např. u domu čp. 226 v Mostě prokázán již pro pozdní 14. století – tamtéž, str. 338.) Vznik dřevěného domu i přístavby obezděné roubené světnice tak můžeme s velkou pravděpodobností datovat do 1. třetiny 14. století, kdy pro to nastaly předpoklady jak změnami v městském půdorysu a zároveň ještě lze i u domu na takto významné parcele předpokládat podobu, jež nepočítala s instalací kachlových kamen. K přezdění přední části domu pak mohlo dojít kdykoli v následujícím zhruba stoletém období, impulzem mohla být jak některá větší katastrofa - v úvahu přicházejí zejm. požáry v letech 1339, 1407 nebo snad nejpozději 1484 – tak i prostá ztráta statické funkce sklepní výdřevy, jistě velmi trpící v kontaktu s vlhkou zeminou, pokud relativně samostatně stojící dům přestál požáry bez větší úhony.

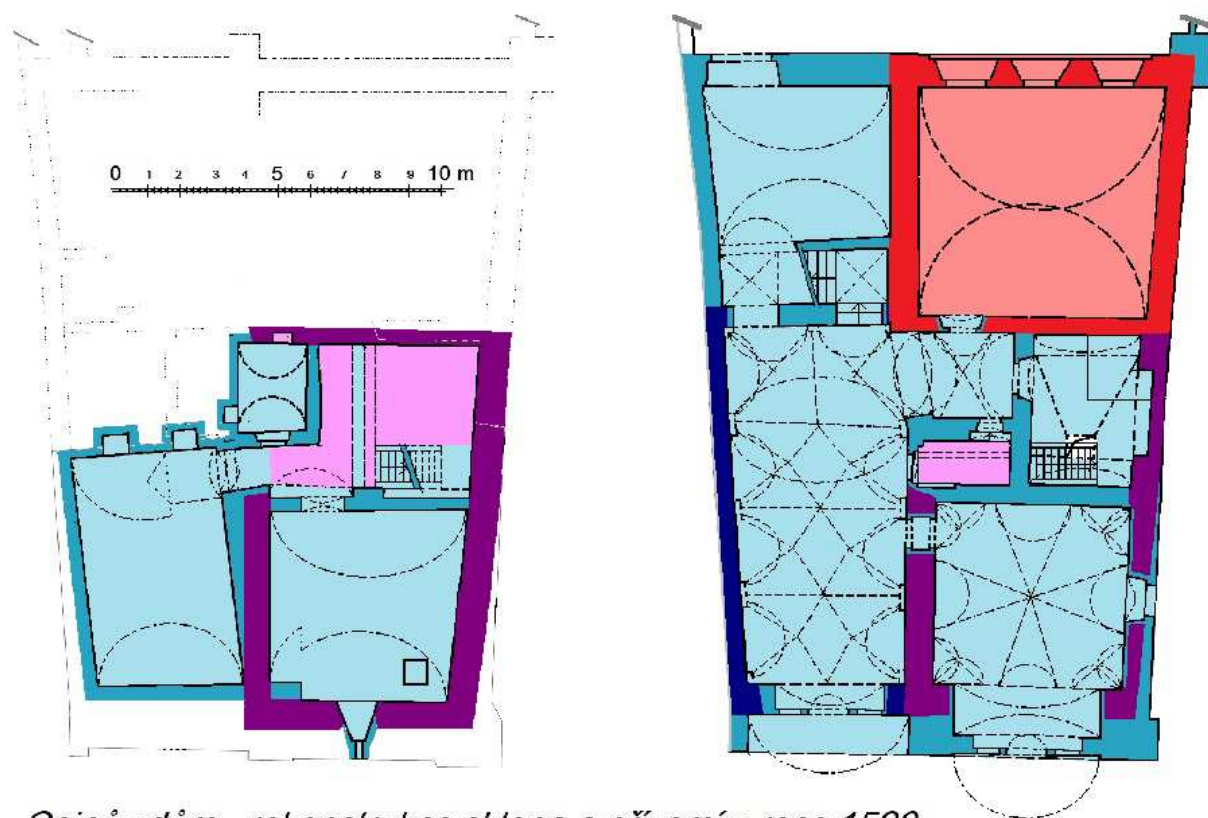
Třetí etapou zděné výstavby pravděpodobně byl zatím nepodsklepený, stále ještě neklenutý jižní trakt v rozsahu od tehdejšího východního průčelí po dnešní schodiště. Šlo nejspíš o průjezd, ovšem svojí šířkou téměř pět metrů (danou nejspíš využitím společné zdi

s jižním sousedem) skutečně velkorysý. K tomuto rozšíření na vsutku velký dům došlo nejspíše až ve 2. polovině 15. století, tedy v období *p o z d n í g o t i k y*, kdy mohl být stavebníkem, jak dále uvidíme, jakýsi **Machek**. Popudem k rozšíření, které opět mohlo nahradit nějakou lehčí konstrukci, mohly být i požáry města – zvláště se nabízí prudký oheň v roce 1484 (do doby po tomto roce je archeology datován i dům čp. 210 v témže bloku západněji – R. Bláha, nepublikované sdělení), možná i některý ze snad lokálnějších požárů v letech 1509, 1512 a 1517. Nemůžeme tedy vyloučit, že k němu došlo až v 1. polovině 16. století, tedy v období *r a n é r e n e s a n c e* (Slavík 2017, str. 648, dokonce klade masivnější zastavování průjezdů ve městě až na konec 16. století) a jeho stavebníkem pak mohl být **Petr Cejp**. Tento kožešník podle velmi cenného zápisu, jednoho z nejstarších v nejstarší městské trhově knize, koupil dům zřejmě velmi výhodně (za primase Víta Kožešníka - Vojtíšková 2017, str. 153) za 800 kop míšeňských grošů, s rozkradenými okny a možná i jinak poškozený, zanedbaný – podle vlastnictví městem a předtím knězem, synem

zmíněného Machka, snad lze spekulovat, že dům byl nějakou dobu neužívaný. Bohužel porovnatelné ceny domů z této doby v podstatě nemáme, takže z hodnoty domu o jeho tehdejšímu stavu a výstavnosti nejsme schopni nic vysoudit. (Mikulka {1997, str. 301} uvádí, že cena 800 kop grošů míš., za kterou byl zřejmě v roce 1532 dům koupen, odpovídala spíše menšímu domu, jenž stál někdy i jen 550 kop. Ceny právozárečných domů ve vnitřním městě se pohybovaly od 3.000 kop níže, někdy se na těchto vysokých částkách podílela předchozí nákladná přestavba. Mikulka však o těchto relacích píše až v souvislosti s renesančním městem, tedy 2. polovinou 16. století.) Nejpozději v této etapě vzniklo ve zděné podobě i jádro dnešního dvorního křídla v rozsahu místností 112 a 113, v neznámém rozsahu tu lze důvodně předpokládat další zástavbu dřevěnou nebo výrazně chatrnější, takže pozdější přestavby nepřekročila. Pevně vystavěné části (snad stájím, špýcharu nebo sladovně, jež uvádí J. Muk jako nejčastější dvorní stavení již od středověku – Muk 1999, str. 339) se přinejmenším renesanční výstavba sousedního čp. 213 vyhybá, jinou indicii k tomuto datování nemáme.

Konečně se dostáváme k vysoce hodnotné vrcholně renesanční přestavbě domu. Venutovy akvarely z roku 1809 jednoznačně dokládají, že hlavní domovní objekt touto přestavbou získal pravidelný lichoběžníkový dvoupatrový objem, završený členitými štíty, a v tomto objemu se dvěma vysokými souběžnými sedlovými střechami setrval přes obnovy, vynucené několika požáry, nejméně 240 let. Vedle značného doplnění obrysu v jihozápadní části o zastavění celého kouta v úhlu křídel došlo i k posunu východního průčelí asi o 1,4 metru do náměstí, což snad souviselo s vyrovnáním se sousedem. Složitější úkol čekal stavitele v úpravě dispozice, nejnáročněji v přízemí: předpokládanou provizorní černou kuchyni bylo třeba zrušit a vystavět v solidnější podobě – její velký, nahoru se zužující komín je dnes nahrazen mladší klenbou. Na úkor dlouhého severovýchodního prostoru byl kvůli ní vyčleněn střední trakt zdí, jež předělila i sklep, kde byla vylehčena dvěma slepými arkádami. Poloha zdí byla volena tak, aby východně vznikl téměř dokonalý čtvercový prostor, byl kvůli tomu upraven i průběh severní zdi. Vznikl tak reprezentativní sál s krásnou klenbou,

Cejpův dům - rekonstrukce sklepa a přízemí v roce 1590

souměrnou podle dvou os, který podle našeho názoru musel mít z náměstí i odpovídající vzhledný portál, byť umístěný v dodnes přetrvávající mělké arkádě, s okny po stranách (poloha klenebních výsečí reprezentativní vstup od jihu v podstatě vylučuje; stopy klenebních konzol, výmalby, případně jiné umělecké výbavy zatím nebyly nalezeny). Naproti tomu zeď po jižní straně kuchyně svoji odezvu ve sklepech nemá – soudíme, že byla poněkud odvážně posazena na starší dřevěný strop, nejspíš nad průvlak, ještě dodatečně zesílený. Jižně od kuchyně tak vznikl nejen záliv vstupní síně, ale i další specifická místnost, zřejmě související s vysokým sebevědomím stavebníka, **Martina Cejpa**, že bude dlouhodobě působit v nejvyšších funkcích v městské radě: trezor či pokladnice. Malý prostor, dnes rozrušený vestavbou schodiště do sklepa, měl asi trámový strop, k jihu zamířované okénko, nyní v jižním líci zazděné, a od západu železné, „bezpečnostní“ dveře, dnes zavěšené v hale 2. patra.

V jižním traktu byla slepá arkáda na hlavním průčelí hlubší, pod ní můžeme očekávat sestavu vstupu a oken, možná podobnou té vpravo, protože i téměř 11 metrů hluboká vstupní síň byla pojata jako krásný prostor se hřebínkovou klenbou, posazenou na římsové konzoly, který byl později postupně degradován odstraněním většiny konzol, zkrácením pomocí příček a nakonec, kolem roku 1930, odstraněním východní části klenby s jednou dvojicí vstřícných trojbokých výsečí a příslušnou částí hřebínkové sítě. Původnost půdorysně šikmého pasu nad širokým průchodem do severozápadního zálivu vstupní síně dokládá mírná deformace přilehlých koutových výsečí její hlavní klenby. V rozměrné vstupní síni bychom jistě našli místo na možné umístění schodiště do pater, rozhodně by však zabránilo vyvedení takové klenby: umístění při zadní stěně by bylo velmi obtížné, zásadně by zkomplikovalo komunikaci, umístění východněji by ze zadní části vstupní síně vytvořilo nepříjemný tmavý prostor a zkomplikovalo by její podsklepení. Umístění schodiště na nynější místo, tedy do nové části domu, bylo jednoznačně nejelegantnějším řešením, v zadní stěně vstupní síně tak mohly být téměř souměrně umístěny dva vstupy, vlevo do průchodu ke dvoru, vpravo na schodiště, které možná mělo tvarově zajímavější klenby než dnes (droboučkový zbytek stlačeného původního klenebního pasu se zachoval v jihovýchodním koutě zálivu, dnes součástí prostoru 108), bylo však určitě strmější, nepohodlné, takže muselo být – snad i po poškození požárem – nahrazeno ve 2. polovině 18. století nynějšími rameny a mezipodestami s prostým segmentovým podklenutím a pasy. Ve velkém účelovém prostoru, vyplňujícím zbytek přízemí jihozápadní dostavby domu, už šla estetická hlediska zcela stranou a byla použita zcela prostá bezvýsečová valená klenba.

Podobné klenby byly použity i ve sklepech, a to ve velkém severovýchodním prostoru, v malé komůrce, narušené nynějším schodištěm do sklepa a nyní nepřístupné, a konečně i v nově vyhloubeném sklepě pod vstupní síní, jehož obvod je na půdorysu přízemí, kromě východní zdi, která novodobými úpravami zcela zmizela, úplně nezávislý - byl zřejmě ovlivněn snahou dosáhnout konstantní šířky a tím stále stejných ramenátů pro bednění (zde si přece jen poloha vstupu vynutila pročlenění klenby pětibokou výsečí). Schodiště ze sklepů zřejmě zůstalo v jejich neklenuté části, bylo lehké schodnicové konstrukce a ústilo padacími dveřmi dosti atypicky do prostoru černé kuchyně (ke schodišti do pater to bylo přece jen dost daleko na budování potřebné sklepní chodby). Původní světnice zaklenuta nebyla, což by mohlo potvrzovat přetrvávání roubení, které snad bylo vyměněno až později.

V patře si renesanční charakter uchovala jen z podstatné části zachovaná klenba horní síně, vyplňující tu původně zřejmě celý úzký střední díl. Komín kuchyně z přízemí se snad nějakým způsobem ukláněl ke stěně nebo do kouta, takže sdružené okno v severní stěně mohlo prostor této síně osvětlovat. Nynější klenba při této stěně nemusí být přímou náhradou renesančního stavu, mezitím tu pravděpodobně byla barokní černá kuchyň. Jižní část

Hradec Králové - předbraní Pražské brány, zbořená v r. 1873

východní stěny horní síně byla odvážně založena nad klenbu vstupní síně v přízemí, což zřejmě opět indikuje skutečnost, že klenba byla vložena pod starší strop, který, ponechán, i zde posloužil jako nosník (nejmenší tloušťka celé konstrukce činí 57 cm).

Ve 2. patře dnes už žádné konstrukce renesančního charakter (vzdáleně jen ostění oken ve 2. patře, pozměněná pozdější úpravou a štukováním) nemají, bez

Venutových akvarelů by dvoupatrová podoba domu, a tedy i renesanční původ přinejmenším obvodového zdiva byly čistou spekulací.

Případné změny ve dvorním západním křídle z této doby nám zcela unikají, SHP z roku 1956 hodnotilo jako renesanční poloviční štít, jímž se křídlo obrací do Dlouhé ulice a který je pro datování křídla v patrové hmotě poměrně zásadní. Navzdory dnešní deformované podobě považujeme štít na základě studia starší fotografie spíše za raně barokní a takto konstrukce křídla datujeme i s přihlédnutím k charakteru jeho kleneb v přízemí.

Vrcholně renesanční přestavba domu Martinem Cejpem, jemuž dům patřil od 50. let 16. století až do jeho smrti v roce 1599 (jako primas je doložen od roku 1572 – Vojtíšková 2017, str. 153), by měla být jednoznačně určena kovovým letopočtem ve vlysu jednoho ze slohově vytríbených kamenných ostění na východním průčelí do roku 1571, případně těsně kolem něj. Nesoulad těchto dvou letopočtů však nasvědčuje spíše tomu, že se přestavba odehrávala pomaleji, případně mohl být projekt pozměněn ještě při opakující se obnově, již si vynutil požár 30. července 1586. Jde o období, v němž v Hradci Králové působil při stavbě Bílé věže a předbraní Pražské brány stavitel **Burian Vlach** {Poche a kol. 1977, str. 451 a 454, podle Šamánkové 1961, str. 103, Vlach jménem Burian} – je takřka jisté, že projektoval, přestavoval a obnovoval i primasův dům. Jistě použil kromě předpokládaných portálů, okenních ostění a hřebínkových kleneb i další výzdobné prvky, jež se nám nedochovaly, pásová rustika na přízemí např. může ukrývat plastičtější bosáž, působivě uplatněnou na Pražské bráně (kde ovšem znamenitě posiluje dojem nedobytnosti).

Další stavební aktivity následovaly v 1. polovině 17. století, tedy zřejmě již v období raně baroka, výše jsme zmínili přestavbu západního dvorního křídla do zděné jednopatrové podoby. V hlavní budově můžeme po pozdějších přestavbách rozeznat jen

rozšíření sklepů, případně připustit výměnu, třeba jen částečnou, roubení bývalé dýmné světnice za obezdívku. Byly nově vyhloubeny, obezděny a zaklenuty spodní sklepy včetně strmého přístupového schodiště – takové sklepy jsou typické jako úkryt i skladiště pro období třicetileté války, poloha snad byla ovlivněna geologickými poměry. V dosud neklenuté severozápadní části vrchních sklepů byla dvěma na sebe kolmými zdmi vydělena další nevelká valeně klenutá komora (dnes nepřístupná) tak, že vznikla nynější chodba ve tvaru T, v podstatě bez ohledu na dispozici přízemí, takže se jižní zeď černé kuchyně ocitla v místech odbočky sklepní chodby; schodiště v její severovýchodní části získalo trvanlivější podobu se stupni, zapuštěnými do bočních zdí.

Adaptace v následujícím období byly nejspíš jen lokálního rázu a nejsme je schopni rozeznat nebo se nedochovaly (celkem marginální úpravou z této doby může být příčka ve spodních sklepech, mezi 01 a 02; spekulativně můžeme uvažovat o odstranění předpokládaných portálů z hlavního průčelí, jelikož bránily lepšímu prosvětlení jinak hodnotných prostor), za **Coenensů** však byl bezpochyby užíván a dobře udržován, nejspíš i „moderně“ vybavován tak, aby důstojně plnil reprezentační funkci. Kolem roku 1740 však dům vyhořel a jeho hodnota spadla z 1.800 zlatých na 500, během válek se jej snad ani nepodařilo obnovit a zkázu dokonal požár v roce 1762. Již prodej o dva roky později dokládá započatou obnovu a odhad z roku 1770 zcela obnovený dům, jehož hodnota stoupla dokonce na 5.500 zlatých.

Přestože posudek hovoří o domě „*vnově vystavěném*“, renesanční obvodové zdivo bylo zachováno včetně štítů a okenních ostění na hlavním průčelí, zřejmě i všech kleneb a v neznámém rozsahu i vnitřních dělicích zdí v patrech (snad alespoň v přízemí mohla případně nad dávnou dýmnou světnicí pod novým podhledem zůstat i starší nosná konstrukce stropu, její tloušťka činí kolem 60 cm); podobně i staré zdivo západního dvorního křídla. Stavitel **Kermer**, jenž je podle autorství posudku zřejmě i autorem stavební obnovy domu, měl bezpochyby dostatek erudice na to, aby vnukl i tomuto domu reprezentativní podobu. Že tak neučinil (dům snad dostal alespoň typickou červeno-bílou barokní barevnost, červená byla v roce 1993 ve vrstvách nátěrů zachycena), mohlo být přáním vlastníků, zcela jistě však byly zmíněné konstrukce v tak dobrém stavu, že by bylo nevhodné je nahrazovat novými, byť slohově aktuálními (jen těžko to mohlo být výrazem nějakého estetického či památkového citění nebo úcty k přední renesanční osobnosti, dům je navíc v posudku označen jako „*od starodávna Konenczovský*“). Přestavba se tedy soustředila na nové stropní konstrukce, krov, omítky a výplně všech otvorů, vybavu dále bezpochyby tvořila tahová kachlová kamna, soudobé obklady, tapety nebo výmalby, na střepech případně i přinejmenším geometrické štukatury. Nově, i když na původním místě, bylo řešeno schodiště do pater, kde byly dělicí zdi asi částečně vyzdviženy nově, i když dispozice měněna nebyla. Snad již v této době vzniklo i dnešní řešení jižního dvorního křídla se suchými záchody (s dvojicemi zděných stlačených, jinak nezdobných arkád na severním průčelí, původně snad i v přízemí), pro snadný přístup do nich vznikly i chodby v mezipatrech po jižní straně západního dílu hlavní budovy, navázané na mezipodesty nově výškově uspořádaného schodiště. Valená klenba jihozápadní části přízemí byla severní stěnou chodeb nevhodně zatížena, proto tu byla možná hned od počátku vynášena pilířem a nosníky nebo pasy. Tyto konstrukce byly později doplněny zřejmě bedněnými příčkami a vznikla tak provizorní chodba mezi vstupní síní a dvorkem i v přízemí. Podepření bylo kolem roku 1900 dosti odvážně bez náhrady odstraněno. Klenby v úzkých prostorech jsou segmentové, snad jen klenba v pokladnici má lehké vzduť i v podélném směru, plackou do pasů byla z neznámých

důvodů opatřena i klenba jz. místnosti v 1. patře. Podobná, ovšem asymetrická klenba vznikla v černé kuchyni v přízemí a umožnila tak odstraněním širokého komína vznik černé kuchyně i v patře (dnešní zdejší klenba není pro černou kuchyň vhodná, ovšem pokud se spokojili s donáškou jídla z přízemí, může nakonec jít o pozdně barokní řešení). Zřejmě již v této době byla příčkami vydělena jihovýchodní část haly v patře a vznikla tak předsíní či alkovna, otevřená do velkého pokoje velkým průchodem se stlačeným záklenkem. Pokud ještě nějaké zbývalo, bylo roubení bývalé dýmné světnice nahrazeno obezdívkou.

V roce 1792 se osud domu celkem radikálně změnil, místo měšťanského domu se stal úřadem, resp. postupně různými úřady a později školami, ovšem obytná funkce odsud definitivně zmizela až ve 2. polovině 20. století. Administrativa bobtnala postupně, takže i v 1. polovině 19. století, ač se o tom nehovoří, tu kromě uváděného bytu hejtmana stále byly i další byty, úřad rozhodně nepotřeboval drobné prostory ve dvorním křídle. Pokud záchody a s nimi související úzké jižní křídlo a chodby v mezipatrech nebyly zřízeny dříve, určité vznikly záhy po nastěhování úřadu, mapa z konce 18. století existenci křídla jednoznačně potvrzuje. Byt hejtmana byl zřejmě, i kvůli kuchyni, v severním traktu přízemí. Jakmile byly v období k l a s i c i s m u zavedeny sporáky (podle J. Škabradý 2000, str. 129, se tak stalo právě během 1. poloviny 19. století, nejdříve v erárních budovách) a provoz kuchyně se zbavil dýmu, mohla se z kuchyně zdejších rozměrů a s luxusní možností osvětlení stát další obytná místnost, přinejmenším pro služku. Vyžadovalo to však zřízení příkládací komory pro severovýchodní pokoj, výstup schodiště beztak bylo nutné přesunout do společných prostor, schodiště ze sklepa tedy bylo dosti pracně přemístěno do bývalé pokladnice.

Datování portálu brány do dvorku do roku 1818 snad indikuje nějakou obnovu v rámci domu po požáru, který toho roku ve městě řádl a zasáhl i domy kolem Malého náměstí. Zcela jistě byl dům zasažen požárem v roce 1836. Rozsah obnovy po těchto požárech neumíme rozlišit, škody byly zřejmě podobné jako v polovině 18. století (odstraňovaly se ovšem velmi rychle, takže stavba, neprolitá masivně hasicí vodou, neutrpěla ani deštěm), hypoteticky jsme vyznačili možnost částečného zachování nosné konstrukce stropů nad 1. patrem (mají tloušťky od 53 do 58 cm, téměř shodná původní tloušťka stropů nad 2. patrem – 54 cm – však tuto možnost nepodporuje; Venutův akvarel dokládá, že při všech výměnách stropů byla zachovávána renesanční výška podlaží i ve 2. patře). Obnovy se zřejmě nesly v pragmatictějším duchu a jejich výsledkem bylo shození renesančních štítů a vznik nynějšího úsporného valbového krovu (resp. sedla k jižnímu sousedovi a pultových střech nad dvorními křídly) a uvnitř stropů s prostými omítanými podhledy s fabiony, v omítce odsazenými. Opraveny a částečně zjednodušeny byly i vnější omítky, jejich nátěr alespoň podle nejstarších vyobrazení nebyl přinejmenším na hlavním průčelí úplně monochromní. Dispozice zřejmě téměř nebyla měněna (příčky možná mohly být epizodicky např. pod viditelným stropním trámem v patrech ve velké sz. místnosti, nemáme však k tomu podklady), přepažením haly v patrech vznikly v severní části středního traktu další kanceláře či obytné kuchyně. Jediné dochované dveře, do přístěnku 308 ve 2. patře, potvrzují prostý řemeslný charakter obnovovacích prací.

Ve druhé polovině 19. století vystřídalý úřady částečně vzdělávací ústavy, co se týče dispozičních úprav, docházelo zřejmě jen k n o v o d o b ý m přesunům dveřních otvorů, objem zástavby už se neměnil. Na samém konci 19. století došlo ke zřízení řemeslnické tržnice a k dalším úpravám na byty po přechodném vystěhování dívčí školy. Úpravy máme konečně dokumentované plány a přesným souvisejícím rozpočtem, povětšinou

během času opět zanikly, jejich nejviditelnějšími pozůstatky jsou nyní novorenesanční dveře hlavního vstupu a prostý kamenný portál v příčce mezi 102 a 103.

Ani ve 20. století, v němž dům postupně opanovala učňovská škola, se dlouho na charakteru drobných úprav dlouho nic neměnilo, přes obsáhlou archivní rešerši nelze v pramenech zachycené úpravy ani přesně lokalizovat. Brutálním zásahem kolem roku 1930 byla z pochybných důvodů odstraněna hřebínková klenba ve východní části původní vstupní síně 106 a zřejmě s nevelkým časovým odstupem po kritice nahrazena alespoň prostou valenou klenbou. V roce 1954 byl jako jedna z větších dispozičních úprav v bývalé dýmní světnici, dnešních šatnách, vybudován byt školnice – příčky opět zmizely, zmiňovaný metr vysoký škvárový zásyp však zůstal. Bez dokladů a tedy neznámo kdy překvapivě vznikla dosti náročným zásahem 3,5 metru široká nika ve východní části mezitraktové zdi ve 2. patře – důvodem snad byla potřeba širokého propojení učeben 302 a 304, později opět zrušeného. V období socialismu omezené finanční zdroje a naprosto neproduktivní stavebnictví vedly ke značnému zchátrání objektu, v roce 1979 prakticky jako jediné dostupné opatření byla na střechu položena měděná falcovaná krytina (na dvorních křídlech šablony). Rok 1990 přinesl v tomto směru viditelný zlom, toho roku byla opravena čelní fasáda, v roce 1992 přebudováno topení, v roce 1993 opraveny další fasády a rok nato provedena vestavba do podkrovní (kovová konstrukce její podlahy zvětšila tloušťku stropů nad 2. patrem z 54 místy až na 84 cm). Bez dokladů byly v poslední třetině 20. století vyměněny téměř všechny dveře a po roce 1993 ve vrchních sklepech položeny nevhodné betonové podlahy, zřejmě v té souvislosti byly barbarsky zazděny a možná i jinak poškozeny dva klenuté sklípky.

V novém tisíciletí byly v roce 2006 opraveny záchody a vyměněna okna.

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA:

R. Bláha: *Život obyvatel města v době předhusitské*. In: R. Bláha et al., Hradec Králové. Praha 2017, str. 64n.

J. Muk: *Pozdně gotický městský dům v Čechách*, in: Zprávy památkové péče 10/1999, str. 333-339.

M. Petrůň a kol.: *Dějiny hmotné kultury I (2)*. Praha 1985.

E. Poche a kol.: *Umělecké památky Čech 1. A-J*. Praha 1977.

M. Radová-Štiková: *Stavební proměny a typy středověkého domu*, in: Příspěvky k poznání středověkého stavitelství. Praha 1991.

J. Slavík: *Do roku 1648*. In: R. Bláha et al., Hradec Králové. Praha 2017, str. 643n.

E. Šamánková: *Architektura české renesance*. Praha 1961.

J. Škabrada: *Roubená klenba*, in: Příspěvky k poznání středověkého stavitelství. Praha 1991.

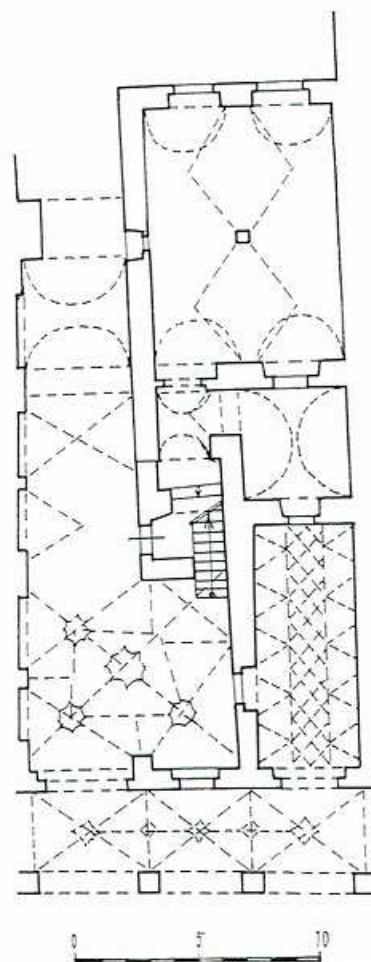
J. Škabrada: *Konstrukce historických staveb*. Praha 2000.

J. Vojtíšková: *Město v době předbělohorské: Od prosperity k pozvolnému nástupu úpadku (1526-1618/1620)*. In: R. Bláha et al., Hradec Králové. Praha 2017, str. 145n.

HODNOCENÍ

Co se týče *dispozice a jejího vývoje*, je vývoj středověkých měšťanských domů prozkoumán a zobrazen zejména pro řadové domy s převažujícím hloubkovým rozměrem {srv. opět. zejm. Radová-Štiková 1991, str. 17n. a Petrů 1985, str. 615n.}, v šířkách kolem deseti metrů (domy na širokých parcelách od 15 metrů výše se zabývala M. Hauserová, 1995, předmětem jejího zájmu však byly především domy s převažujícím šířkovým rozměrem a nikoli bočním vjezdem). Pozdně gotickým domem se obecně zabýval i J. Muk {1999, str. 333n.}, z jím publikovaných příkladů se našemu domu nejvíce blíží dům čp. 89 v Třeboni na 15 m široké parcele, vybavený i podloubím, jehož půdorys je podle popisky charakteristický pro 14. století. Zajímavé klenby byly vloženy kolem poloviny 16. století, bližší rozbor vývoje a půdorys sklepů však postrádáme.

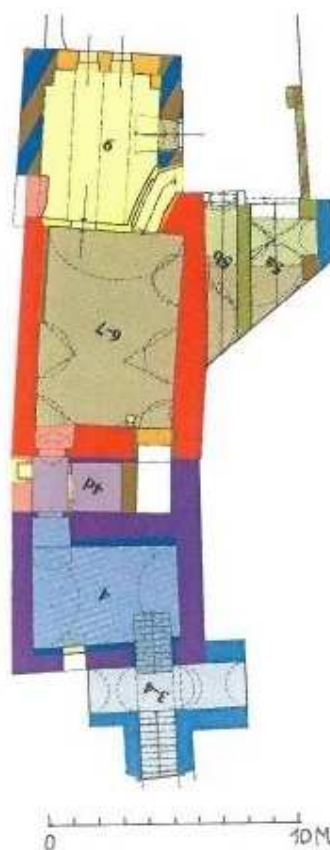
Pro hodnocení Cejpova domu v metropoli východních Čech se ukázala zejm. množstvím rozebraných příkladů nejvhodnější práce E. Vyletové o domech v Mladé Boleslavi {2019}, kde byla středověká parcelace v šířkách kolem 15 metrů obvyklá a autorka prokázala v mnoha případech naopak dělení parcel. Zde jsme si tedy ověřili skutečnosti, jež v Hradci Králové téměř ověřit nelze, neboť drtivá většina městišť má šířku mezi 8 a 9 metry {Slavík 2017, str. 631} a najdeme dokonce šířky kolem čtyř metrů (!) (mnohé ze širších domů, např. čp. 149 a 128, prokazatelně vznikly ze dvou domů; většina hradeckých domů tedy náleží k síňovému typu): i na těchto parcelách bývá - pokud bylo možno rozeznat - zpravidla nejstarším prvkem zděné výstavby pozdně gotická masivní polozapuštěná, valeně klenutá komora (na níž bývala posazena dýmná světnice, dnes již zaniklá),

Třeboň, dům čp. 89.

Mladá Boleslav - čp. 25 - přízemí a sklepy

odsazená kolem 10 metrů od uliční čáry a přisazená k jedné z bočních hranic (v čp. 30 snad mohla být odsazena od obou boků). Komora je posazena zpravidla na délku (např. čp. 25, 28/29, 106), vyskytují se i příklady čtvercové (čp. 27 a 86). Druhou zásadní otázkou bylo, zda v cenné části parcely při náměstí lze obhájit skutečnost, že polovina její šířky byla dlouho vyhrazena průjezdu, až s odstupem pojatým do stavby (podle studia půdorysů pražských domů na něj zpravidla stačí tři metry – potřebný materiál srv. zejm. Líbal-Muk 1996, str. 65n.). I takové případy obsáhlý mladoboleslavský průzkum zachytil (např. čp. 17/18, 27, 84/85 a 106). Poměrně časté a pro nás zajímavé jsou i případy dodatečného prohlubování sklepů (např. v čp. 27, 31, 86). Co se týče datování, nepodařilo se zatím v Mladé Boleslavi prokázat starší původ zděných konstrukcí domů než obecně z 15. století {Vyletová 2019, str. 92}.

Dokumentace mladoboleslavského průzkumu se může díky výstavbě v kameni pyšnit zachycením množství gotických portálů, žebrových kleneb a dalších tesaných detailů (unikátní je zejm. čp. 88 – Vyletová 2019, str. 71). Takové štěstí v případě Cejpova domu, zčásti z pochopitelných důvodů, nemáme. Avšak na rozdíl od situace jinde, kde se i ve sklepech a přízemí nacházejí hned vedle intaktních prostor domovní partie naprosto novodobě znehodnocené a přestavěné k nepoznání, zůstal půdorys obou těchto zásadních podlaží v Cejpově domě v zásadě v úplnosti intaktně zachovaný ve stavu z konce 16. století, fixovaný vrcholně renesančním zaklenutím, s čitelným předchozím vývojem, který má své počátky dokonce již ve 14. století. Můžeme zároveň konstatovat pozoruhodnou skutečnost, že dispozice nijak nereagovala na to, že jde o rohovou parcelu, i když okna na severním průčelí nakonec postupně vznikla (k podobnému závěru dospěl průzkum renesančních domů čp. 14 a 38 v Dobrušce – Slavík 1997, nestr.). Můžeme tedy shrnout, že dům byl ve svých počátcích ukázkovým příkladem průjezdového typu, vrcholně renesanční přestavbou se stal domem síňovým a přemístěním vstupu a dalšími úpravami v roce 1899 se přiblížil dispozici spíše barokního šířkového domu. Podobných rozměrů zadní světnice jako v Cejpově domě, tedy cca 7x7 metrů, se v Hradci Králové podařilo dosáhnout i na užších parcelách, např. v čp. 124, kde se jen v zadní části blíží šířka parcely ke dvanácti metrům. K renesanční dispozici přízemí snad ještě můžeme připojit úvahu, že velkolepě pojatá vstupní síň nejspíše nezůstala samoučelná, prázdná, Martin Cejp se zřejmě nespokojil s výnosy z vysokého úřadu, ale přidal i lukrativní výčep piva.

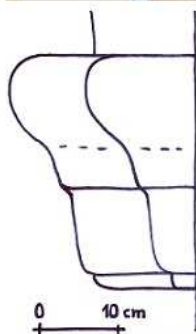
Co se týče *architektonické výpravy*, již jsme konstatovali absenci gotických detailů, které dům ve výraznější podobě pravděpodobně ani nikdy neměl. Naopak po vrcholně renesanční přestavbě jimi zřejmě přímo hýřil. Zachovalo se však jen několik různorodých kleneb a čtveřice okenních ostění, přesto se o jejich hodnocení můžeme pokusit. Štíty se podle Venutova vyobrazení převažujícím vodorovným členěním snad blížily štítům zámku v Litomyšli nebo Schwarzenberského paláce v Praze, kombinací s rozevřeným obrysem a vlašťovými ocasey štítům v Novém Městě nad Metují i v Jindřichově Hradci {srv. např. Šamánková 1961}. Provenienci tak zjistit nelze, nevypadá to ani na nějakou výjimečnou časovou pokročilost, takové štíty vznikaly již od 30. let 16. století. Pozdní, s Cejpovým domem současné použití představují atiky zámku v Nových Zámcích u Nesovic, stavěného v letech 1561 až 1575 (Šamánková 1961, str. 46, užití na Cejpově domě je však daleko více oproštěno od. gotizujících tradic). V případě, že připustíme, že Venuto pominul i výrazně plastické svislé členění, možné analogie se nijak výrazně nezúží. Teprve v kombinaci s volutovými konzolami jako výrazným znakem okenních ostění se jako skutečně velmi blízká architektura nabízí dům čp. 5 na náměstí v Chrudimi, na jehož příbuznost a současnost

Chrudim - čp. 5

Nasavrky - zámek

Cejpův dům

(datován 1573) s Cejpovým domem jsme poukázali již v roce 1993 {Ebel-Svoboda 1993, str. 19}. Nabízí se spekulace, že Burian, o němž kromě italského původu a autorství dvou hradeckých architektur bohužel vůbec nic nevíme (Vlček 2004, str. 202, uvádí, že je snad totožný s Burianem Gozzim, který stavěl před r. 1590 na hradě Potštejně nebo na Kostelci nad Orlicí, tyto práce se však stejně nedochovaly, nelze je porovnat), zanechal ve východních Čechách výraznější stopu, než zatím tušíme. Dovolíme si poukázat alespoň na ještě jednu významnou architekturu Chrudimska, kde počet příbuzných znaků snad převyšuje obecné použití shodných či podobných slohových prvků – zámek Nasavrky. Nádherný autentický prostor zdejší vstupní síně zdobí portály s přímými supraportami na těchže volutových konzolách jako u okenních ostění na Cejpově domě (podobné jsou i přivěšené trojlísty a vypouklé vlysy) a centrálně pojatá hřebínková klenba s pravidelně rozmístěnými koutovými výsečemi. Stavebně historické průzkumy zámku {Líbal-Heroutová 1972, znovu Barešová-Muk 1987} se bohužel k autorství nevyjádřily a v datování se přidržely obecného názoru uměnovědné literatury o vzniku až kolem roku 1600.

Klasicistní a zřejmě i barokní adaptace přes předpokládané ochuzení zejm. v parteru a ovšem ve štítech ponechaly hlavnímu průčelí renesanční koncept, na bočním průčelí doplnily hodnotný klasicistní portál vjezdu do dvora. J. Slavík {2017, str. 674} poukázal na několik jmen stavitelů – A. Kermer, J. Kurz, F. Dobrkovský, J. Runkas – kteří se natrvalo zapsali do podoby města, ovšem stopa, již klasicistní oprava zanechala na Cejpově domě, není tak výrazná, aby mohla být spolehlivě ztotožněna s rukopisem některého z nich.

Se zmíněnými ostěními, představujícími kvalitní demonstraci typické, „klasicistní“ renesanční výbavy reprezentativní architektury jsme se již posunuli k **uměleckořemeslné výpravě** našeho domu. Klenební konzoly s reliéfy okřídlených andělčích hlaviček v nasavrcké vstupní síni jsou bezpochyby výtvarně zajímavější než lokálně zachované římsové konzoly

v Cejpově domě a klenba, již podpírají, je opět jen méně komplikovanou nápodobou síťové klenby, než jakou nalezneme např. v domě čp. 77 na náměstí v Pardubicích, byť klenba v Cejpově domě má o mnoho odvážnější rozpon. Ostatní klenby již mají jen obecný charakter. Z dřevěné výbavy, pokud nepřekvapí nálezy starých záklopů nebo trámů ve stropních konstrukcích, se téměř nic nezachovalo (jediné barokně-klasicistní dveře toho nejobyčejnějšího provedení, novorenesanční dveře hlavního vstupu, parkety či vlýsky budou pravděpodobně až z 20. století), máme tu však pěkný, celkem ojediněle dochovaný kus kovářské práce ještě pozdně gotického charakteru, dveře do pokladnice (J. Slavík, který se dokumentací takovýchto prací na území bývalého Východočeského kraje dlouhodobě zabývá, zatím shromáždil jen asi 60 příkladů, a to ze všech prostředí, od hradů a kostelů po měšťanské domy) a několik mladších kování.

Pardubice - čp. 77 - klenba v 1. patře

Český Dub - skříň

Kratochvíle - zámek

Provedený restaurátorský průzkum však záslužně otevřel možnost, která se u měšťanských domů teprve postupně důsledněji prosazuje, a sice zjištění **dobových výmalb**. Nemusí vždy jít o náročné figurální kompozice, ovšem na druhé straně se lze jen těžko smířit s představou, že interiéry takového domu, u nějž reprezentace důležitosti, uměnímilovnosti a bohatství majitelů hrála přinejmenším v 16.-17. století důležitou roli, adekvátní výmalbu postrádaly (i ornamentální, šablonové nebo geometrické výmalby jsou známy přinejmenším od gotického období a zvládl je téměř každý štafír). V patrech i na stěnách přízemí se nejspíš budeme muset smířit s tím, že tyto nejstarší výmalby obnovy po požárech a adaptacích nepřežily, přinejmenším u kleneb východní části přízemí však soudíme, že dosavadní rozsah sondáže není dostatečný a měl by se rozšířit. Jinde tedy lze očekávat i při rozšíření průzkumů jen nálezy spíše mladší, tím však není řečeno, že nejsou hodnotné a nemohou dokreslit historický charakter památky – ba naopak, doporučený směr k rozšíření dalších průzkumů nastínila citovaná restaurátorská zpráva.

Hradec Králové - sgraffito na čp. 129

U vnějších omítek máme bohužel několik zpráv o opravách, jimž předcházelo razantní otloukání, přesto doporučujeme i jim věnovat zejm. na plastických prvcích a v jejich blízkosti náležitou pozornost – vzorek sgraffita na čp. 129, vlevo na téže frontě náměstí, ukazuje, jak kvalitní mohla vnější výprava být.

Cejpův dům čp. 127 v Hradci Králové si přes do značné míry utilitární adaptace v 18.-20. století zachoval goticko-renesanční dispozici přízemí a vrchních sklepů s rejstříkem soudobých kleneb a ojediněle i dalších detailů a historický objem

renesančních podlaží s hodnotnými okenními ostěnicemi. Jeho památková hodnota roste s možným časným vznikem, s významným stavebníkem, dlouholetým hradeckým primasem Martinem Cejpem, i příslušností k regeneraci procházející městské památkové rezervaci, s jejíž dominantou, Bílou věží, má pravděpodobně společného i stavitele. Ve městě, kde kdysi všudypřítomná renesance byla mnohdy i brutálně převrstvena dalšími slohovými a novodobými překryvy, dům rozhodně zaslouží i pečlivou památkovou rehabilitaci interiérů, k níž byla nastoupena cesta zjišťovacím restaurátorským průzkumem vnitřní výmalby.

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA:

M. Barešová-J. Muk: *Nasavrky. Zámek čp. 1*. Stavebně historický průzkum. SÚRPMO 1987.

M. Hauserová: *Středověký městský dům na široké parcele se středním vjezdem*, in: *Archaeologica historica* 20, 1995, str. 35-52 (dostupné na <https://digilib.phil.muni.cz/handle/11222.digilib>).

D. Líbal-J. Muk: *Staré Město pražské*. Praha 1996.

D. Líbal-M. Heroutová: *Nasavrky. Zámek čp. 1*. Stavebně historický průzkum. SÚRPMO 1972.

J. Slavík: *V pevnostních hradbách (...)*. In: R. Bláha et al.,: Hradec Králové. Praha 2017, str. 660n.

J. Slavík: *Z dějin renesančního domu*, Dobrušský zpravodaj, srpen 1997, nestr.

P. Vlček: *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. Praha 2004.

E. Vyletová: *Středověký městský dům v Mladé Boleslavi*. Disertační práce na ČVUT Praha, FA, Ústav památkové péče 2019 (dostupné na <https://dspace.cvut.cz/handle/>).

HODNOTNÉ PRVKY A DETAILS

Exteriéry:

Kamenná ostění oken 1. patra na hlavním průčelí vč. kovového letopočtu. Kompozice a veškeré štukové členění východního (hlavního) průčelí, typ omítky. Kamenný sokl.

Hlavní římsa a římsy, členící opěrné pilíře hlavní budovy. Čtyřosá kompozice severního průčelí domu se sdruženými okny ve 2. ose. Novorenesanční dveře hlavního vstupu. Klasicistní portál vjezdu do dvora.

Pološtit na severním čele dvorního křídla. Dvouosé řešení severního průčelí jižního dvorního křídla včetně oken se stlačenými, resp. segmentovými záklenky.

Interiéry:

Stěny nadzemních podlaží – omítky se zbytky historických výmaleb dle doporučení restaurátorské zprávy, navíc ve 107.

Sklepy – veškeré pasy, klenby a záklenky. Neomítané povrchy, otisky bednění. Komínový průduch nad 02.

Přízemí – veškeré pasy, záklenky a klenby včetně omítek, omítkových hran a vrstev historických výmaleb, ve 103 i s náběžními římsami, kromě klenby nad mezipodestou schodiště ze sklepa (ve 105). Fabionový strop včetně drobné štukové římsy pod ním (kromě viditelných trámů), úprava okenních výklenků a poloha oken ve 107. Kamenné schodiště ve 112.

Spodní mezipatro a 1. patro dvorních křídel – klenby a fabionové stropy včetně vrstev historických výmaleb.

První patro, vrchní mezipatro a 2. patro dvorního křídla – veškeré klenby, záklenky a fabionové stropy včetně vrstev historických výmaleb, v rozsahu renesanční síně i s omítkami a omítkovými hranami.

Druhé patro – klenba ve 307, veškeré záklenky a fabionové stropy včetně vrstev výmaleb. Železné dveře (a pamětní deska) ve 301. Dveře do 308 včetně zárubně.

Podkroví – klasicistní nosné konstrukce krovů.

ZÁVADY

Urbanistické závady:

- nejsou zastoupeny

Závady z hlediska narušení celkového výrazu:

- absence vstupu z hlavního průčelí
- zmenšená hloubka levé slepé arkády
- plechová střešní krytina

Závady z hlediska narušení dispozičních a komunikačních schémat:

- hlavní vstup ze severního průčelí
- zaniklé přímé vstupy z ulice do prostor 106 a 104
- rozdělení vstupní síně příčkami na 102, 103 a 106
- zaniklé propojení vstupní síně se 108
- drátěné příčky ve 107
- rozdělení síně v 1. patře na 201, 205, 206 a součásti 202
- zazděné vstupy do dvou sklípků

Závady z hlediska funkčnosti daného využití:

- není možno posoudit, budoucí funkce není určena

Závady z hlediska narušení hodnotných detailů:

- náhrada části hřebínkové klenby a odstranění římsových konzol klenby vstupní síně
- novodobé, většinou nevhodné dveře tovární výroby (kromě dveří zvenčí do 101 a do 308)
- schodišťová madla z trubek

Závady umělecko-estetické:

- luxferová okna na schodišti i v příčkách
- zaniklé arkády v severní stěně přízemí jižního dvorního křídla (nutno sondážně ověřit), podlahy z PVC
- olejové nátěry, lokální novodobé obklady stěn ve velkých prostorách
- nános nepořádku ve spodních sklepech a schodišti k nim (spočívají i v narušení celkového výrazu a hodnotných detailů – viz výše)

Závady stavebně-technického charakteru:

- cementové omítky a betonové podlahy ve sklepech

Závady z hlediska památkových hodnot:

- lokální narušení celkového výrazu a rozsáhlý zánik hodnotných detailů v interiérech – viz výše
- zazdívkový nik v západní stěně sklepa 05
- deformovaný vzhled západního čela bývalé dýmné světnice, dveře v severní ose
- deformovaný a ochuzený vzhled severního čela západního dvorního křídla
- plechová střešní krytina se střešními okny

NÁMĚTY PRO PÉČI O OBJEKT

A. Základní doporučení

Nejvýznamnější podobou památky byla její podoba vrcholně renesanční, jejím úhelným znakem byly vysoké sedlové střechy s členitými štíty. Tuto podobu památka ztratila před více než 180 lety a její jakákoli obnova je podle našeho názoru metodicky pochybná, pro detailní obnovu není dostatek informací, při náznakové obnově se obáváme problematického, diskutabilního výsledku naopak bez detailů, neboť tvarová čistota se dnes považuje za vrchol výtvarné invence. Doporučujeme tedy revitalizaci v základě v podobě, dosažené klasicistní obnovou, s tím, že přinejmenším v interiérech přízemí a síni patra bude snahou co nejlépe se přiblížit renesančnímu prostorovému řešení. Revitalizace by zároveň měla nahradit laciné a výtvarně prázdné stavební doplňky ze socialistické éry výtvarně kultivovaným vybavením, úměrným významu památky.

Restaurátorský průzkum naznačil další, mnohdy opomíjenou hodnotu historických interiérů – dobovou výmalbu. Doporučujeme průzkum rozšířit a i v případě, že nebude možné posílit estetický dojem renesančních kleneb soudobou výmalbou, zvážit restaurování případně i mladších vrstev s přihlédnutím k možnostem prezentace veřejnosti podle budoucího využití.

B. Náměty z hlediska urbanistických vztahů

Na parcele našeho domu i přilehlých veřejných prostorech považujeme urbanistický, tedy půdorysný i hmotový vývoj za ukončený, žádné přístavby ani nástavby nejsou možné. (Otázka případné náhrady dvorních křídel sousedních domů, zbořených ve 20. století, není předmětem našeho řešení.)

C. Náměty pro obnovu dispozičních vztahů a komunikačních schémat

Adaptace v roce 1898 a mladší úpravy vcelku pochopitelně vyřadily cennou půdorysnou metráž vstupní síně z komunikace do podstatných částí domu a zkrátily ji přes bývalou černou kuchyň. Bylo by velmi vhodné *celistvost a funkci vstupní síně* obnovit, a to i za cenu, že bude sloužit nanejvýš jako nějaký odpočinkový prostor nebo čekárna. Příčky mezi 102, 103 a 105 zřejmě nemají nosnou funkci, problémy po této stránce tedy nečekáme (kamenné ostění vstupu do 103 lze případně uplatnit jinde). Schodiště zřejmě původně tolik nevyhřezávalo do prostoru síně, návrat zpět není možný – bude třeba je doplnit souměrně i po levé straně včetně repliky nynějšího novodobého zábradlí nebo na obou stranách zřídit historizující nebo výtvarně zajímavější zábradlí podle zvolené architektonické koncepce.

Propojení vstupní síně se 108 už představuje menší problém, může být opatřeno dveřmi. Obnova vstupní síně naopak případně umožní vytvořit samostatný provozní celek ze severního traktu přízemí. Náhradu novorenesančního vstupu opět za sdružené okno sice nepředpokládáme, je však z našeho hlediska možná – v tom případě je však třeba trvat na

zachování novorenesančních dveří buď v depozitáři, nebo osazením ve vstupu do jiného novorenesančního domu ve městě.

Obnovu vstupu do síně z náměstí navrhujeme i za cenu nesouměrného řešení (viz kapitolu E), obnovu předpokládaného dávného vstupu z náměstí do 104 nabízíme jako možnost.

Také **obnova celistvosti horní síně** vedle úbytku užitných prostor naráží na řadu problémů, přesto by šlo z památkového hlediska o správný počín. Nejsnadnější je odstranění příčky mezi 205 a 206, příčku mezi 205 a 204 možno případně (i s přihlédnutím k výmalbám) nahradit vhodnější prosklenou stěnou; bez problémů by měla být severní část příčky mezi 201 a 202, jižnější vydělení předsíně 202 je naopak zřejmě staršího data a před odstraněním příček je třeba ověřit, zda tím nevytvoříme nelogickou situaci pro obnovu některé z cenných vrstev výmalby. Zdejší zbroušení klenby nepovažujeme za překážku – bylo by možno je ponechat nebo tvarově doplnit podle jihozápadního kouta (opět po zvážení hodnoty výmalby). Nejmasivnější je příčná zeď – před jejím odstraněním je třeba ověřit její případnou nosnou funkci.

Se zbytečným barbarstvím provedené **zazdívky vstupů do dvou sklípků** (srv. půdorys sklepa z roku 1993) je třeba opět odstranit a pokud byly využity k uložení nějakého stavebního rumu nebo bezohledného vedení inženýrských sítí, tyto škody napravit.

Se změnou funkce objektu jistě vyplyne jako potřebná likvidace drátěných příček ve 107.

D. Náměty z hlediska funkčnosti daného využití

Náměty není možno formulovat, budoucí funkce není určena, naopak je tu velmi příznivá možnost najít funkci, která by byla vhodná do zdejších velkých sálů o plochách kolem 55 m², ba výhodní dvojici sálů ve 2. patře je dokonce možné do značné míry spojit.

Nelze ve všech památkách zřídit muzeum, ovšem v Hradci Králové je poněkud zvláštní situace, že tu městské muzeum chybí a jeho funkci plní muzeum krajské. Není naší úlohou specifikovat, jaké muzeum nebo oddělení muzea by tu mělo být, ovšem Kotěrova budova rozhodně ani po vymístění téměř všech nevýstavních prostor jinam bohatým sbírkám podle našeho názoru nestačí. V případě akceptace tohoto námětu by však případná scénografie klenutých prostor rozhodně měla být taková, aby nepotlačila vnímání kleneb, ale naopak je pojala jako součást expozice.

Spíše za krajní možnost považujeme vsunutí hygienického a dalšího příslušenství do velkých plochostropých prostor tak, že hlavní prostor zůstane čtyřboký a podél vestavby bude zopakován fabion (hodnotná výmalba, ohrožená zánikem, by musela být řádně zdokumentována, případně sejmuta).

Vestavbu do podkroví možno dispozičně libovolně upravovat, počet a rozmístění střešních oken však nedoporučujeme zvětšovat nebo měnit.

E. Náměty pro obnovu narušených hodnotných prvků a detailů

Považujeme za možné nahradit jižní část klenby vstupní síně analogicky opět za příslušnou část hřebínkové klenby s dvojicí vstřícných trojbokých výsečí; i v případě, že k této restituci zatím nedojde, doporučujeme odsadit čelní stěnu uvnitř slepé průčelní arkády

do původní polohy; u klenby doporučujeme i obnovu římsových konzol podle konzol, dochovaných ve 103 (na těchto konzolách je třeba nejprve provést restaurátorský průzkum k dokumentování původní i následných barevností a přesného původního tvaru).

Čelní stěnu vstupní síně jsme do památkového vyhodnocení zakreslili jako půlkruhový portál uprostřed s přiloženými úzkými převýšenými okny po stranách, tedy na způsob palladiánského či vignolovského motivu (srv. např. okna rondelu u zámku v Jindřichově Hradci), i když tu pro něj nemáme žádné důkazy. Dvouosé řešení nebo naopak použití prosklené stěny jsou také možné, pokud půjde o výtvarně zajímavé a kvalitní řešení.

Stávající okna mají šestitabulkové členění se silným poutcem pod vrchní třetinou, z neznámých důvodů nikoli důsledné – doporučujeme upravit na šestitabulková vložení falešných příčlů i okna 2. patra na hlavním průčelí.

Ve dveřních otvorech v nadzemních podlažích domu doporučujeme použít obložkové zárubně (mohou být i doplněné profilovanou lištou na vnějším obvodu) a v nich dveře rámové konstrukce se dvěma čtvercovými nebo téměř čtvercovými, lehce profilovanými výplněmi nad sebou, nejlépe z masivu nebo v povrchové úpravě s imitací dřeva.

Luxferová okna doporučujeme nahradit okny běžnými, zde tedy šestitabulkovými, nebo před ně ze strany haly předsadit mléčné nebo leptané sklo, případně vitráž apod.

Schodiště místo nynějších trubkových madel je třeba opět vybavit madly dřevěnými, například v profilu, použitém u nynějšího zábradlí u nástupní části schodiště z přízemí. Předpokládáme i odstranění nadbytečných olejových nátěrů a bělninových obkladů, nánosů nepořádku ve spodních sklepech a schodišti k nim atp.

F. Náměty na zdůraznění/rehabilitaci umělecko-estetických kvalit

Podlahy v halách by měly tvořit jednobarevné nelesklé keramické (červenohnědé nebo v jiných tmavších barvách) nebo pískovcové dlažby. Podlahy v sálech by měly být nejlépe dřevěné (fošny, parkety, příp. modernější formy, pokud mají potřebnou odolnost a trvanlivost).

Pod stropními fabiony doporučujeme obnovit omítková odsazení, naději na nalezení starších výtvarně pojetých stropních konstrukcí a jejich rekonstrukci považujeme za spíše menší. Perspektivnější se jeví obnova některých historických výmaleb, před rozšířením průzkumů a určením funkcí dotčených prostor nepovažujeme za možné se k tomuto aspektu blíže vyjádřit.

Nevhodné strukturované omítky v částech sklepní chodby 03 doporučujeme odstranit a ponechat rezné zdivo, případně provést hlazené povrchy.

Doporučujeme obnovit (po ověření nutnou sondáží) dvojici zaniklých arkád v severní stěně přízemí jižního dvorního křídla – předpokládáme jednoduchou podobu se zděnými omítanými pilíři a stlačenými záklenky.

Pro nerušené vnímání kleneb by bylo vhodnější místo zářivkových ramp použít k osvětlení svítidel, umístěných na stěnách.

Další viz i výše.

G. Náměty na úpravy stavebně technického charakteru

Vlhnutí sklepů budou zřejmě řešit jiné průzkumy a posudky, lze předpokládat doporučení k odstranění betonových podlah - za nejvhodnější podlahy považujeme terakotové nebo jiné jednobarevné dlažby, kladené do písku.

H. Náměty pro záchranu (obnovu) objektu

Objekt není ohrožen zánikem, je sice momentálně nevyužíván, ale vlastníka považujeme za záruku, že bude nalezena přiměřená funkčnost a tím i zabezpečena údržba a dlouhodobé zachování památky.

I. Náměty pro obnovu památkových hodnot

Objekt je v zásadě poměrně dobře dochovaný, ve stabilizovaném stavu; výše uvedené závady, spočívající především ve výtvarně nevhodném nebo chudém řešení otvorových prvků, schodišťového zábradlí a další výbavy, je možno řešit i postupně, ovšem u vědomí jednotné, předem vytyčené koncepce – vzhledem k předpokládané změně funkce a možnosti rekonstrukce prázdného objektu předpokládáme spíše komplexní jednorázové řešení.

Při rekonstrukci – vedle odstranění množství závad, uvedených výše - by bylo ideální také odstranění střešních oken a použití plastičtější střešní krytiny. Střešní okna však nejsou z veřejných prostor téměř vidět, takže jejich existenci lze podle našeho názoru strpět i v moderní podobě.

U nadokenních říms oken na hlavním průčelí jsou zbytečně výrazné plechové stříšky, doporučujeme zvážit jejich potlačení. (Naopak jsme zásadně proti očištění ostění od nátěrů.)

U oken na severním průčelí doporučujeme protáhnout stupňovité podokenní římsy do stran tak, aby přečnívaly za šambrány. V rámci předprojektové přípravy dále doporučujeme provést sondáž v západním čele bývalé dýmné světnice, aby mohl být rekonstruován nebo alespoň zřetelněji naznačen původní vzhled, nyní deformovaný (dveře v její severní ose nutno nahradit oknem). Podobně postupovat u štítu v severním čele západního dvorního křídla, pod nímž doporučujeme obě okna také vybavit šambránami a podokenními římsami.

Dále doporučujeme opatrně odstranit zazdívky nik v západní stěně sklepa 05.

Náměty na další průzkumy

Předně je třeba upozornit, že prohlubování sklepů nebo jakékoli jiné výkopy či odebírání podléhají archeologickému režimu, resp. dozoru (!). Aktivně doporučujeme provést sondu při severní části západního průčelí ke zjištění stáří zdiva, případně staršího objektu, velmi přínosné by mohly být i sondy do podlah v nepodsklepených částech domu (velmi časté jsou v takových situacích nálezy v druhotné poloze včetně architektonických článků).

Aktivně doporučujeme též pokračovat v průzkumu výmalby podle doporučení příslušné zprávy, dále na renesančních klenbách a provedení základní sondáže v bývalé dýmné světnici 107.

Dále doporučujeme využít všech zásahů do zděných, podlahových a stropních konstrukcí, ať již kvůli sondám ke zjištění únosnosti, kvůli výměnám omítek, kvůli vedení inženýrských sítí (samozřejmě je pro nebezpečí poničení výmalby třeba maximálně využít stávajících tras!) nebo z jakýchkoli jiných důvodů ke zjištění nebo ověření předpokládaných stavebně historických skutečností, zvláště

v exteriérech

- v zadržce pravé slepé arkády na hlavním průčelí na případné stopy staršího uspořádání otvorů nebo dokonce zbytky ostění

- na ploše přízemí hlavního průčelí mimo slepé arkády na případné zbytky kamenné bosáže

- na šambráně okna 2. patra ke zjištění profilace kamenného prvku

- svislou spáru nebo alespoň jakoukoli pozorovatelnou změnu zdiva na styku dvou gotických fází v pravé spodní části severního průčelí

- na přízemní části západního průčelí změny otvorů a původní tvar vpadliny v levé části (může zasahovat do úrovně nynějšího 1. patra)

- na potvrzení existence zaniklých arkád v severní stěně přízemí jižního dvorního křídla a zjištění jejich tvaru a podoby

v interiérech

- ve stropních konstrukcích, resp. podlahách přízemí (nad podsklepením) i pater na zbytky povalů či malovaných nebo řezbou pojednaných záklopových prken, trámů apod.

- ve 107 ve východní stěně ke zjištění otisků roubení nebo jiného dřevěného obložení, v ostatních stěnách na zjištění přízdívky a podobných zbytků či otisků pod ní

- ověření polohy a charakteru ostatních spar a zadržek.

O zjištěních, a to i negativních, je třeba pořídit a archivovat nálezové zprávy.

SEZNAM VYOBRAZENÍ:

(zdroje dobových materiálů viz oddíl Prameny, mapy a plány, ikonografie a literatura)

titul Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Pohled na dům od severovýchodu.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 5 Hradec Králové, **pohled do archeologické sondy před Cejpovým domem.** Foto R. Bláha 2007.

str. 6 Hradec Králové, **pohled na model města k roku 1419 „od jihovýchodu“ a detail pohledu „od východu“** (Cejpův dům vpravo v čelně zachycené frontě). Foto L. Svoboda 2019.

str. 7 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Zápis o prodeji domu v roce 1532 a (dole) přípis z roku 1558 o splacení částky.** Repro SOKA HK.

str. 8 Hradec Králové, **vyobrazení Martina Cejpa z Peclínovce v Radoušově graduálu.** Repro MVČ HK.

str. 9 Hradec Králové, **vyobrazení východní části města od Jana Willenberga z roku 1602 a (dole) město od jihu v roce 1638 na desce z varhan chrámu sv. Ducha.** Repro Cechner 1904 a MVČ HK.

str. 10 Hradec Králové, **město od jihu na obraze s procesím Panny Marie Piekarské z roku 1681.** Reprofoto MVČ HK.

str. 11 Hradec Králové, **město od severu na lavírované perokresbě F. B. Wernera** a detail téže kresby s předpokládaným vyobrazením Cejpova domu. Repro Doubrava 1971.

str. 12 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Zobrazení domu na výřezech z plánů města z let 1766, 1767 a 1768.** Repro Richter-Semotanová 1998 a L. Svoboda 2004.

str. 13 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Situace domu na výřezu z plánu Wilhelma von Thurn-Taxisa z konce 18. století.** Repro PF UK v Praze.

str. 14 Hradec Králové, **Venutův akvarel s vyobrazením města od severozápadu v roce 1809**, detail téhož se zachycením Cejpova domu a k porovnání podobná partie města na 3D-pohledu z roku 2018. Repro ÖNB Wien a Mapy.cz.

str. 15 Hradec Králové, **Venutův akvarel s vyobrazením města od jihu v roce 1809** a detail téhož se zachycením štítů Cejpova domu. Repro ÖNB Wien.

str. 16 Hradec Králové, **město uvnitř opevnění na katastrální mapě z roku 1840** a výřez z tzv. indikační skicy z téhož roku se zachycením Cejpova domu. Repro ÚAZK a NA Praha.

str. 17 Hradec Králové, **model města k roku 1865.** Foto L. Svoboda 2016.

(dole) Hradec Králové, **partie Malého náměstí a litografie průčelí Cejpova domu** na výřezech z vyobrazení z doby kolem roku 1890. Repro SOKA HK.

str. 18 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Půdorysy přízemí a 1. patra domu** podle projektu J. Melcra z roku 1898. Reprofoto L. Svoboda 2021.

str. 19 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Půdorys 2. patra domu** podle projektu J. Melcra z roku 1898. Reprofoto L. Svoboda 2021.

str. 20 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Výkladec řemeslnické tržnice** podle návrhu J. Melcra z roku 1898 a **průčelí domu s výkladcem** na výřezu z pohlednice z doby kolem roku 1900. Reprofoto L. Svoboda a J. Hrůza 2021.

(dole) Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Příčný řez domem** podle projektu J. Melcra z roku 1902. Reprofoto L. Svoboda 2021.

str. 21 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Půdorysy přízemí a pater** podle projektu J. Melcra z roku 1902. Reprofoto L. Svoboda 2021.

str. 22 Hradec Králové, domy čp. 128 a 127. **Pohled od severovýchodu před rokem 1930.** Repro SOKA HK.

str. 23 Hradec Králové, **pohled na severozápadní část Malého náměstí s nárožním Cejpovým domem kolem roku 1935.** Repro SOKA HK.

str. 28 Hradec Králové, **letecký pohled na východní část historického jádra města s Cejpovým domem uprostřed.** Foto E. Vasiliak kolem roku 1965.

str. 29 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Příčný řez domem z projektu ústředního topení a stávající stav sklepů** v roce 1992 podle téhož projektu. Reprofoto M. Bílek 2021.

str. 31 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Půdorysy krovu a 2. patra podle zaměření J. Pejšmana z roku 1993.** Repro NPÚ UOP Josefov.

str. 32 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Půdorysy sklepů, přízemí, 1 a 2. patra** se slohovou analýzou podle stavebně historického průzkumu z roku 1993. Repro NPÚ UOP Josefov.

str. 33 a 34 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Podélný řez podkrovní vestavbou a úprava schodiště do podkrovní** podle projektu z roku 1994. Reprofoto L. Svoboda 2021.

str. 35 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Detail okenního ostění 1. patra hlavního průčelí domu** v roce 1993 a **boční průčelí domu** v roce 1996. Foto NPÚ ÚOP Josefov.

str. 36 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Jednotlivá průčelí domu a detaily osazení oken** podle projektu na jejich výměnu z roku 2005. Foto L. Svoboda 2021.

str. 38 Hradec Králové, **letecký pohled na historické jádro města od východu.** Foto J. Hanzalová 2006.

str. 48 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Situace domu podle nadhledu od severovýchodu, v pohledu z Malého náměstí a podle aktuální katastrální mapy** (dům vyznačen červeně). Repro mapy.cz, L. Svoboda 2021 a marushka.cz.

str. 49 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Situace domu v průhledu Dlouhou ulicí.** Repro mapy.cz.

str. 50 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Hlavní průčelí domu, detail jeho pravého nároží a sklepního okénka.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 51 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Okno ve 2. ose 1. patra hlavního průčelí.** Foto a kresba L. Svoboda 2021 a 1993.

str. 52 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Severní průčelí domu, dveře hlavního vstupu, portál vjezdu do dvora, štít dvorního křídla, detail portálu a kování jeho vrat.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 54 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Stěny dvorních křídel od jihozápadu a náhled domu od jihu.** Foto L. Svoboda 2021 a mapy.cz.

(dole:) **Východní stěna dvorku: patra a levá a pravá část přízemí.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 55 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Pohled do dvorku od severu a jeho západní bok.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 56 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Náhled domu od severu, střecha hlavního objemu od západu a střecha dvorního křídla.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 57 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Předsíní 101: 1 – dveře hlavního vstupu, 2 – sonda S1, 3 – půlolyža u okénka na dveřích.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 58 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Chodba 102: 1 – pohled do jižní části.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 59 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Sklad 103: 1 – klenba, 2 a 3 – jv. a jz. klenební konzola.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 60 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Sál 104: 1 – pohled od západu, 2 – vrchol klenby, 3 – sv. část klenby, 4 a 5 – sondy S1 a S2.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 61 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Schodiště 105: 1 – klenba a jižní partie, 2 – vstup v západní stěně.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 62 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Sborovna 106: 1 a 2 – pohledy do klenby od západu a od severu.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 63 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Šatny 107: 1 – pohled od jihovýchodu, 2 – detail stropu v sz. koutě.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 64 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Kotelna 108: 1 a 2 – pohledy od východu a od západu, 3 – klenba zálivu.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 65 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Sklad 110: 1 – klenba od jihu.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 66 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Místnost 111: 1 – klenba od jihu; předsíní 112: 1 – západní partie.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 67 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Spisovna 113: 1 – jihozápadní partie, 2 – okno ve východní stěně; sklad 114: 1 – otvory v jižní stěně.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 68 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Sklad 117: 1 – pohled od západu.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 69 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Chodba 118: 1 – průhled od východu, 2 – sonda S1; chodba 119: 1 – průhled od západu, 2 – dveře ve východním čele.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 70 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Záchod 120: 1 – pohled od východu.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 71 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Hygienické zázemí 123: 1 – pohled od jihovýchodu; schodiště 128: 1 – nástup z přízemí.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 72 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Schodiště 129: 1 – pohled od východu, 2 – dělicí dvířka; místnost 130: 1 – sz. partie, 2 – komínová dvířka se sondou S3.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 73 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Sklad 131: 1 – průhled od jihu, 2 a 3 – sondy S1 a S3.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 74 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Spodní sklep 01: 1 a 2 – jižní a západní kout.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 75 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Spodní sklep 02: 1 a 2 – průhledy od jv. a sz., 3 – komínový průduch zespodu.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 76 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Chodba 03: 1 a 2 – odbočka chodby ke schodišti ze spodních sklepů a pohled do tohoto schodiště zespodu, 3 a 4 – jižní a severní část chodby.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 78 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Vrchní sklep 04: 1 – pohled od severovýchodu, 2 – výklenek na severní straně, 3 – východní stěna.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 79 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Vrchní sklep 05: 1 a 2 – průhledy od západu a od východu, 3 – vstupní partie.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 80 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Schodiště a hala 201: 1 – hala patra od sv., 2 – zastropení nad vrchní mezipodestou, 3 – průhled středním ramenem schodiště zespodu.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 82 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Učebna 202: 1 a 2 – pohledy od jihozápadu a od východu, 3 a 4 – sondy S1 a S2, 5 a 6 – sonda S3 v jz. koutě od severu a od východu, 7 a 8 – sondy S7 a S9 na jižní stěně předsíně.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 83 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Sál 203: 1 – pohled od jz., 2 až 6 – sondy S1 až S5.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 84 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Kancelář 204: 1 – pohled od jihu, 2 a 3 – sondy S1 a S3.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 85 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Část haly 205: 1 – pohled od jz.; úklid 206: 1 – klenba, 2 – sonda S1 na pateční části klenby.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 86 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Sál 207: 1 – pohled od jihovýchodu, 2 – sonda S1; učebna 207a: 1 – pohled od sv.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 88 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Záchod 211: 1 – okénko v jižní stěně; podkroví 213: 1 a 2 – průhledy k jihu a k severu, 3 – sonda v podlaze.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 89 a 90 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Schodiště a hala 301: 1 – hala od jihovýchodu, 2 – sonda S3, 3 – průhled hlavním ramenem schodiště zespodu, 4 – pamětní deska na severní stěně haly, 5 až 7 – železné dveře na západní stěně haly a jejich detail.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 91 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Sál 302: 1 – pohled od západu.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 92 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Chodba 303: 1 – pohled od východu, 2 až 4 – sondy S1, S3 a S2; sál 304: 1 – pohled od západu.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 93 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Sál 304: 2 až 4 – sondy S1 až S3.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 94 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Kancelář 305: 1 – pohled od východu, 2 až 4 – sondy S1, S2 a S3 (s komínovými dvířky), 5 – sonda vpravo od S3.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 95 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Sál 306: 1 – západní část, 2 – detail styku trámu a západní stěny, 3 a 4 - sondy S2 a S1; učebna 307: 1 – pohled od severovýchodu, 2 – sonda S1, 3 až 5 – dveře v jižní stěně a jejich detaily.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 96 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Přístěnek 308: 1 – pohled od západu, 2 – sonda S1, 3 – zámek dveří ze 307.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 97 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Schodiště a hala 401: 1 – průhled schodištěm zespodu, 2 – průhled halou od východu; archiv 402: 1 – pohled od západu; kancelář 404: 1 – pohled od jihu, 2 – pravé okno.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 98 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Kancelář 407: 1 – pohled od jv.; Půda 413: 1 a 2 – jv. a jz. partie.** Foto L. Svoboda 2021.

str. 99 **Vývoj obytného řadového domu ve městě od provizorní polozemnice 13. století po zděný dům s loubím ve 14.-15. století** (podle M. Radové-Štikové).

str. 100 **Skica interiéru roubené klenuté světnice ze 13.-14. století a příklad řešení její čelní stěny** (dochov. v Dietrichsteinském paláci na Zelném trhu v Brně). Kresba L. Svoboda a foto J. Škabrada.

str. 101 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Pokus o rekonstrukci vývoje půdorysu domu** (sklepy a přízemí) **ve 14. až 1. polovině 16. století** (v podkresbě růžovou barvou obrys nynějšího zdiva přízemí, modrou sklepy; červeně možná vestavba černé kuchyně). Kresba L. Svoboda 2021.

str. 102 Hradec Králové, Cejpův dům čp. 127. **Pokus o rekonstrukci půdorysů sklepa a přízemí domu ve stavu k roku 1590.** Zpracoval L. Svoboda 2021.

str. 104 **Hradec Králové předbraní Pražské brány, zbořené v roce 1873.**

str. 108 **Půdorys přízemí domu čp. 89 v Třeboni a stavební vývoj přízemí a sklepů domu čp. 25 v Mladé Boleslavi.** Kresba J. Muk 1999 a P. Vlček a kol. 2010.

str. 110 **Průčelí domu čp. 5 v Chrudimi, vstupní síň zámku v Nasavrkách a náběžní římsa její klenby, koutová náběžní římsa klenby vstupní síně v Cejpově domě.** Foto a kresba L. Svoboda 2011.

str. 111 **Klenba horní síně domu čp. 77 v Pardubicích.** Foto zlatestranky.cz.

(uprostřed:) **Šablonová výmalba pozdně gotické skříně z Českého Dubu a stěny na zámku Kratochvíle.** Foto Muzeum Podještědí a L. Svoboda 2003.

str. 112 **Sgrafito na průčelí domu čp. 129 v Hradci Králové.** Foto L. Svoboda 2002.

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY:

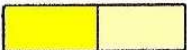
Půdorysy domu se slohovým vyhodnocením. Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

LEGENDA:

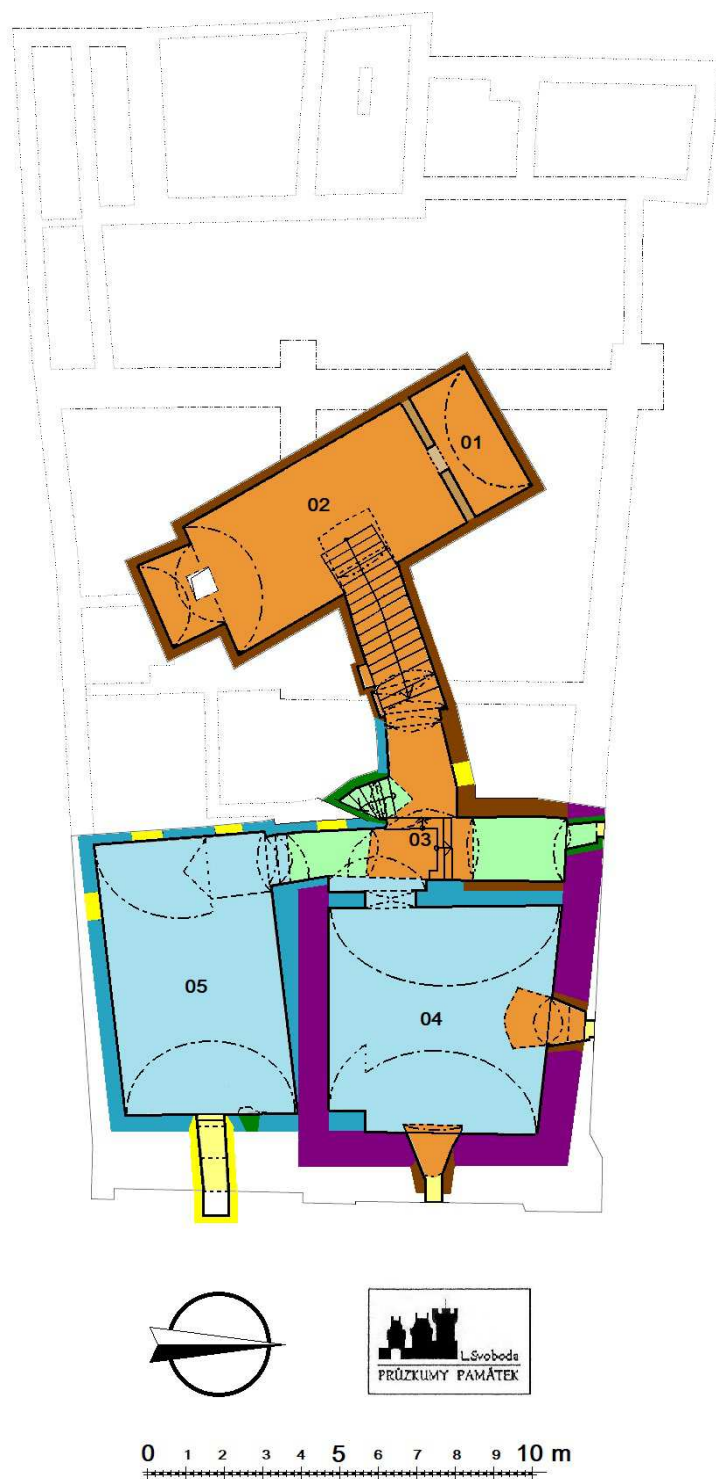
Konstrukce -			
	- první zděné etapy (asi 1. třetina 14. stol.)		- barokní (17. stol.)
	- druhé zděné etapy (asi mezi 1339 a 1500)		- barokní (mezi 1762 a 1800)
	- třetí zděné etapy (cca mezi 1450 a 1550)		- klasicistní (mezi 1818 a 1840)
	- renesanční 1570 - 1590		- novodobé (zejm. 1899)
			- novodobé (20. - 21. století)

Půdorysy domu s památkovým vyhodnocením. Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

LEGENDA:

Konstrukce a prostory -			
- tvořící památkovou podstatu objektu		Hodnotná průčelí	- zachovaná - narušená
- hodnotné		Hodnotné prvky (ve svis. kótech)	- zachované - narušené
- neutrální		Hodnotné prvky stropů a kleneb	- zachované - narušené
- rušivé (rušivě upravené)		Hodnotné podlahy (dlažby)	- zachované - narušené
- zásadně narušující památku			
- navržené k doplnění			

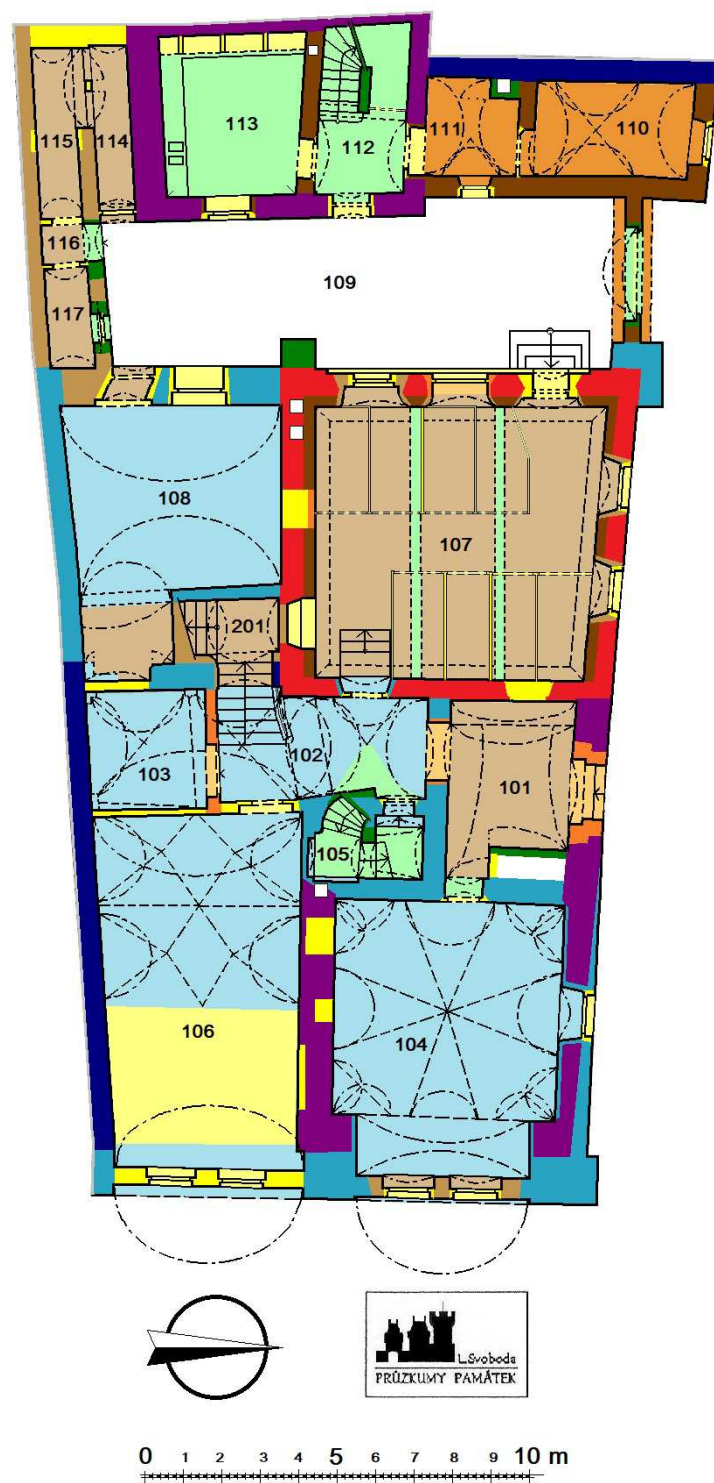

Hradec Králové – Cejpův dům čp. 127.

Půdorys sklepů domu se slohovým vyhodnocením.

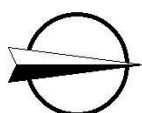
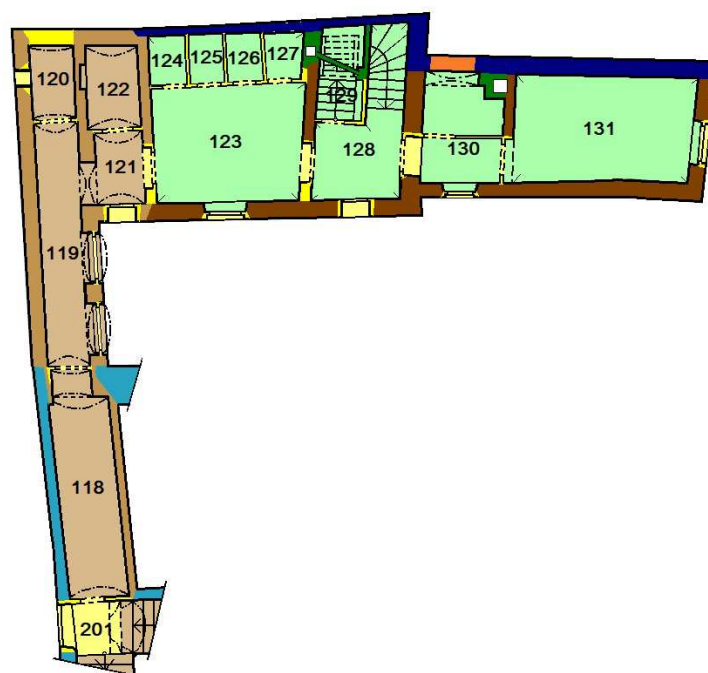
Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

Hradec Králové – Cejpův dům čp. 127.

Půdorys přízemí domu se slohovým vyhodnocením.

Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

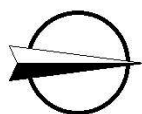
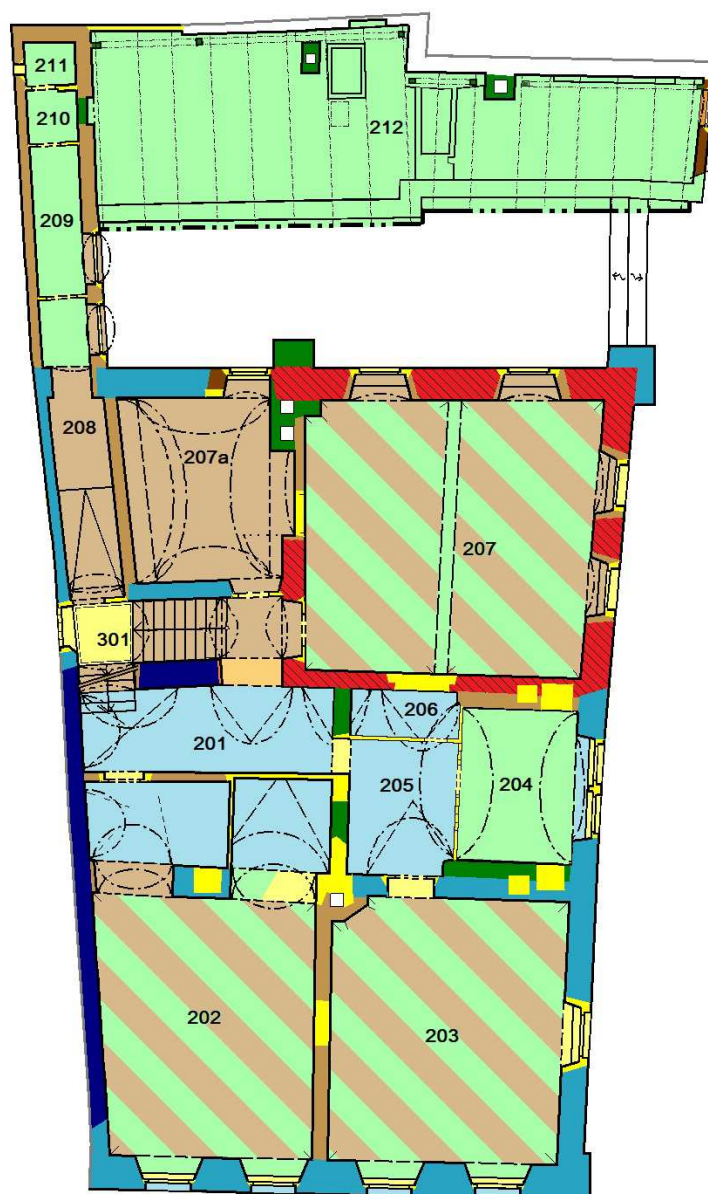

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 m

Hradec Králové – Cejpův dům čp. 127.

Půdorys mezipatra domu se slohovým vyhodnocením.

Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

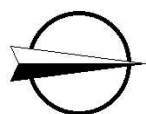

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 m

Hradec Králové – Cejpův dům čp. 127.

Půdorys 1. patra domu se slohovým vyhodnocením.

Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

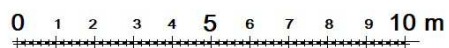
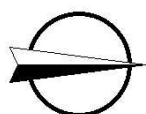
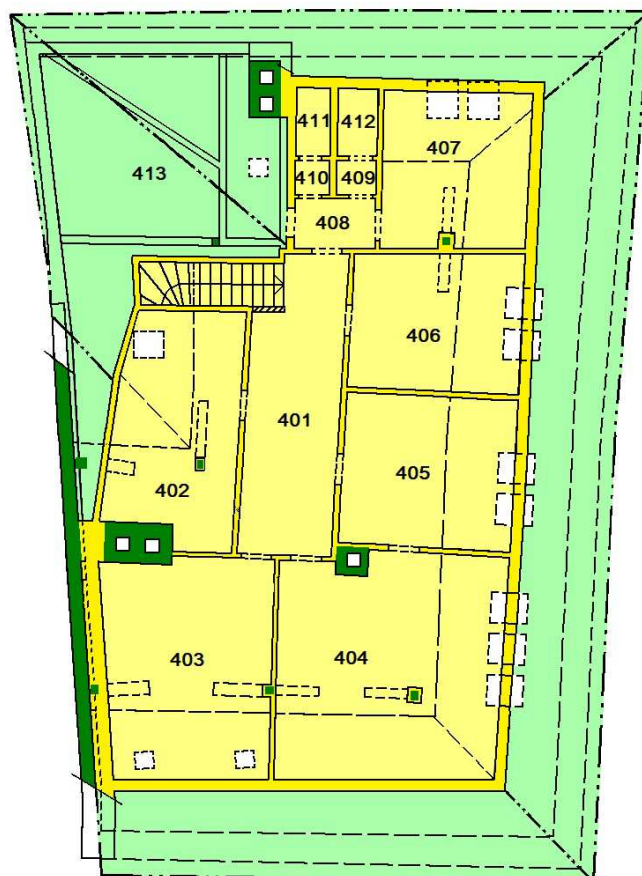

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 m

Hradec Králové – Cejpův dům čp. 127.

Půdorys 2. patra domu se slohovým vyhodnocením.

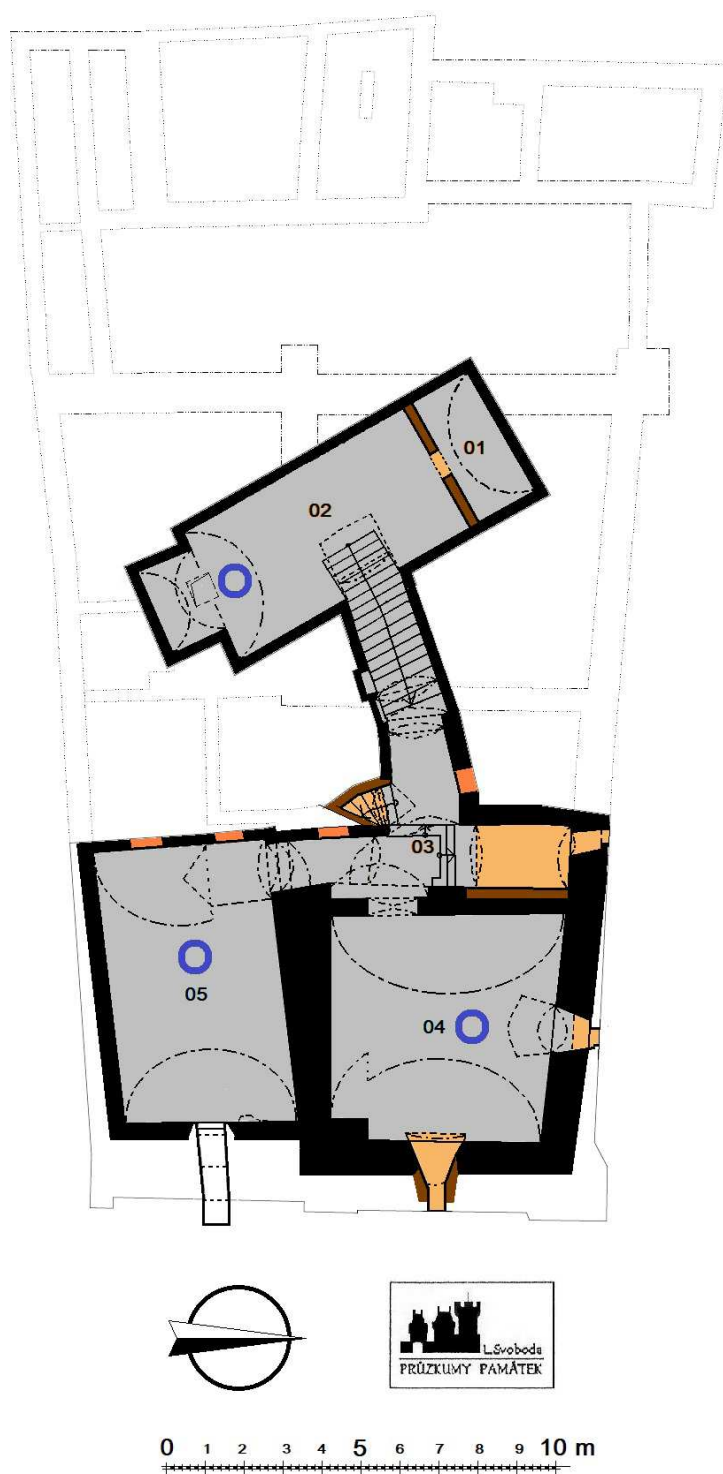
Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

Hradec Králové – Cejpův dům čp. 127.

Půdorys podkroví domu se slohovým vyhodnocením.

Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

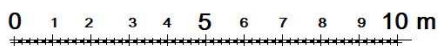
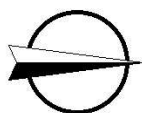
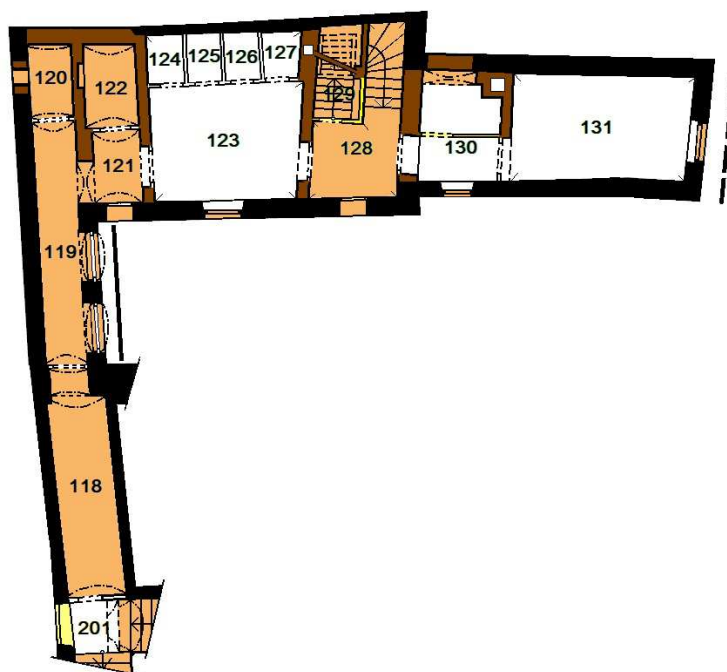

Hradec Králové – Cejpův dům čp. 127.

Půdorys sklepů domu s památkovým vyhodnocením.

Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

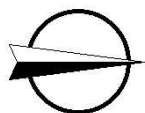
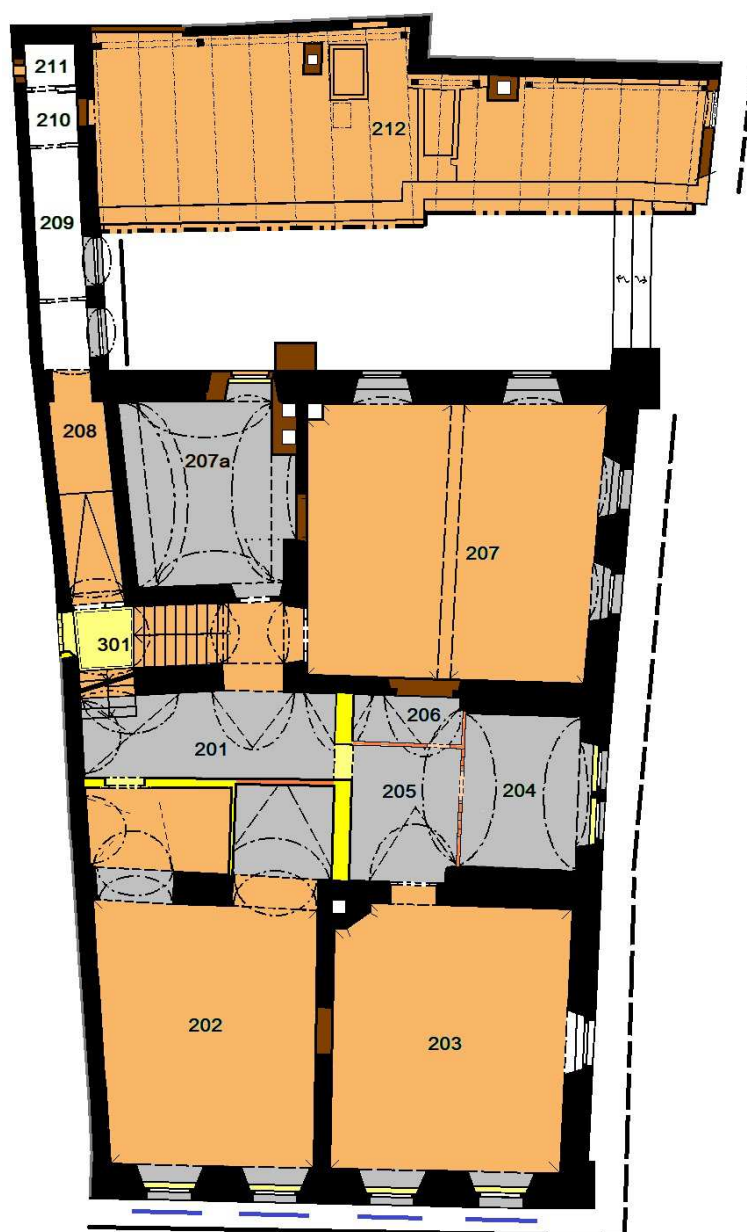
Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

Hradec Králové – Cejpův dům čp. 127.

Půdorys mezipatra domu s památkovým vyhodnocením.

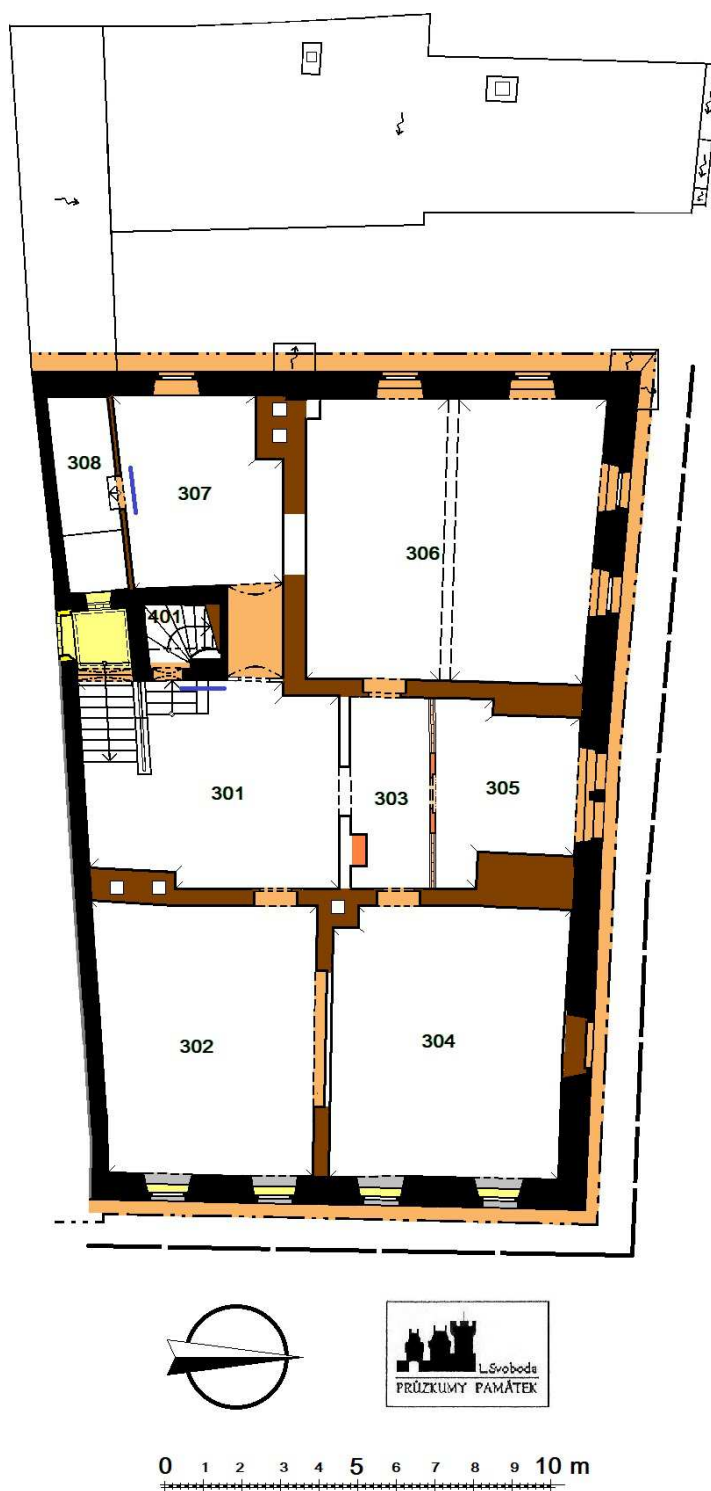
Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha
ze září 2020.

Hradec Králové – Cejpův dům čp. 127.

Půdorys 1. patra domu s památkovým vyhodnocením.

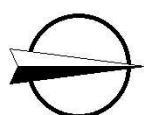
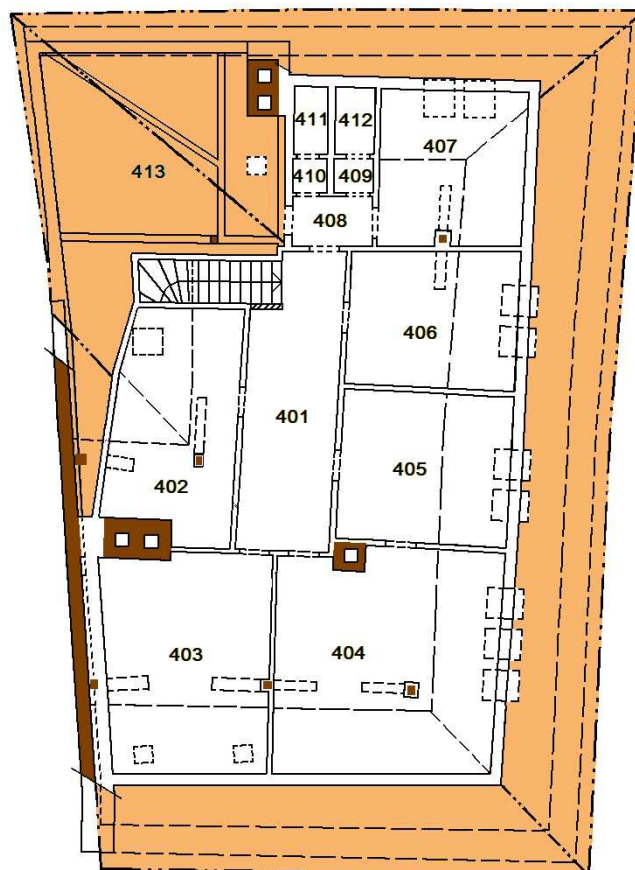
Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

Hradec Králové – Cejpův dům čp. 127.

Půdorys 2. patra domu s památkovým vyhodnocením.

Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha ze září 2020.

Hradec Králové – Cejpův dům čp. 127.

Půdorys podkroví domu s památkovým vyhodnocením.

Zpracoval L. Svoboda 2021 s použitím zaměření od společnosti Hrdlička s. r. o. Praha
ze září 2020.